

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRK ÇOCUK ROMANLARINDA
MESLEKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

**OSMAN TURHAN
15741031**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. BAYRAM BAŞ**

**İSTANBUL
2018**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRK ÇOCUK ROMANLARINDA
MESLEKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

**OSMAN TURHAN
15741031**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. BAYRAM BAŞ**

**İSTANBUL
2018**

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRK ÇOCUK ROMANLARINDA
MESLEKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

OSMAN TURHAN
15741031

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 07.12.2018

Tezin Savunulduğu Tarih: 31.12.2018

Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

Unvan Ad Soyad

İmza

Tez Danışmanı

: Doç. Dr. Bayram BAŞ

Jüri Üyeleri

: Prof. Dr. Selahattin DİLİDÜZGÜN

Doç. Dr. Muhammed Eyyüp SALLABAŞ

İSTANBUL
ARALIK 2018

ÖZ

TÜRK ÇOCUK ROMANLARINDA MESLEKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA Osman Turhan Aralık, 2018

Bu araştırmada çocuk romanlarının, metin içeriği ve okur görüşleri doğrultusunda, mesleki bağlamda incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, çocuk romanlarının hangi meslekleri içerdiği ve hangi meslekler hakkında tanıtıcı bilgi sunduğu belirlenmiş ve ortaokul öğrencilerinin çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşleri tespit edilmiştir. Araştırma, nitel ve nicel olmak üzere iki desenden oluşmaktadır. Araştırmanın nitel deseni, bütüncül tek durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Bu doğrultuda, ölçüt örneklem ile inceleme nesnesi olarak doksan Türk çocuk romanı belirlenmiştir. Belirlenen inceleme nesnesi, meslek inceleme ve meslek sınıflandırma ölçütlerinden oluşan veri toplama araçları doğrultusunda doküman incelemesine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler; tümdengelsel, tümevarımsal ve nicel içerik analizi teknikleriyle incelenmiştir. Araştırmanın nicel deseni, tarama araştırması olarak tasarlanmıştır. Bu doğrultuda, olasılık temelli tabakalı örneklem ile 890 ortaokul öğrencisi seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak geliştirilen anket formu aracılığıyla, ortaokul öğrencilerinin çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 23.0 paket programında betimsel analiz (sıklık ve yüzde) ve çapraz tablo analizi (ki-kare bağımsızlık testi ve düzeltilmiş artık analizi) ile incelenmiştir. Araştırmanın nitel boyutuna göre, çocuk romanlarında çeşitli mesleki alanlardan 174 farklı meslek tespit edilmiştir. Her bir çocuk romanında ise ortalama 22 meslek bulunmaktadır. Bu durum, çocuk romanlarının meslekleri tanıtmaya potansiyelinin olduğunu göstermektedir. Tespit edilen mesleklerin 106'sı çocuk romanlarında tanıtılmaktadır. Her bir çocuk romanında ise ortalama 5 meslek tanıtılmaktadır. Bu durum, çocuk romanlarının meslekleri tanıtmaya potansiyelinin somutlaştığını göstermektedir. Fakat bu somutlaşma, sahip olunan potansiyeli tam olarak yansıtmamaktadır. Araştırmanın nicel boyutuna göre, ortaokul öğrencileri çocuk romanlarından mesleki bilgi edinmekte, çocuk romanlarında bilinmeyen mesleklerle karşılaşmakta, çocuk romanlarından mesleki açıdan etkilenmekte, okuma tercihlerinde çocuk romanlarının içerdiği meslekleri göz önünde bulundurmaktadır. Ayrıca çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik öğrenci görüşlerinde, sınıf düzeyine göre bazı anlamlı farklılıklar oluşmaktadır. Araştırmanın nitel ve nicel boyutuna göre, çocuk romanları gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmaya noktasında yeterlilikler göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurgusal Çocuk Edebiyatı, Çocuk Romanı, Meslek

ABSTRACT

A RESEARCH ON OCCUPATIONS IN TURKISH CHILDREN’S NOVELS

Osman Turhan

December, 2018

This study sets out to analyse children’s novels in terms of content and reader reviews in an occupational context. With this aim, the occupations included and the occupations about which introductory information is provided in the children’s novels are identified, and the views of middle school students on the presence of occupations in these novels are determined. This study utilizes both qualitative and quantitative methods. The qualitative part is designed as embedded single case study. Accordingly, ninety Turkish children's novels are identified as the object of this research by using criterion sampling. Then, document review is conducted on the object using occupational investigation and occupational classification criteria as data collection tools. The resulting data is examined with deductive, inductive, and qualitative content analysis. The quantitative part of the study is designed as survey research. Accordingly, 890 middle school students are chosen by using stratified random sampling. The views of the middle school students on the presence of occupations in children's novels are obtained using a questionnaire developed as data collection tool. The data is analysed using descriptive analysis (frequency and percentage) and cross-table analysis (chi-square independence test and standardized adjusted residuals) in SPSS 23.0. The results of the qualitative part of the study revealed that children’s novels include 174 different occupations in various fields in total, with an average of 22 occupations in each novel. This shows the potential of children’s novels in terms of introducing occupations. 106 of the identified occupations are introduced in the children’s novels, with an average of 5 occupations in each novel. This shows that the potential of children’s novels in introducing the occupations is tangible. Notwithstanding, it does not fully reflect the potential. The results of the quantitative part show that middle school students acquire occupational information in children's novels, they encounter unknown occupations in children's novels, they are occupationally influenced by children's novels, and they take the occupations which children’s novels include into consideration in their reading preferences. In addition, significant differences in the views of the student on the presence of occupations in children's novels are observed based on the students’ grade. Given the findings of the qualitative and quantitative dimensions of this study, children's novels show competences in introducing the professions that the children might want to choose in the future.

Key Words: Fictional Children’s Literature, Children’s Novel, Occupation

ÖN SÖZ

Araştırma süresince desteğini esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Bayram Baş'a ve Öğr. Gör. Fatma Karaca'ya teşekkür ederim.

İstanbul; Aralık, 2018

Osman Turhan

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Kuramsal Temeli.....	1
1.1.1. Mesleki Rehberlik	1
1.1.2. Kurgusal Çocuk Edebiyatının Mesleki Boyutu	4
1.2. Araştırmanın Problem Durumu.....	10
1.3. Araştırmanın Amacı	14
1.4. Araştırmanın Önemi.....	15
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	16
1.6. Araştırmanın Varsayımları.....	16
2. YÖNTEM.....	17
2.1. Nitel Desen.....	17
2.1.1. İnceleme Nesnesi	17
2.1.2. Veri Toplama Aracı.....	23
2.1.3. Veri Analizi.....	24
2.1.4. Veri Analiz Süreci.....	26
2.1.5. Geçerlik ve Güvenirlik.....	29
2.2. Nicel Desen	31
2.2.1. Evren ve Örneklem	31

2.2.2. Veri Toplama Aracı.....	32
2.2.3. Veri Toplama Süreci	33
2.2.4. Veri Analizi ve Veri Analiz Süreci	34
3. BULGULAR VE YORUM.....	36
3.1. Türk Çocuk Romanlarında Tespit Edilen ve Tanıtılan Meslekler	36
3.2. Ortaokul Öğrencilerinin Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşleri.....	52
3.3. Türk Çocuk Romanlarının Gelecekte Sahip Olunmak İstenen Meslekleri Tanıtma Durumu	57
4. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	64
4.1. Türk Çocuk Romanlarında Tespit Edilen ve Tanıtılan Meslekler	64
4.2. Ortaokul Öğrencilerinin Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşleri.....	66
4.3. Türk Çocuk Romanlarının Gelecekte Sahip Olunmak İstenen Meslekleri Tanıtma Durumu	67
KAYNAKÇA	69
EKLER.....	82
Ek 1. İncelenen Türk Çocuk Romanları.....	82
Ek 2. Tespit Edilen ve Tanıtılan Mesleklerin Çocuk Romanlarındaki Detaylı Dağılımı	86
Ek 3. İstanbul İl Millî Müdürlüğü’nden Alınan Anket Araştırma İzni	100
Ek 4. Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Anket Formu	101
ÖZ GEÇMİŞ.....	103

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: İnceleme Nesnesi Olarak Belirlenen Türk Çocuk Romanları	20
Tablo 2: Meslek İnceleme Kategorileri.....	24
Tablo 3: Araştırma Kapsamına Alınmayan Mesleki Durumlar	29
Tablo 4: Örneklem Grubunun Dağılımı	32
Tablo 5: Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Anket Formu	33
Tablo 6: Tespit Edilen ve Tanıtılan Meslekler Açısından Çocuk Romanları	36
Tablo 7: Çocuk Romanlarında Tespit Edilen Meslekler	40
Tablo 8: Çocuk Romanlarında Tanıtılan Meslekler	44
Tablo 9: Çocuk Romanlarında Tespit Edilen Mesleklerin Üst Grupları	46
Tablo 10: Çocuk Romanlarında Tanıtılan Mesleklerin Üst Grupları	48
Tablo 11: Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşler	53
Tablo 12: Sınıf Düzeyine Göre Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşler.....	54
Tablo 13: Gelecekte Sahip Olunmak İstenen Meslekler	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: ISCO-08 Meslek Sınıflandırma Sistemi.....	23
Şekil 2: Çocuk Romanlarında Tespit Edilen Meslekleri İnceleme Şeması	25
Şekil 3: Kullanılan Veri Analiz Yaklaşımları.....	26

KISALTMALAR

ISCO	: International Standard Classification of Occupations
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
O*NET	: Occupational Information Network
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; kuramsal temele, problem durumuna, amaca, öneme, sınırlılıklara ve varsayımlara yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Kuramsal Temeli

Araştırmanın kuramsal temelini, mesleki rehberlik ve kurgusal çocuk edebiyatının mesleki boyutu oluşturmaktadır. Mesleki rehberlik kapsamında; mesleki rehberliğin genel amaçları, ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) düzeyinde mesleki rehberlik, mesleki bilgiler ve mesleki bilgi kaynakları incelenmiştir. Kurgusal çocuk edebiyatının mesleki boyutu kapsamında ise; çocuk edebiyatının mesleki gelişime kaynaklık etme durumu, kurgusal çocuk edebiyatında meslekler ve mesleklerin tanıtılması, mesleklerin tanıtılması açısından çocuk romanları incelenmiştir.

1.1.1. Mesleki Rehberlik

Mesleki rehberlik; kişiyi ilgi, yetenek, istek ve psikolojik özellikleri doğrultusunda ona uygun olan bir mesleği seçecek şekilde yönlendirmektir (Razon, 1983, 23). İlköğretim düzeyinin önemli rehberlik hizmetlerinden olan mesleki rehberlikte birincil öncelik, “öğrencilerin mesleklerle ilgili bilgileri edinmelerine, bu bilgileri değerlendirmelerine ve belli bir meslek seçme konusunda karar vermelerine yardım etmektir” (Bakırcıoğlu, 2005, 69).

Mesleki gelişim erken yaşlarda başladığı için; çocukluk döneminde oluşan değerler, tutumlar ve algılar, ileride meslek seçimini etkilediği için; çocukluk yaşlarında hızlanan kişilik gelişimi, mesleki gelişimi etkilediği için; çocukluk dönemi, mesleki gelişim için kritik bir dönem olduğu için; ilköğretim sonunda meslek seçimine yönelik kararlar verileceği için ilköğretim düzeyinde mesleki rehberlik hizmetlerinin sunulması önem arz etmektedir (Yeşilyaprak, 2007, 122). Bu doğrultuda ilköğretim düzeyinde sunulan mesleki rehberlikte, “öğrenme merakını destekleme, mesleklere karşı olumlu bir tutum geliştirme, bir mesleğin seçilmesi gerektiği fikrini verme, çalışma hayatı için gerekli tutumları kazandırma” (Kuzgun, 2006, 114-115) amaçları

güdülmektedir. İlköğretim birinci kademedeki mesleki rehberliğin amacı; öğrencilerin, güçlü ve zayıf yönlerini, ilgilerini ve kişisel özelliklerini fark etmesini sağlamak ve çocukların toplumda bulunan meslekleri keşfetmesine yardımcı olmaktır (Hamamcı, 2011, 371). İlköğretim ikinci kademedeki (ortaokul) mesleki rehberlikte, öğrencilerin araştırma yapmasına odaklanılmaktadır (Akos ve diğ., 2011, 211). Bu doğrultuda öğrencilerin hem kendi ilgi, yetenek ve özelliklerini hem de meslekler dünyasını daha iyi tanımak, keşfetmek için araştırma yapmasına yardımcı olunmaktadır (Yeşilyaprak, 2013, 227). Kısaca ilköğretim birinci kademe (ilkokul) öğrencilerin hem kendilerinin hem de mesleklerin farkında olmalarına odaklanılırken, ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ise öğrencilerin hem kendilerini hem de meslekleri araştırmaları odak noktayı oluşturmaktadır.

İlköğretim ikinci kademe (ortaokul) düzeyindeki öğrenciler, öncelikle ilgileri, ardından yetenekleri doğrultusunda meslek seçmeye eğilim göstermektedir (Ginzberg, 1952, 493). Öğrencilerin bu dönemde mesleklere gösterdiği doğal yönelim ve mesleklere karşı geliştirdiği ilgiden, mesleki rehberlik kapsamında faydalanılmalı ve çocuğun özellikle ilgi duyduğu mesleklere yönelik ayrıntılı bilgiler sunulmalıdır. (Tan ve Baloglu, 2011, 144). Çünkü öğrencilerin bilinçli bir şekilde (Imel, Kerka ve Wonacott, 2001, 1) kendine en uygun mesleği seçebilmesi ve mesleklerle ilgili zihninde oluşan karmaşıklığı çözebilmesi için (Bodden ve James, 1976, 281) meslekler hakkında gerekli, yeterli, doğru ve güncel bilgiye sahip olması gerekmektedir (Kaya, 2012, 451). Meslek seçiminden önce meslekler hakkında bilgi verilerek, “ilgi duyulan mesleğin bilinmeyen yönleri hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmak, varlığı bilinmeyen ya da hakkında yanlış ve eksik bilgi sahibi olunan meslekleri tanımak, bilinenden daha geniş ve alternatif meslek grubu arasından uygun meslek seçimi yapmak, mesleklere karşı kalıplaşmış inanış ve yargılara eleştirel bakış getirmek” (Kuzgun, 1991, 95) gibi yeterliliklerin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu sebeple, öğrencilerin meslekler hakkında bilgi sahibi olması önemlidir (Grotevant ve Durrett, 1980, 172). Ayrıca öğrencinin edineceği mesleki bilginin, bazı yeterlilikler göstermesi de önem arz etmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin edineceği mesleki bilgilerin güncel, güvenilir ve doğru olması; önyargılardan ve aşırı genellemelerden arınmış olması; açık, öz ve ilgi çekici bir şekilde sunulması; hedef kitlenin dil seviyesine uygun olması gerekmektedir (National Vocational Guidance Association, 1980).

Mesleki bilgi edinmenin temel unsurlarından biri olan “meslek inceleme”, meslekler hakkındaki temel bilgileri yeterli düzeyde öğrenme sürecidir. Bu temel bilgiler, “meslekte yapılan işler ve faaliyetler, mesleğin çalışma ortamı, mesleğe hazırlanma, mesleğin sağladığı olanaklar, mesleğin gerektirdiği bireysel özellikler, iş bulma imkânı, meslekte ilerleme, mesleğin getirdiği kazanç” (Kulaksızoğlu, 2006, 174-175) vb. türlere ayrılabilir. Meslekler hakkında bilgilere yeterli düzeyde sahip olmak, mesleki tercihleri daraltıp belirli bir alan ve düzeydeki mesleklere yönelik ortaya net tercih koyabilmeyi sağlamaktadır (Savickas, 2001, 52). Öğrencilerin meslekler hakkındaki bilgileri, ilkokuldan lise düzeyine doğru sınıf seviyesi ile orantılı olarak “daha detaylı” (Phipps, 1995, 31) ve “daha doğru” (Walls, 2000, 142) hâle gelmektedir. Bu sebeple öğrencilerin sahip olduğu mesleki bilgiler durağan bir yapı sergilememekte, geliştirilebilir ve arttırılabilir bir nitelik göstermektedir (Rohlfing ve diğ., 2012, 331). Ayrıca öğrencilerin meslekler hakkında sahip olduğu bilgi türleri, öğrenim düzeyine göre farklılaşmaktadır (Borgen ve Young, 1982, 46). Aynı zamanda öğrencilerin bazı mesleki bilgi türlerine, diğerlerinden daha fazla önem verdiği de görülmektedir (Gottfredson, 2002, 98). Bunların haricinde, öğrencilerin bir mesleğe yönelik bilgileri edinme kaynakları çeşitlenmekte ve önem sırasına göre farklılaşmaktadır (DeFleur, 1966, 115). Kısaca öğrencilerin, sahip olduğu mesleki bilgi türü ve düzeyi, bilgi edinme kaynakları ve mesleki bilgileri algılama şekilleri birbirinden farklılık göstermektedir.

Mesleki bilgi edinmenin temel unsurlarından bir diğeri “mesleki bilgi kaynağı”dır. Çünkü ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencilerinin mesleki gelişimindeki odak nokta, öğrencilerin araştırma yapmasıdır (Mau, 2011, 503). Bu doğrultuda, ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencilerinden araştırma yapabilmesi için çeşitli bilgi kaynaklarını kullanması beklenmektedir (NOICC, 1989, 48). Mesleklere yönelik faydalanılabilecek bilgi kaynakları genel olarak; “yayınlar, medya araçları, öğretim materyalleri, bilgisayarlar, insanlar, ziyaretler, kurgulanmış mesleki durumlar” (McCormac, 1989, 130) olarak sınıflandırılabilir. Bu genel mesleki bilgi kaynaklarını ise; gerçek hayat yaşantıları, meslek alanının uzman kişileri, broşür ve ansiklopedi gibi yazılı materyaller, yazılı ve görsel medya araçları, bilgisayar tabanlı uygulamalar, İnternet, meslek tanıtım toplantıları, mesleki alan gezileri, kariyer günleri, sinema ve film gibi kültürel etkinlikler vb. olarak genişletmek mümkündür (Gysbers, Heppner ve Johnson, 1998; Hartung, Porfeli ve Vondracek, 2005; Hayes,

1967; Karaca ve İkiz, 2010; Özgüven, 2000; Sharf, 2016). Yayınlar ve yazılı materyaller arasında bulunan kitaplar, meslek tanıtımı ile ilgili mesleki bilgi kaynağı olma niteliği göstermektedir (Yazıcı, 2006, 97). Bu doğrultuda meslekleri betimleyen ya da meslekler hakkında bilgi sağlayan (Tan ve Baloğlu, 2011, 141) mesleki kurgusal kitaplar, meslekler ile ilgili bilgileri okuyucuya aktarmanın bir yolu (Kuntz ve Jetton, 1959, 443) olarak görülmektedir. Mesleki kurgusal kitaplar, dikkatli bir şekilde seçildiği takdirde oldukça kullanışlı mesleki bilgi kaynaklarıdır (Blanchard, 1970, 53). İç içe geçmiş mesleki bilgilerden oluşan, doğru, güncel ve özgün mesleki bilgiler içeren mesleki kurgusal kitapların, kurgusal olmayan diğer meslek kitaplarından daha önemli bir mesleki bilgi kaynağı olma ihtimali bulunmaktadır (Splaver, 1953, 371). Aksi hâlde dahi meslekleri tanıtan kurgusal kitaplar, başlıca mesleki bilgi kaynaklarından sayılmaktadır (Hopke, 1966, 290). Çünkü mesleki kurgular; bir mesleğin birçok farklı özelliğini içermekte, bir kişinin kariyer gelişiminin genel resmini ortaya koymakta ve gerçekçi mesleki durumlardan oluşmaktadır (Peters, 1963, 257). Kurgusal bir yapı göstermesi sebebiyle de (Huston ve diğ., 1997, 580) çocuklara meslekleri öğretmenin etkili bir yolu olarak görülmektedir. Meslekleri tanıtmak amacıyla yazılan kurgusal kitaplar dışında böyle bir amacın güdülmediği kurgusal kitaplarda da mesleklere yönelik bilgiler ayrıntılı bir şekilde sunulabilmekte, kısaca meslekler tanıtılabilmektedir.

1.1.2. Kurgusal Çocuk Edebiyatının Mesleki Boyutu

Çocuk edebiyatı, çocuk ve çocukluktan oluşmaktadır (Şirin, 2012, 33). Bu sebeple çocuk ve çocuklukla ilişkili her şey, çocuk edebiyatının kapsamına girmektedir. Okul öncesi dönemde çocukların, meslekleri tanımaları ve mesleklere yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenmektedir (MEB, 2012, 4). Böylece erken yaşlarda çocukların hayatına giren meslekler, çocuk edebiyatının da kapsamına girmektedir. Ayrıca çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerinin gelişiminde çocuk edebiyatının önemli bir yerinin olduğu (Baş, 2010, 144) ve mesleki becerilerin edinilebilmesi için dil becerilerinin gelişmiş olmasının gerektiği (MEB, 2018, 8) düşünüldüğünde, çocuk edebiyatı ve meslekler arasındaki ilişki daha iyi anlaşılmaktadır. Nitekim çocukların mesleki gelişimi, çocukların psikolojik, sosyal, fiziksel vb. gelişimlerinden etkilenmekte (Üre, 2012, 200); çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal vb. gelişimleri dikkate alındığı takdirde, çocuk edebiyatı nitelik kazanmaktadır (Köksalan, 2007, 20). Çocukların gelişimsel özelliklerinin, hem

mesleki gelişim sürecinde hem de çocuk edebiyatında dayanak noktası olması, çocuk edebiyatı ile meslekler arasındaki bağın başka bir göstergesidir.

Çocuk edebiyatının, çocukların mesleki gelişimine kaynaklık etme işlevi bulunmaktadır. Bu işlev, çocuk edebiyatının çocuklara sağladığı faydalar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Öyle ki çocuk edebiyatının, “çocukların kendi dünyalarını araştırmalarına ve anlamalarına fırsat vermesi; çocukların yakın ve uzak çevredeki yerler ve insanlar hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlaması; çocukların yaşadıkları hayatın ötesini hayal etmesine yardımcı olması; çocukların hayatlarını zenginleştirip onların ufkunu genişletmesi; çocukların kendi duygularını keşfetmelerine ve kişisel değerlerini biçimlendirmelerine aracı olması; çocukların diğer insanların edinmiş olduğu tecrübeleri kavramalarına destek olması; çocuklara gerçek hayatın bir örneğini yansıtması; çocukların hayallerini canlı tutması ve onlara neyin mümkün olduğuna yönelik görüş kazandırması” (Galda ve Cullinan, 2006, 5-6) aslında çocukların mesleki gelişimlerine de katkı sağlayabilmektedir. Çünkü hayal kurma, araştırma, hayatın gerçekleriyle uyumlu olma (Hartung, Porfeli ve Vondracek, 2008, 63), kendini tanıma, çeşitli bilgi kaynaklarına erişme, bilgi edinme, insanları gözlemleme (Arrington, 2000), tecrübe edinme (Watson ve McMahon, 2005, 124) ve yaşanılan çevre (Wiseman, Davis ve Polatajko, 2005, 33) çocukların mesleki gelişimlerini etkilemektedir. Buna göre çocuk edebiyatı; hayal kurma, gerçekleri gösterme, bilgilendirme, araştırma, kendini tanıma, tecrübe edinme, farklı çevreler ve insanları tanıma fırsatı sunması açısından çocukların mesleki gelişimine kaynaklık edebilmektedir. Bu doğrultuda kurgusal çocuk edebiyatı, çeşitli meslekleri içerebilmekte ve bu mesleklerle ilgili çeşitli bilgileri ayrıntılı bir şekilde sunabilmekte, kısaca meslekleri tanıtabilmektedir.

Çocuklar sınıf düzeyine göre önce fantastik, daha sonra gerçekçi mesleklere sahip olmak istemektedir (Helwig, 1998, 249). Çocuk edebiyatı, farklı yaş gruplarındaki çocukları ilgi duydukları konulara yönlendirdiği için (Şimşek, 2005, 32), çocukların hem fantastik hem de gerçekçi mesleki ilgilerinin kurgusal çocuk kitaplarında karşılığı bulunmaktadır. Çünkü kurgusal çocuk edebiyatı, sahip olduğu içeriğe göre gerçekçi ve fantastik olarak iki ana türe ayrılmaktadır. Gerçekçi ve fantastik kurguların her ikisi de yazar tarafından “yaratılmış karakterler, çevreler ve hikâyelerden meydana gelmektedir. Bu sebeple oldukça fazla ortak noktaları bulunmaktadır. Fakat gerçekçi ve fantastik kurgularda evrenin yasaları farklı

şekillerde işlemektedir. Gerçekçi kurgular, şu an yaşanan ve bilinen dünyanın gerçekleri ve yasaları üzerine şekillenmektedir. Fakat fantastik kurgular; ‘konuşan hayvan, sihir yapma, zamanda yolculuk’ vb. yaşanan ve bilinen dünyanın gerçeklerinden ve yasalarından sapan durumları temel almaktadır” (Tunnell ve Jacobs, 2008, 58). Bir kurgunun fanteziler ya da gerçekler üzerine şekillenmesi, yaratılan evrendeki karakterleri, çevreyi, zamanı, olayları vb. unsurları etkilemektedir. Böylece bazı mesleklerin, yaratılan evrende yer alması için oldukça uygun koşullar meydana gelmektedir. Buna göre fantastik kurgular, gerçek dünyada bulunmayan meslekler için; gerçekçi kurgular ise, gerçek dünyada bulunan meslekler için daha uygun koşullara sahiptir.

Kurgunun türü, genel olarak hangi tür mesleklerin o kurguda yer alacağını etkilemektedir. Kurguda özel olarak hangi mesleklerin yer alacağı ise, “kurgunun iç yapısını şekillendiren” (Halverson, 2011, 33), “kurgunun geneline hâkim olan fikir” (Kirsner ve Mandell, 1994, 293) olarak tanımlanan kurgunun teması doğrultusunda ortaya çıkmakta ve belirginleşmektedir. Örneğin eğitimi temel alan temalarda eğitimle ilişkili, bilim ve teknolojiyi temel alan temalarda bilim ve teknolojiyle ilişkili, sanatı temel alan temalarda ise sanatla ilişkili meslekler ağırlıklı olarak bulunmaktadır. Kurgunun temasının, kurguyu oluşturan unsurlarla iç içe olması gerektiği (Parayno, 1997, 11) gibi kurguda yer alan mesleklerin de kurguyu oluşturan unsurlarla iç içe olması gerekmektedir. Meslekler; karakterler, yer ve zaman, olay örgüsü, bakış açısı ve anlatım biçimi şeklinde çeşitlenen kurgu unsurlarıyla ilişkilendirildiği takdirde, kurguda mesleklere yönelik çeşitli bilgilerin ayrıntılı bir şekilde sunulması mümkün olmaktadır. Karakterler, kurguda yer alan meslekleri icra ettiği ve meslekleri kurguda işlevsel kıldığı için mesleki açıdan oldukça önemli bir unsurdur. Bir kurguda karakterlerin, fiziksel ve kişilik özellikleriyle tanımlanması, yaptığı faaliyetlerle ve girdiği diyaloglarla sunulması (Lynch-Brown ve Tomlinson, 1999, 29) meslek sahibinin odak nokta olduğu mesleki bilgilerin kurguda yer almasını sağlamaktadır. Bu mesleki bilgiler; mesleki yetenek, mesleki ilgi, mesleki beceri, mesleki bilgi, mesleki eğitim, mesleki tecrübe (Peterson ve diğ., 2001) vb. şekilde çeşitlenmektedir. Kurgunun çerçevesini oluşturan yer ve zaman unsurunda herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Kurgunun geçmişini, bugünü, geleceğini, herhangi özel bir yerini, geniş şehirlerini, kırsal bölgelerini (Huck, Hepler ve Hickman, 1987, 18) oluşturan yer ve zaman unsurunun, karakterlerin bireysel özellikleriyle ve

gerçekleştirdiği eylemlerle ilişkili olması (Schanzer, 1996, 87) meslek sahibinin çalıştığı yere ve zamana yönelik mesleki bilgilerin kurguda yer almasını sağlamaktadır. Bu mesleki bilgiler; fiziksel çalışma alanı, maruz kalınan hava ve çevre koşulları, çalışma planı-takvimi (Peterson ve diğ., 1995) vb. şekilde çeşitlenmektedir. Kurgunun olay örgüsü unsuru, karakterlerin gerçekleştirdiği eylemleri ve eylemleri neticesinde karşılaştığı tepkileri gösteren olaylar dizisidir (Lukens, 2007, 99). Olay örgüsünün oluşabilmesi için karakterlerle yer ve zaman unsurunun etkileşimde bulunması gerektiğinden (Fisher, Frey ve Lapp, 2011, 55), olay örgüsü hem meslek sahibi hem de çalışma yeri ve zamanı ile ilgili mesleki bilgilerin kurguda yer almasında rol oynamaktadır. Aynı zamanda iş ve mesleğin odak nokta olduğu mesleki bilgilerin, hem karakter hem de yer ve zaman unsuru aracılığıyla kurguda yer almasını sağlamaktadır. Bu mesleki bilgiler; meslekte yapılan iş-sorumlu olunan görev, mesleki faaliyetler, çalışma sürecini etkileyen faktörler, çalışma sürecinde kullanılan araç-gereç (Peterson ve diğ., 2001) vb. şekilde çeşitlenmektedir. Kurgunun okuyucuya sunulduğu perspektif olan (Merriam-Webster, 1995, 894) bakış açısı unsuruyla bir karakterin, bazı karakterlerin ya da tüm karakterlerin eylemleri, konuşmaları, düşünceleri ve deneyimleri okuyucuya kısıtlanarak ya da kısıtlanmadan aktarılabilmektedir (Anderson, 2002). Diğer bir ifadeyle kurgu, okuyucuya dar ya da geniş bir açıdan, çeşitli şekillerde ya da sınırlı bir şekilde sunulabilmektedir. Bu durum neticesinde; yer ve zaman temelinde, olay örgüsü doğrultusunda, karakterlerin yaptığı mesleklere yönelik okuyucuya sunulan bilgilerin niteliğinde farklılıklar oluşmaktadır. Kurgu okuyucuya kısıtlanmadan sunulduğunda mesleklerin tanıtılma olanağı artarken, aksi hâlde bu olanak azalmaktadır. Kelimeler, cümle yapıları ve edebî ifadelerden oluşan anlatım biçiminin, kurgunun diğer tüm unsurlarını birbirine bağlayıp bütüncül bir yapı oluşturma ve çocuklara aktarma işlevi bulunmaktadır (McClure, Garthwait ve Kristo, 2015, 17). Öyle ki uygun bir şekilde oluşturulmuş anlatım biçimi aracılığıyla; olay örgüsü detaylanmakta ve zenginleşmekte, karakterlerin düşünceleri ve gerçekleştirdiği eylemlerin nedenleri ortaya koyulmakta, yer ve zaman daha betimsel ve çok yönlü bir şekilde açıklanmaktadır (Bucher ve Manning, 2006, 34). Buna göre anlatım biçiminin, meslekleri ve mesleki bilgileri etkileyen diğer kurgu unsurlarının oluşumunda ve gelişiminde payı bulunmaktadır. Görüldüğü üzere kurgunun “tema, karakterler, olay örgüsü, yer ve zaman, bakış açısı, anlatım biçimi” olarak çeşitlenen tüm unsurlarının, mesleklere yönelik çeşitli bilgilerin ayrıntılı bir şekilde

sunulmasında, kısaca mesleklerin tanıtılmasında belirli ve önemli bir rolü bulunmaktadır.

Çocuk romanlarının çeşitli meslekleri içermesi ve bu mesleklere yönelik çeşitli bilgileri ayrıntılı bir şekilde sunma potansiyeli, sahip olduğu kurgu unsurlarının gösterdiği niteliklerden dolayı oldukça yüksektir. Çünkü içerdiği olayların ve olguların zenginliği sebebiyle diğer bütün kurgusal türlerden ayrılan çocuk romanlarında (Baş, 2006, 74); karakterler, geniş bir zaman diliminde, detaylı bir şekilde tasvir edilen çevrelerde ayrıntılı bir şekilde irdelenmektedir (Tuncer ve Yardımcı, 2000, 124). Kurgusal açıdan ayrıntılı bir yapı sergileyen çocuk romanları; “insanın yaşayabileceği olayları, karşılaşılabileceği durumları, insana ve hayata özgü pek çok değeri, toplumsal gerçekleri içerebildiğinden dolayı hayatla ve hayatın gerçekleriyle doğrudan ilişkidir” (TDK, 2015, 8). Çocuk romanlarının bu özelliği sayesinde çocuklar, “önemli bir mesleki bilgi kaynağı olarak görülen insanlardan” (Rich, 1979, 320) görüşme, gözlem ve ziyaret olarak çeşitlenen mesleki bilgi toplama tekniklerine (Kunze, 1967, 138) başvurmaksızın mesleki bilgi alabilme şansına sahiptir. Çünkü çocuk romanlarında birtakım meslekleri icra eden karakterler, o meslekleri gerçek hayat koşullarında icra eden insanların mesleki yaşantılarını ve tecrübelerini yansıtmaktadır. Aile, arkadaşlar, öğretmenler ve yakın çevredeki diğer kişiler, çocuğun meslek seçimine etki etmektedir (Paolillo ve Estes, 1982, 789). Bu durum çocukların meslek seçiminin, günlük yaşantıları doğrultusunda şekillendiğini göstermektedir. Çocuk romanları; çocukların ilişki kurduğu kişilerle sınırlanmış, “bireysel ve monoton olabilen yaşantılarını, duygusal ve düşünsel açıdan genişleterek içinde hem hayatın gerçeklerinin hem de kurgunun bulunduğu zengin bir dünya sunmaktadır” (Arıcı, 2016, 128). Böylece çocuklar, yaşantılarında fazla aşına olmadıkları ya da hiç tanık olmadıkları birçok farklı karakter, olay ve çevre hakkında gerçek hayat tecrübeleri edinirken birçok farklı mesleği keşfetme fırsatını yakalamaktadır. Özetle çocuk romanları, çocukların hem bildiği hem de bilmediği gerçek hayat yaşantıları üzerinden, çocukların bildiği ya da bilmediği mesleklere yönelik çeşitli bilgiler sunmaktadır. Fakat mesleki bilgi kaynağı olarak çocuk romanlarının, “rakamlar ve istatistiklerle desteklenmiş, profesyonel bir çalışma neticesinde oluşturulmuş, mesleklerin farklı özelliklerine yönelik ardışık bir şekilde bilgi veren, didaktik hedefleri olan yazılı kitaplardan” (Gore ve Hitch, 2005) ayrıldığı oldukça önemli bir nokta bulunmaktadır. “Çocuk romanları, bir sanat yapısının niteliklerini taşıdığı için bilgi sunmak gibi didaktik bir hedefi

bulunmamaktadır. Ancak çocuk romanlarında yaşam ve yaşantılarla ilgili deneyimler sunulduğu için, çocukların yaşam deneyimleri zenginleşmektedir. Böylece, bilgi sunma işlevi de yerine getirilmektedir” (Kıbrıs, 2016, 179). Doğal olarak meslekler hakkında bilgi sunulurken de didaktik bir hedef gözetilmemektedir. Çocuklar okuma esnasında, oluşturulan kurgu gereği çeşitli mesleklerle karşılaştıkları için, bu mesleklerin özelliklerini ve gereksinimlerini de dolaylı bir şekilde sezmekte ve kavramaktadır. Meslekler hakkında bilgi vermek ve meslekleri tanıtmak için yazılan mesleki romanlarda dahi, sanatsal bir yapıt ve kurgu ürünü olmaları sebebiyle, benzer bir durum geçerlidir.

Çocukların romanlardaki karakterlerle özdeşim kurması ve onların çeşitli yönlerinden etkilenmesi (Yardımcı ve Tuncer, 2002, 202), doğal olarak roman karakterlerinin mesleklerini de bir özdeşim ögesi haline getirmektedir. Çünkü çocuklar; fiziksel ve kişilik özellikleri gerçekçi, inandırıcı, sağlam yapılı olan ve kurgudaki olaylara yön verebilen karakterlerin eylemlerinden ve konuşmalarından etkilenerek onlar gibi duymaya, düşünmeye ve hareket etmeye öykünmektedir (Sever, 2013, 34-35). Daha önce belirtildiği üzere meslekler, karakterlerin fiziksel ve kişisel özellikleriyle, gerçekleştirdiği eylemlerle ve girdiği diyaloglar üzerinden tanıtılabilmektedir. Böylece çocuklar, karakterlerin özelliklerinden, eylemlerinden ve konuşmalarından etkilenirken, örtük bir şekilde mesleklerinden de etkilenebilmektedir. İleriki aşamada çocuklar, romanlarda karşılaştığı çeşitli karakterlerin ve onların yaşantılarının yarattığı çekime kapılıp (Demiray, 1977, 287) onlara benzeme hayali kurarken (Gökşen, 1980, 109) gelecekte sahip olmak istedikleri meslekleri de bu hayaller doğrultusunda şekillendirebilmektedir (Van Manen, 1944, 177). Çünkü çocuklar, hem doğrudan etkileşime girebildikleri (Phipps, 1995, 26) hem de doğrudan etkileşime giremedikleri rol modellerin mesleklerine (Bush, Martin ve Bush, 2004, 110) gelecekte sahip olmayı arzulayabilmektedir. “Aile, akraba, öğretmen vb. mesleki rol modelleri ile aracısız bir şekilde, doğrudan etkileşime girilebilmektedir. Ancak bazı mesleki rol modelleri, sinema, televizyon ve edebiyat gibi medya araçları aracılığıyla sunulduğu için, onlarla dolaylı bir şekilde etkileşime girilmektedir” (King ve Multon, 1996, 111). Buna göre çocuk edebiyatının, dolayısıyla çocuk romanlarının, mesleki rol modeller sunma gibi önemli bir işlevi bulunmaktadır. Bu işlevi, hem çocuğun hâlihazırda gerçek hayatta rol modele sahip olduğu, hem de henüz rol modele sahip olmadığı meslekler üzerinden gerçekleştirebilmektedir. Bu

sebeple sunulan mesleki rol modeller, mevcut mesleki arzuyu pekiştirmeyi ve yeni bir mesleki arzu oluşturmaya sağlayabilmektedir.

İlköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencilerine yönelik oldukça uygun bir edebi tür olarak görülen çocuk romanları (Baş, 2015, 99), mesleki bilgi kaynağı olarak da ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencileri için oldukça uygun bir türdür. Çünkü çocuk romanlarının sahip olduğu kurgu derinliğinin ve karmaşıklığının, dolayısıyla kurgunun unsurlarıyla iç içe geçmiş mesleki bilgilerin anlaşılabilmesi için gerekli olan “çok boyutlu düşünme becerisi, ilköğretim ikinci kademenin (ortaokul) başlangıcında gelişmektedir” (Güleryüz, 2006, 274). Böylece çocukların çoklu düşünme becerisini temel alan çocuk romanları, hem meslekleri tanıtmaya işlevi görmektedir hem de “ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencilerinin mesleki gelişim sürecinde ihtiyaç duyduğu becerilerden” (Campbell ve Dahir, 1997); araştırma (Çılgın, 2007, 135), karşılaştırma, sınıflama (Arıcı, Urgan ve Şimşek, 2014, 246) değerlendirme (Sever, 2015, 55), problem çözme ve karar verme (Üstten, 2014, 175) becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır.

1.2. Araştırmanın Problem Durumu

Çocuklara meslekler hakkında bilgi kaynakları sunmak ve meslekler hakkında rehberlik etmek oldukça zorlu bir süreçtir (Tricot, 2002, 3). Çünkü hangi mesleki bilgiye ihtiyaç duyduğunu bilmemesi, ihtiyaç duyduğunu fark ettiği mesleki bilgiyi nerede bulacağını bilmemesi ve mesleki bilgi kaynaklarının varlığından haberdar olmaması (Harris ve Dewdney, 1994) şeklinde çeşitlenen engeller nedeniyle çocuklar, mesleklerle ilgili bilgilere erişememektedir. Bu doğrultuda mesleki bilgiye erişmede, mesleki bilgi kaynaklarının kilit bir rolünün olduğu ifade edilebilir.

“Mesleki bilgiler, ikinci ya da üçüncü kişiler tarafından belirli bilgi kaynakları aracılığıyla, bilinçli bir şekilde çocuklara sunulabilmektedir. Ayrıca aracı bir kişi bulunmaksızın çocuklar tarafından, çevrelerindeki bilgi kaynaklarından bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde öğrenilebilmektedir” (Julien, 1999, 38). Mesleki rehberlik kapsamında çocuklara sunulan kaynaklar, çoğunlukla önceden belirlenmiştir ve belirli faydalar sağlaması amacıyla bilinçli bir şekilde çocuklara sunulmaktadır (Dykeman ve diğ., 2001). Bu tür kaynakların kullanımında çocuklar, mesleki bilgiye erişebilmeleri için çeşitli müdahalelere ve yönlendirmelere tabi tutulmaktadır. Fakat günümüzde çocuklar gittikçe “bireyselleşmekte ve özgürleşmektedir” (Haddon, 2004, 39). Bu

durum neticesinde çocuklar; “aile, arkadaşlar, öğretmenler vb. insanlardan oluşan yakın çevre kaynaklarının ve medya araçları, ünlü kişiler vb. unsurlardan oluşan uzak çevre kaynaklarının mesleki tercihlerini etkilemesine” (Bright ve diğ., 2005, 23) bilinçli ve bilinçsiz bir düzeyde oldukça açık bir hale gelmiştir. Bu kaynaklardan “basılı ve elektronik medya kaynakları, çocukların kolayca kavrayacağı, meslek seçimleriyle ilgili birçok uyarıcı mesaj içermektedir.” (Jepsen, 1989, 75). Bu uyarıcı mesajlar doğrultusunda çocuklar, “medya kaynaklarından hem bilinçli hem de bilinçsiz şekilde çeşitli mesleki bilgiler edinmektedir” (Sampson ve diğ., 2018, 124).

Basılı medya araçlarının kapsamına giren kurgusal kitapların asıl okunma sebebi kişisel zevk (Bawden ve diğ., 2009, 75) olmasına rağmen, bu tür kitaplar aracılığıyla bilgi edinmek mümkündür (Ooi ve Li Liew 2011, 749). Kurgusal kitaplardan öğrenilen bu bilgiler, yalnızca öğrenilmekle kalmayıp çocukların gerçek hayatına da etki edebilmektedir (Gerrig ve Prentice, 1991, 338). Daha da fazlası; kurgu kaynaklı bu bilgiler, çocukların hayatında kalıcı etkiler bırakabilmekte ve dünya görüşünü değiştirebilmektedir (Appel ve Richter, 2007, 144). Doğal olarak çocuklar kurguları, gerçek dünyayla ilgili bilgi kaynakları arasında görebilmekte ve öğrendiği kurgu kaynaklı bilgileri, zihinlerindeki bilgi dünyasına entegre edebilmektedir (Marsh, Meade ve Roediger, 2003, 520). Öyle ki çocuklara yeni bir bilginin öğretildiği birçok durumda, kurgusal kaynaklar, anlatı yapısıyla bağlamsallaştırmaya yardımcı olduğu için kurgusal olmayan kaynaklara göre daha etkili olabilmektedir (Hopkins ve Weisberg, 2017, 12). Çünkü kurgusal kaynaklar, kurgusal olmayanlara göre daha farklı bilgiler içerebilmektedir ve bireysel unsurlardan ziyade ilişkisel süreçlerden meydana gelmektedir (Marsh, Butler ve Umanath, 2012, 453). Bu karşılaştırma kurgusal olan ve kurgusal olmayan kitaplara indirgenildiğinde; çocukların “benzer içeriklerden oluşmasına rağmen kurgusal kitaplar aracılığıyla, kurgusal olmayan kitaplara göre daha iyi öğrendiği görülebilmektedir” (Smith, 1993, 68). Bu doğrultuda, kurgusal kitaplar aracılığıyla hakkında bilgi sahibi olunabilecek konular arasında yer alan mesleklerin (Putt, 2011, 1) öğrenilmesinde de aynı durumun geçerli olacağı ifade edilebilir.

Kurgusal kitapların kaynağı, gerçek dünyaya özgü bağlamlar olduğu için öğretmenler tarafından bilgi kaynağı olarak kullanılmaktadır (Marsh, Fazio, 2007, 397). Bu kitapların belirli amaçlar doğrultusunda seçilmesi ve bu amaçlar doğrultusunda, öğretim sürecinde kullanılması yaygın bir durumdur (Gareis, Allard ve

Saindon, 2009). İkinci ve üçüncü kişiler tarafından çocuklar için yapılan bu bilinçli seçimde, kurgusal kitapların çocuklar üzerinde belirli etkiler yaratması ve çocukların belirli bilgileri öğrenmesi beklenmektedir. Fakat öğrenim sürecinden keyif alınabilmesi ve öğrenmeye motive olunabilmesi için (Towey, 2000, 134) çocukların, kurgusal kitapların seçiminde özgür olması, en azından söz hakkına sahip olması gerekmektedir. Çocuklar okuyacakları kurgusal kitapları, kendileri seçtikleri takdirde, ihtiyaç duydukları konular hakkında gelişimsel düzeyleri doğrultusunda okumaya eğilim göstermektedir (Wilhelm, 2015, 20). İlköğretim ikinci kademe düzeyindeki çocukların, gelişimsel özellikleri doğrultusunda gelecekte sahip olacakları mesleklere (Huck, Hepler ve Hickman, 1987) ve çocuk romanlarına (Akbayır ve Şahin, 2005, 196) birlikte ilgi duymaya başlaması sebebiyle çocuk romanları, mesleki bağlamda doğal bir kaynak olarak kullanılabilir. Daha ayrıntılı bir ifadeyle, ilköğretim ikinci kademenin başlangıcından itibaren kurgusal kitapların okunma gerekçesinde ve seçilme durumunda çocuklara özgürlük tanındığında; çocuk romanları, mesleklere duyulan ilginin karşılık bulacağı ve mesleklere yönelik ihtiyaç duyulan bilgilerin bilinçli olarak aranacağı bir kaynak olma niteliği göstermektedir.

Çocuklar, kurgusal kitapları her zaman belirli bir amaç doğrultusunda seçip okumamakta ve bu kitaplar aracılığıyla bilinçli bir öğrenme gerçekleştirmemektedir. Herhangi bir bilgiyi edinmek için okusa bile, “aradığı bilgi haricinde beklenmedik ve ilgi çekici başka bilgileri öğrenebilmektedir” (Erdelez, 1999, 25). Genellikle acil ihtiyaç duymadığı bu bilgileri daha sonraki bir süreçte kullanabilmektedir (Moyer, 2007, 68). Ayrıca okuma eylemiyle tesadüfen öğrendikleri bu bilgilere aslında ihtiyaç duyduklarını, okuyana kadar fark etmeme durumu da oluşabilmektedir (Williamson, 1998, 24). Çocukların kurgusal kitaplarda tesadüfi bir şekilde karşılaştıkları ve öğrendikleri bilgilerin, onların meslek tercihlerini etkileme potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyel, kurgusal kitapları, istendik bir şekilde başvurulmuş mesleki bilgi kaynakları haricinde, “tesadüfi mesleki bilgi kaynakları arasına da sokmaktadır” (Broussard ve Doty, 2016, 5). İlköğretim ikinci kademe düzeyindeki öğrencilerin, meslekler hakkında detaylı bilgi sahibi olmayı henüz erken bulup erteleyebilmesi (Edwards ve Poston-Anderson, 1996, 216), bilinçli bir şekilde meslekler hakkındaki bilgi kaynaklarına başvurmayacağını göstermektedir. Böyle bir durumda, meslekler hakkında bilgi sahibi olmaları, tesadüfi bilgi kaynaklarıyla -dolayısıyla kurgusal kitaplarla- karşılaşmalarına ve mesleki bilgiye maruz kalmalarına bağlı olacaktır.

Kurgusal kitaplar, çocukların meslekler hakkında bilgi sahibi olmaları açısından önem arz eden bilgi kaynaklarından biri olma özelliği göstermektedir. Çünkü mesleki bağlamda; gerçek hayatla ilişkili ve öğrenildiğinde kalıcı olacak bilgiler içermekte, hem eğitim ortamlarında hem de günlük hayatta kullanılabilmekte, hem çocuklar için ikinci ve üçüncü kişiler tarafından hem de çocukların özgür iradesi doğrultusunda seçilebilmekte, hem amaçlı-bilinçli hem de tesadüfi-bilinçsiz bir şekilde öğrenme fırsatı sunmaktadır. Bu niteliklerinden dolayı kurgusal olmayan kitaplara göre avantajlı yanları da bulunmaktadır. Fakat kurgusal olmayan ve bilgilendirme amacıyla yazılan kitaplarda; farklı alanlardan oldukça fazla meslek bulunmakta ve bu mesleklere yönelik istisnasız şekilde çeşitli ve ayrıntılı açıklamalar yapılmaktadır. Nitekim bu kitapların oluşturulma amacından dolayı, karşılaşılan durum oldukça doğaldır. Çocuklar, bu kitaplardaki yönergeleri takip ederek öğrenmek istedikleri, merak ettikleri mesleklere kolaylıkla ulaşabilmekte; ilgili mesleklerin çeşitli özelliklerini, öz ve ardışık bir şekilde ortaya koyan mesleki bilgileri, kitabın tamamını okumak zorunda kalmadan kısa sürede öğrenebilmektedir. Kurgusal kitapların meslekleri içerme şekli ve çocukların bu meslekler hakkında bilgi toplama süreci ise oldukça farklıdır. Öncelikle kurgusal kitaplarda hangi mesleklerin bulunduğu çoğunlukla belirsizdir. Çocuklar tarafından okuma eylemi gerçekleştirilmediği, ikinci ve üçüncü kişiler tarafından önceden okunup incelendikten sonra çocuklara sunulmadığı ve kitapların kapak ya da tanıtım yazılarında belirtilmediği müddetçe, bu belirsizlik devam etmektedir. Ayrıca kurgusal kitaplarda bulunan mesleklerin sayısı göreceli olarak azdır. Meslekler hakkında oluşturulmuş bir kurgu dahi olsa, meslekler kurgunun tüm unsurlarıyla birlikte anlatsal bir bağlamda sunulmak zorundadır. Bu zorunluluk, belirli bir süreç ve yapılandırma gerektirdiğinden, bu kitapların görece az sayıda meslek içermesi doğaldır. Oluşturulan anlatıda, meslekler hakkında çeşitli ve ayrıntılı bilgilerin verilmemesi, diğer bir ifadeyle mesleklerin kurguda yalnızca ismen bulunması ya da hiç bulunmaması da ihtimal dâhilindedir. Mesleklere yönelik çeşitli ve ayrıntılı bilgiler verildiğinde ise, bu bilgiler kurgunun unsurlarıyla iç içe geçmiş bir formda bulunacağı ve anlatsal bağlamda sunulacağı için, çocukların meslekler hakkındaki bilgileri kısa sürede, kurgusal süreci tamamlamadan öğrenmesi zorlu ve ihtimallere bağlı olacaktır. Çünkü bir mesleğe yönelik bilgiler, metnin yalnızca bir paragrafına sığdırılabileceği gibi metnin tamamına da yayılabilmektedir. Özetle çocukların, kurgusal kitaplardan mesleki olarak faydalanabilmesi için adım adım geçmesi gereken uzunca bir süreç

bulunmaktadır. Söz konusu kurgusal kitaplar olunca, olasılık faktörü bu süreci hem zorlaştıran hem de kolaylaştıran bir etken haline gelmektedir.

Sonuç olarak kurgusal çocuk kitaplarının, mesleki açıdan önemli bir potansiyele sahip olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda sahip olunan potansiyelin, kurgusal çocuk kitaplarına ne kadar ve ne şekilde aktarıldığının açığa çıkarılması gerekmektedir. Ayrıca konu meslekler olduğunda; çocukların kişisel ilgileri, ihtiyaçları ve beklentileri söz konusu olmaktadır. Buna ek olarak çocukların, farklı değişkenlerden ve katmanlardan oluşan bir okuma sürecinden geçtiği de düşünüldüğünde; mesleki bağlamda kurgusal çocuk kitaplarının, çocuklarda ne şekilde ve ne kadar karşılık bulduğunun da açığa çıkarılması gerekmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırma kapsamında kurgusal çocuk edebiyatının, metin içeriği ve okur görüşleri doğrultusunda, mesleki bağlamda incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda kurgusal çocuk edebiyatı; araştırmanın kuramsal temelinde belirtildiği üzere, meslekleri içermeye ve meslekler hakkında çeşitli ve detaylı bilgiler sunma potansiyeli açısından öne çıkan “çocuk romanları” temelinde “Türk çocuk romanları” olarak özelleştirilmiştir. Kurgusal çocuk kitaplarının okurları ise; bilişsel açıdan roman okumaya uygun hale geldiği ve roman türüne ilgi duyduğu için romanların mesleki potansiyelini kullanılmaya hazır olan, mesleki gelişim düzeyi olarak meslekleri inceleme ve keşfetme döneminde olan “ortaokul öğrencileri” temelinde özelleştirilmiştir.

Araştırmada amaçlanan durumu ortaya koyabilmek için, aşağıdaki “metin” ve “metin-okur ilişkisi” ekseninde hazırlanan sorulara yanıt aranmıştır:

- Türk çocuk romanlarında hangi meslekler bulunmaktadır?
- Türk çocuk romanlarında hangi meslekler tanıtılmaktadır?
- Türk çocuk romanlarının gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmaya durumu nedir?
- İlköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencilerinin çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşleri nedir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Çocuk edebiyatı, çocukların kişisel ve sosyal gelişimini desteklemektedir. Bu işlevini yerine getirilebilmesi için, bu gelişim alanlarını kendine dayanak noktası olarak almaktadır. Çocukların mesleki gelişimi de çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerini kendine dayanak noktası olarak almakta, bu gelişim alanlarına paralel olarak ilerleme kaydetmektedir. Çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerini temele aldığı için çocukların mesleki gelişimi ve çocuk edebiyatı arasında çift yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki doğrultusunda çocuk edebiyatı, hem çocukların mesleki gelişimini desteklemekte hem de çocukların mesleki gelişiminden destek almaktadır. Buna göre, çocuk edebiyatı içerikleri oluşturulurken, çocukların öncelikle meslekleri fark etme düzeyinde bulunduğu ve ileriki süreçte meslekleri araştırma ve keşfetme düzeyine geçtiği, göz önünde bulundurulmalıdır. Çocukların mesleki gelişim düzeyine uygun hazırlanmış bir içerikse, çocukların öncelikle meslekleri fark etmesine ve ileriki süreçte meslekleri araştırmasına ve keşfetmesine, dolayısıyla meslekler hakkında bilgi sahibi olmasına olanak tanınmalıdır.

Yapılan bu araştırma, kurgusal çocuk kitaplarının, çocukların meslekleri araştırma ve keşfetme ihtiyacından nasıl bir destek aldığı ve bu ihtiyaca yönelik nasıl bir içerik sunduğunun incelenmesi açısından önem arz etmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, çocuk edebiyatını, meslekler ve mesleki rehberlik temelinde; teorik, yöntemsel ve bulgusal olarak ele alan benzer bir çalışmanın yürütülmediği görülmektedir. Bu doğrultuda yürütülen bu araştırmanın;

- Mesleki rehberlik ve çocuk edebiyatı arasında ilişki kurulması, çocuk edebiyatının mesleki boyutunun incelenmesi, çocuk edebiyatının mesleki bilgi kaynağı olarak tanımlanması açısından teorik olarak;
- Kurgusal çocuk kitaplarında bulunan meslekleri inceleme kategorilerinin oluşturulması, kurgusal çocuk kitaplarında bulunan meslekleri inceleme sürecinin betimlenmesi, kurgusal çocuk kitaplarına yönelik mesleki bağlamda alınacak görüşlerin çerçevelendirilmesi açısından yöntemsel olarak;
- Kurgusal çocuk kitaplarında bulunan mesleklerin tespit edilmesi, kurgusal çocuk kitaplarında tanıtılan mesleklerin belirlenmesi, kurgusal çocuk kitaplarının gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmada durumunun saptanması, çocukların kurgusal çocuk kitaplarına mesleki bağlamda

sergilediği yaklaşımın betimlenmesi açısından bulgusal olarak önem arz ettiği ifade edilebilir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada,

- İnceleme nesnesi, ortaokul düzeyine hitap eden doksan Türk çocuk romanı ile;
- İnceleme nesnesine yönelik araştırma unsuru, meslekler ve meslekler hakkında verilen bilgiler ile;
- Örneklem grubu, ortaokul düzeyinde eğitim gören sekiz yüz doksan öğrenci ile;
- Örneklem grubuna yönelik araştırma unsuru, çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşler ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada,

- İnceleme nesnesinin seçildiği yayınevi kataloglarında, Türk çocuk romanlarına yönelik verilen bilgilerin (hedef kitle, edebi tür ve eğitsel boyut) doğru olduğu;
- Ölçüt örneklem doğrultusunda seçilen inceleme nesnesinin, Türk çocuk romanlarının mesleki durumunu yansıttığı;
- Olasılık temelli tabakalı örneklem doğrultusunda seçilen öğrenci grubunun, araştırmanın evrenini yansıttığı;
- Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin, anket sorularına gerçek düşüncelerini yansıtan cevaplar verdiği varsayılmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; nitel ve nicel desene, inceleme nesnesine ve örneklem grubuna, veri toplama aracına, veri analizine, veri analiz sürecine, geçerlik ve güvenirliğe yer verilmiştir.

2.1. Nitel Desen

Araştırmanın nitel boyutu, durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Durum çalışması; bilgi kaynağı olma niteliği taşıyan dokümanlar aracılığıyla belirli bir durum hakkında derinlemesine bilgi toplama, bir durumu betimleme ve tematik olarak ortaya koyma (Creswell, 2016, 96) ve daha önce incelenmeyen, üzerine çalışılmayan durumları açığa çıkartma (Yin, 1994, 147) fırsatı sunduğu için tercih edilmiştir. Araştırmada tek bir durum incelendiği ve alt birimlere ayrılmaksızın tek bir birim üzerinden analiz edildiği için (Yin, 2009, 50), araştırma bütüncül tek durum çalışması olarak özelleştirilmiştir. Bu doğrultuda tek durum niteliği gösteren ve daha önce hakkında çalışma yapılmamış olan “Türk çocuk romanlarında mesleklerin tanıtılma durumu”, tek analiz birimi niteliği gösteren “meslekler” üzerinden derinlemesine incelenmiştir.

2.1.1. İnceleme Nesnesi

Araştırmanın nitel boyutunda inceleme nesnesi, amaçlı örneklem tekniği olan ölçüt örneklem ile belirlenmiştir. Amaçlı örneklemde, belirli bir amaç doğrultusunda odaklanılan konuyla ilgili olan örneklem önceden düşünülüp belirlenmektedir (Punch, 2005, 183). Ölçüt örneklemde ise, belirli ölçütleri sağlayan durumlar seçilmektedir (Patton, 2014, 243). Bu doğrultuda, inceleme nesnesinin hangi ölçütlere göre seçildiği aşağıda verilmiştir.

- İncelenecek çocuk kitapları, yayınevi kapsamında seçilmiştir. Yayınevlerinin, bünyesinde bulunan çocuk kitaplarını tanıttığı kitap kataloğunun (basılı ya da elektronik) olması gerekmektedir. Güncel çocuk kitaplarının incelenebilmesi

açısından, kitap kataloglarının araştırmanın yapıldığı dönemde (2017-2018 Güz Dönemi) yayınlanmış olması gerekmektedir. Kitap kataloglarında, tanıtılan çocuk kitaplarının türüne (roman, öykü, şiir vb.), hitap ettiği hedef kitleye (5. 6. 7. 8. sınıf / 5. 6. sınıf / 4. 5. 6. sınıf vb.) ve eğitsel boyutuna (eğitsel tema, ileti ya da kazanım) yönelik bilgilendirmelerin bulunması gerekmektedir.

- İnceleme nesnesi, yoğun fantastik ve tarihi türde olmayan çocuk romanları arasından seçilmiştir.
- İnceleme nesnesi, Türk yazarlar tarafından yazılmış çocuk romanlarından seçilmiştir. Aynı yazara ait birden fazla çocuk romanı bulunuyorsa (belirlenen ölçütlere uygun olduğu takdirde), bu yazara ait bir çocuk romanı olasılık temelli seçilmiştir.

İnceleme nesnesinin, belirli nitelikleri taşıyan çocuk edebiyatı kataloglarından seçilmesinin sebebi şu şekildedir:

- Bu araştırmada çocuk romanları mesleki rehberlik kapsamında incelendiği için, çocuk romanlarının hedef kitlesi ortaokul düzeyi olduğu için ve ortaokul öğrencilerinden çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşler alındığı için araştırmanın eğitsel bir boyutu bulunmaktadır. İnceleme nesnesi olarak seçilen çocuk romanlarının ortaya koyulmuş eğitsel bir boyutunun bulunması, bu çocuk romanlarını araştırmanın bağlamıyla ilişkilendirmektedir. Belirtildiği üzere araştırmada, ortaokul düzeyine hitap eden çocuk romanlarının inceleme nesnesi olarak seçilmesi amaçlanmıştır. Yayınevlerinin kitap kataloglarında sınıf düzeyine ve çocuk kitaplarının türüne yönelik bilgilerin bulunması, belirlenen amaca yönelik seçim yapılmasını kolaylaştırmakta ve güvenilir kılmaktadır. Ayrıca yayınevi kataloglarının güncel (2017-2018 Güz) olması, yeni yayınlanan bir çocuk romanının, inceleme nesnesinde yer almasına olanak tanımıştır. Yeni yayınlanan bir çocuk kitabının, güncel meslekleri barındırma ve günümüzün mesleki eğilimlerini yansıtırma potansiyeli olduğu için, bu olanağın tanınması önem arz etmektedir.

İnceleme nesnesinin, yoğun fantastik ve tarihi türde olmayan çocuk romanları arasından seçilmesinin sebepleri şu şekildedir:

- Çocuk edebiyatının birçok türünde, çeşitli meslekler bulunabilir ve bu mesleklere yönelik birtakım ayrıntılara yer verilebilir. Fakat çocuk romanlarında bu potansiyel, diğer çocuk edebiyatı türlerine göre daha yüksektir. Çünkü çocuk romanlarını meydana getiren karakterler, olaylar, yer ve zaman gibi unsurlar romanlarda uzun ve ayrıntılı bir şekilde işlenmektedir (Güleç ve Geçgel, 2006, 76). Çocuk romanlarının ayrıntılı bir yapı sergilemesi, daha önce de değinildiği gibi mesleklerin çocuk romanlarında tanıtılmasına zemin hazırlamaktadır.
- Kurgusal anlatılar, bazen gerçeklikten tamamen soyutlanmıştır ve tamamıyla fantastik öğelerden oluşmuş bir dünyada geçmektedir. Fakat kurgular gerçekliğe dayandığı takdirde, çocukların gerçek insanlar, yer ve mekânlar, olaylar, kısaca gerçek dünya hakkında bilgi edinebilecekleri kaynak haline gelmektedir (Butler, Dennis ve Marsh, 2012, 487). Bu nedenle yoğun fantastik türdeki çocuk romanları, gerçek meslekleri içeren mesleki bilgi kaynağı olma niteliğinden büyük ölçüde mahrum kalmaktadır. Bu tür çocuk romanlarının içeriğinde gerçek meslekler olsa bile, nicelik olarak azınlıkta kalmakta, nitelik olarak ise yoğun fantastik unsurlardan etkilenip başkalaşmaktadır. Başkalaşan ve gerçek olmayan mesleklerin incelenebilmesi için gerçek dünyada mesleki referans kaynağı bulunmamaktadır. Kurgusal anlatılar, yakın geçmişten antik uygarlıklara kadar uzun bir zaman dilimini kapsayabilmekte ve o zaman diliminde yaşayan insanları, gerçekleşen olayları, olayların meydana geldiği mekânları içerebilmektedir (Gillespie, 2008). Bu doğrultuda, tarihi anlatılarda bulunan meslekler de kurgunun geçtiği döneme ait mesleklerden oluşmaktadır. Öngörüleceği üzere bu mesleklerin birçoğu, günümüze kadar varlığını koruyamamıştır. Bazı meslekler ise günümüz koşullarına uygun bir şekilde değişim geçirmiştir. Kurgusal anlatılar olmaları sebebiyle yoğun fantastik ve tarihi türdeki çocuk romanlarının, gerçek ve günümüzde varlığı devam eden meslekleri içermeye potansiyelleri mutlaka bulunmaktadır. Fakat bu potansiyel, diğer kurgusal türlerden çok daha az olduğu için, bu türler araştırma kapsamına alınmamıştır.

İnceleme nesnesinin, Türk yazarlara ait çocuk romanları arasından seçilmesinin ve her bir yazara ait bir çocuk romanının, olasılık temelli seçilmesinin sebepleri şu şekildedir:

- Çocuklar, çocuk romanları aracılığıyla hayata hazırlanmakta ve gerçek yaşam deneyimleri edinmekte (Celepoğlu, 2007, 167), yaşadıkları toplumsal ve kültürel ortama uyum sağlamak ve kendi ülkelerindeki insanları tanımaktadır (Oğuzkan, 2001, 98-99). Yaşadığı dönemin ve çevrenin gerçekliğiyle kurmaca arasında ilişki kuran roman yazarının (Kıran ve Kıran, 2003, 56-57), söz konusu meslekler olduğunda da bu gerçeklik ve kurmaca ilişkisine devam edeceği öngörülebilmektedir. Yani çocuk romanlarının, içerdiği meslekler açısından gerçek hayata dair yüzeysel ya da derin detaylar taşıyacağı söylenebilir. Çocuk romanları aracılığıyla gerçek yaşam deneyimleri kazanan ve hayata hazırlanan çocuklara, bu çocukların gelecekte meslek sahibi olacağı toplumdaki, çevreden ve iş alanlarından meslekler sunma potansiyeli bulunduğu için, bu araştırmada Türk yazarlar tercih edilmiştir.
- Birden fazla çocuk romanı olan belirli bir yazarın ya da yazar grubunun, inceleme nesnesinin nicel dağılımında çarpıklaşmaya neden olup araştırma sonuçlarında baskınlık kurması, istenmedik bir durumdur. Bu sebeple inceleme nesnesinin, yazar-kitap açısından dengeli dağılmasını sağlamak amacıyla, her yazardan bir kitabın seçilmesi tercih edilmiştir. Aynı yazara ait birden fazla çocuk romanının belirlenen tüm ölçütlere uygun olması durumunda, bu çocuk romanlarından herhangi birini inceleme nesnesine dâhil etmek için ayrıca bir sebep bulunmaması nedeniyle, kitap seçimi olasılık temelli yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen ölçütler ışığında araştırmanın inceleme nesnesi olarak; Güneşli Kitaplığı, Tudem ve Can Çocuk yayınevleri tarafından yayınlanan doksan Türk çocuk romanı seçilmiştir (Ek 1). Seçilen çocuk romanlarının otuz dört tanesi Güneşli Kitaplığı, yirmi sekiz tanesi Tudem ve yine yirmi sekiz tanesi Can Çocuk yayınevine aittir. Bu çocuk romanlarının altmış sekizi 6.sınıf, altmış beşi 5. sınıf, kırk ikisi 7. sınıf ve otuz üçü 8. sınıf düzeyine hitap etmektedir.

Tablo 1: İnceleme Nesnesi Olarak Belirlenen Türk Çocuk Romanları

Kitap	Yazar	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Darmadağın	Aslı Der		X	X	X
Sınıfın Yenisi	Behçet Çelik		X	X	X
Bulutlara Şiir Yazan Çocuk	Behiç Ak	X	X		

Tablo 1 - devam

Yolun Başındakiler	Cemil Kavukçu		X	X	X
Çat Kapı Dayım	Fadime Uslu	X	X		
Maya'nın Ağacı	Gökçe Ateş Aytuğ	X	X		
Umut Sokağı Çocukları	Gülsevin Kırıl	X	X		
Ayasofya Konuştu	Fusun Çetinel	X	X		
Lataşiba: İki Kentin Arasında	İrem Uşar	X	X		
Dört Kozalak	Karin Karakaşlı		X	X	X
Leylek Havada	Leyla Ruhan Okyay	X	X	X	
Kömür Karası Çocuk	Müge İplikçi	X	X		
Kitabın Adı	Necati Tosuner	X	X	X	
Bana Sesini Bırak	Neslihan Önderoğlu		X	X	X
Menekşe İstasyonu	Ömer Açık	X	X		
Şimugula	Sevgi Saygı	X	X		
Yeşil Tatil	Turgay Fişekçi	X			
Baykuş Yemini	Yeşim Saygın Armutak	X	X		
Patenli Kız	Zeynep Cemali	X	X		
On Numara Çocuklar	Hacer Kılıcıoğlu	X	X		
Sokakta Tek Başına	Ayhan Bozırat	X	X	X	X
Daralan	Mine Soysal			X	X
İçimdeki Ses	Gaye Boralıoğlu		X	X	X
Gökkuşağı Yazı	Sevim Ak	X	X		
Saklıköy'ün Kuşçusu	Kadri Öztöpcü		X	X	X
Yandım Ali	Fakir Baykurt	X	X		
Devin Şarkısı	Raife Polat	X			
Attım Kapağı Yurtdışına	Nihat Ziyalan			X	X
6 Yıl Tam Pansiyon	Tolga Gümüşay		X	X	X
Hayat Pastanesi	Çiğdem Sezer		X	X	X
Üstüme Kar Yağıyor	Pakize Özcan		X	X	X
Kolaysa Ağlama	Suzan Geridönmez		X	X	X
Hızlı Tosbi	İsmet Bertan	X	X		
Cankurtaran Şövalyeleri İstanbul Dehlizlerinde	Safter Korkmaz	X	X		
Mavi Zamanlar	Mavisel Yener	X	X	X	
Aşk Kalır	Seza Kutlar Aksoy		X	X	X
Ayrılıktan Çok Aşktan Fazla	Mehmet Güler			X	X
Ben Bir Hayaletim	Güzin Öztürk	X	X	X	
Cennetin Sahipleri	Şafak Okdemir	X	X	X	
Gerçeklerin Peşinde - 1 Büyük Yarış	Dilek Sever	X	X		
Fincan Teyzenin Kurabiyeleri	Pelin Güneş	X			
Bilmecenin İzinde Maceranın Peşinde	Dursun Ege Göçmen	X	X		
Parmak Uçları	Seran Demiral		X	X	X
Özgür Çocuklar-1 Davetsiz Misafir	Kerem Işık	X			
Yaz Kampı	Güldem Şahan		X	X	X
İkiz Gezinler İstanbul'da	Betül Avunç	X			
Sihirli Yüzük	Zehra Tapunç	X	X		
Arada Kalanlar	Ekrem Güneş	X	X		
Ayrı Dünyalar	Hüsnan Şeker		X	X	X
Hayal Sözleşmesi	Dilek Yardımcı		X	X	X

Tablo 1 - devam

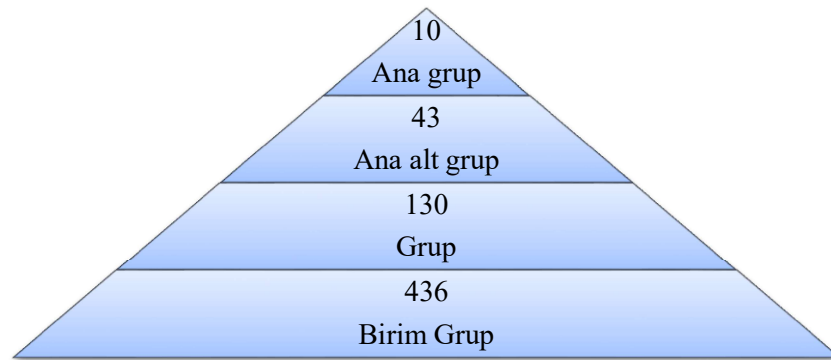
Yokyüzler -1 İkiz Gezegenler	Habib Bektaş	X	X	X	X
Mago	Ayla Çınaroğlu	X	X		
Amber'in Zaman Kapsülü	Figen Gülü	X	X		
Dedektif Bol Bel'in Serüvenleri -1	Aşkın Güngör	X	X		
Sözcük Korsanı					
Üç Yapraklı Yonca	Ferda İzbudak Akıncı		X	X	X
Kime Göre Neye Göre?	Toprak Işık	X	X	X	
Parktaki Gergedanlar	Mehmet Atilla	X	X	X	X
Sisin Sakladıkları	Miyase Sertbarut		X	X	X
Süper Gazeteciler 1	Aytül Akal	X	X	X	X
Yo-Yo	Hanzade Servi	X	X	X	X
Zaman Büyücüleri	Zeliha Akçagüner	X	X		
Teneke Kaplı İvan	Gökhan Tok, Ülkü Çadırcı	X	X		
Kanadımdaki Deniz	Nihan Temiz	X			
Bıcır'ın Günlüğü	Erdoğan Kâhyaoğlu	X			
Böcek Orkestrasının Muhteşem Turnesi	Göknıl Genç	X			
Göğün Mavi Kabuğu	Selçuk Ceylan	X			
Bisküvi Kutusundaki Martı	Doğan Gündüz	X			
Gülibik	Çetin Öner	X			
Yavru Kayık	Zeyyat Selimoğlu	X			
Palavracılar Kralı	Süleyman Bulut	X	X		
Şekercini Patyos	Nermin Ferhan Karamuti	X			
Düş Deposu	Tufan Aşcıoğlu	X			
Uçamayan Kuş Baykuş	Muharrem Buhara	X			
Büyüyünce Ne Olacaksın?	Mina Tansel		X	X	X
Mutlu ve Zor Yıllar; Coşkun'un Serüvenleri 1	İsmet Kür	X	X		
Uyuyan Topaç	Koray Avcı Çakman	X			
Üç Kişilik Ordu; Eksimus Serüvenleri 1	Aslı Tohumcu	X	X		
İlk Romanım	Sevin Okyay	X	X	X	X
Kaçış / Günişığına Yolculuk 1	Adnan Binyazar		X	X	X
Narin	Pürnur Soğangöz	X	X	X	
Tipi	Turgut Erbek	X	X	X	X
Kanatları Yamalı Kuş	Osman Şahin		X	X	X
Ateşkız ile Tarlakuşu	Aydın Özakin	X			
Hoşça Kal Küçük	Tarık Dursun K.		X	X	X
Yonca Kız	Kemal Bilbaşar	X	X	X	
Yaramaz Babamla Beter Amcanın Maceraları	Yiğit Bener	X			
Kılçık Uçurtma	Handan Durgut	X	X	X	X
Köpeğimin Adı Erik	Ayşe Sarısayın	X			
Atlantis'in Çocukları 1	Bilgin Adalı	X	X		
Pera Günlükleri 1 Körler Ülkesi	Delal Arya	X	X	X	
Toplam Sıklık		65	68	42	33

2.1.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın nitel boyutunda, doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, yazılı ve görsel malzemelerin toplanıp incelenmesidir (Sönmez ve Alacapınar, 2014, 95). Araştırmacı, araştırmaya başlamadan önce, alandaki kuramlardan yola çıkarak doküman analizinde kullanacağı temel kategorileri ya da temaları oluşturabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 228). Bu doğrultuda doküman analizinde kullanılacak kategoriler, araştırmaya başlanmadan önce araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Mesleki rehberlik hizmetlerinin önemli bir basamağı, meslekleri inceleme ve tanımadır. Çünkü öğrencinin uygun bir meslek tercihi yapabilmesi, meslekler hakkında doğru ve yeterli bilgiye sahip olmasına bağlıdır (Yeşilyaprak, 2013, 244). Bu doğrultuda meslekler ve meslekler hakkında sahip olunması gereken bilgiler, doküman analizinde kullanılan kategorileri meydana getirmektedir. Başvurulan bu kategoriler aracılığıyla, Türk çocuk romanlarında bulunan meslekler belirlenmiş ve bu mesleklere yönelik ayrıntılı bilgi verilme durumu incelenmiştir.

Türk çocuk romanlarında hangi mesleklerin bulunduğunu belirlemek ve bu meslekleri birbirleriyle ilişkilendirmek ve sınıflandırmak için 10 ana grup, 43 ana alt grup, 130 grup ve 436 birim gruptan oluşan Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)'nden faydalanılmıştır.

Şekil 1: ISCO-08 Meslek Sınıflandırma Sistemi

International Labour Office. (2012). **International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): Structure, group definitions and correspondence tables**. Geneva: International Labour Office.

Türk çocuk romanlarında bulunan mesleklere yönelik ayrıntılı bilgi verilme durumunu belirlemek amacıyla ilgili literatüre dayanarak (Kuzgun, 2009; Usluer, 2005; Yeşilyaprak, 2013) “Meslek İnceleme Kategorileri” adıyla dokuz soru maddesinden oluşan bir liste oluşturulmuştur.

Tablo 2: Meslek İnceleme Kategorileri

1. Meslekte sorumlu olunan görevler ve yapılacak işler nelerdir?
2. Mesleğin gerektirdiği bireysel özellikler nelerdir?
3. Meslek icra edilirken hangi araç-gereç ve malzemeler kullanılmaktadır?
4. Mesleğin nasıl bir çalışma ortamı ve çalışma koşulları bulunmaktadır?
5. Meslekteki iş bulma imkânları nasıldır?
6. Mesleğin sağladığı gelir düzeyi nedir?
7. Mesleğe nasıl hazırlanılmaktadır?
8. Meslekte ilerleme durumu nasıldır?
9. Mesleğin sağladığı olanaklar nelerdir?

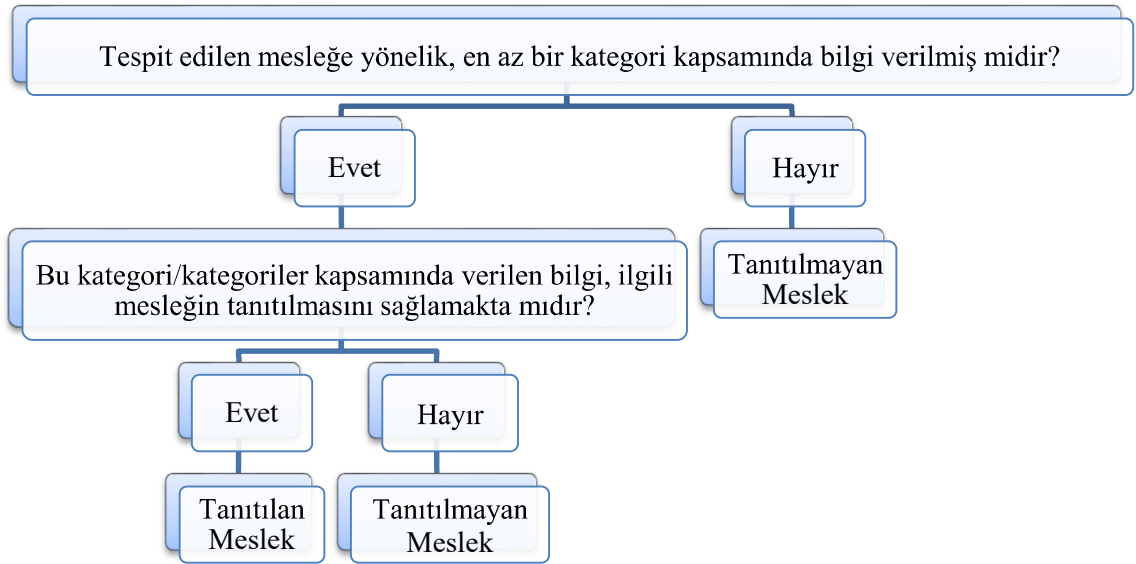
2.1.3. Veri Analizi

Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan veriler, ilk aşamada tümdengelimisel içerik analiziyle incelenmiştir. İçerik analizi, metinlere ve metinlerin kullanıldıkları bağlamlara yönelik tekrarlanabilen ve geçerli çıkarımlar yapmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir (Krippendorff, 2004, 18). İlgili verilerin, önceden belirlenmiş tema ya da kategorilere göre analiz edilmesi ise tümdengelimisel içerik analizi olarak tanımlanmaktadır (Patton, 2014, 453). Bu kapsamda, çocuk romanlarında bulunan meslekler, Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)’nin 10 ana grup, 43 ana alt grup, 130 grup ve 436 birim grubuna göre tümdengelimisel içerik analiziyle sınıflandırılmıştır. Ayrıca inceleme nesnesinden mesleklere yönelik elde edilen veriler, veri toplama aracı bölümünde sunulan “Meslek İnceleme Kategorileri”ne göre tümdengelimisel içerik analizine tabi tutulmuştur.

İçerik analizinde tümdengelimisel ve tümevarımsal yaklaşımlar birlikte kullanılabilir (Mayring, 2014, 64). Bu duruma dayanarak araştırmanın nitel boyutunu oluşturan veriler, ikinci aşamada tümevarımsal içerik analiziyle incelenmiştir. Tümevarımsal yaklaşımda, araştırma verilerine tümdengelimisel yaklaşımdaki gibi kategorik kısıtlamalar uygulanmamakta ve verilerde yer alan sık, baskın veya önemli temaların bulgulara ortaya çıkması sağlanmaktadır (Thomas, 2006, 238). Bu aşamada, “Meslek İnceleme Kategorileri” açısından tümdengelimisel

içerik analizine tabi tutulan ve kategorilendirilen veriler, gerekli koşulları sağladığı takdirde, araştırmacı tarafından oluşturulan “Tanıtılan Meslekler” isimli yeni bir kategori altında toplanmıştır. Bu kategorinin oluşturulmasında izlenen strateji, aşağıda açıklanmıştır:

- İlk aşamada, çocuk romanlarında bulunan meslekler tespit edilmiş ve tespit edilen meslekler, meslek inceleme kategorilerine göre incelemeye alınmıştır.
- İkinci aşamada, tespit edilen mesleğe yönelik, en az bir kategori kapsamında bilgi verilip verilmediği incelenmiştir. Hiçbir kategori kapsamında bilgi verilmediyse, o mesleğin “Tanıtılmayan Meslek” olduğuna karar verilmiştir. En az bir kategori kapsamında bilgi verildiyse üçüncü aşamaya geçilmiştir.
- Üçüncü aşamada, mesleğe yönelik verilen bilginin niteliği incelenmiştir. Buna göre, bir ya da birden fazla kategori altında verilen bilgi, bütüncül* bir şekilde ele alınmıştır. Bu doğrultuda, bir meslek hakkında verilen bilgi, ilgili mesleğin tanıtılmasını sağlayacak ölçüde ayrıntılı ise, ilgili mesleğin “Tanıtılan Meslek” olduğuna, aksi halde “Tanıtılmayan Meslek” olduğuna karar verilmiştir.

Şekil 2: Çocuk Romanlarında Tespit Edilen Meslekleri İnceleme Şeması

* Tespit edilen bir mesleğe yönelik verilen bilgi, ait olduğu kategoriye (iş ve görevler, kullanılan araç ve gereçler, bireysel özellikler vb.) göre ayrı bir şekilde değerlendirilmemiştir. Çünkü araştırma kapsamında, bir mesleğin tanıtılma durumunun ortaya koyulması amaçlanırken; bir mesleğin hangi özelliklerinin tanıtıldığının ortaya koyulması amaçlanmamıştır. Bu sebeple ölçüt olarak belirlenen tüm kategoriler, bütüncül bir yapının eşdeğer parçaları olarak görülmüştür.

Veri analizinin son aşamasında tespit edilen ve tanıtılan meslekler, nicelleştirilip sayısal analizle incelenmiştir. İçerik analizinde nicel yaklaşım, seçilen veri grubunun sayısal bir temelle özetlenmesidir (Neuendorf, 2016, 14). Bu yaklaşımda, veriler arasında karşılaştırma, sıklığa dayalı sıralama şeklinde yapılabilmektedir (Curtis ve diğ., 2001, 41). Bu doğrultuda, tüm dengelsel ve tümevarımsal içerik analizine tabi tutulan verilerin sıklığı Simple Concordance 4.07 programı ile belirlenmiş ve ilgili veriler nicel olarak karşılaştırılmıştır.

Şekil 3: Kullanılan Veri Analiz Yaklaşımları

2.1.4. Veri Analiz Süreci

İçerik analizi sürecinde uygulanması gereken sistematik kurallar yoktur. Fakat bu sürecin sırasıyla hazırlık aşaması, organize etme aşaması, analiz sürecini ve sonucu raporlama aşamalarından oluştuğu ifade edilebilir (Elo ve Kyngäs, 2008, 109). Araştırmanın inceleme nesnesi, veri toplama aracı ve veri analizi bölümlerinde; veri analiz sürecinin hazırlık aşamasına ve organize etme aşamasının bir bölümüne yönelik bilgiler verilmiştir. Bu bölümde, organize etme aşamasının veri toplama ve veri kodlama kısmına yönelik diğer süreçlere değinilecektir.

İnceleme nesnesinden elde edilen mesleklerin, Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)'na göre 10 ana grup, 43 ana alt grup, 130 grup ve 436 birim grupta kategorilendirme sebebi; meslek dalı / branşı / unvanı açısından farklı olmasına rağmen, belirtilen meslek sınıflandırma gruplarına göre birbiriyle yakın ilişkisi bulunan mesleklerin, ortak meslek gruplarında birleştirilmesidir. Bu doğrultuda, inceleme nesnesinden elde edilen tüm meslekler birbiriyle kurdukları yakın ilişkiye göre öncelikle birim gruplarda birleştirilmeye ve isimlendirilmeye çalışılmıştır. Birim

gruplar oluşturulduktan sonra dışarıda kalan meslekler, daha genel bir kategori olan gruplarda birleştirilmeye ve isimlendirilmeye çalışılmıştır. Bu aşama da tamamlandıktan sonra herhangi iki gruba da dâhil edilemeyen meslekler bağımsız bir şekilde bırakılmıştır. Birbiriyle yakın ilişkisi olan ama farklı alt dallarda / branşlarda / unvanlarda bulunan mesleklerin, karakteristik özelliklerini kaybetmeden daha genel ve kapsamlı bir şekilde incelenebilmesi için böyle bir strateji oluşturulmuştur. Sonraki aşamada; bağımsız gruplara, birim gruplara ve gruplara göre sınıflandırılan ve isimlendirilen meslekler, daha kapsamlı gruplar olan ana alt gruplar ve ana gruplar altında analiz edilmiştir. Çünkü araştırma kapsamında, çocuk romanlarında genel olarak hangi mesleki alanlarla ilgili mesleklerin bulunduğu ve tanıtıldığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Belirtilen meslek sınıflama stratejisinden faydalanılması, araştırma kapsamında amaçlanan bu genel örüntünün ortaya koyulmasını sağlamaktadır.

İnceleme nesnesinden Tablo 2’de verilen “Meslek İnceleme Kategorileri”ne göre veri toplanırken iki uluslararası mesleki bilgi kaynağına başvurulmuştur. Bir kategoriye yönelik inceleme nesnesinden alınan mesleki veriler, bu iki mesleki bilgi kaynağındaki aynı kategoride bulunan verilere dayandırılarak analiz edilmiştir. Bahsi geçen iki mesleki bilgi kaynağından biri O*NET sistemidir. Bu sistemin içeriğinde, ayrı başlıklar altında; iş ve görevler, kullanılan araç ve gereçler, bireysel özellikler, çalışma ortamı ve koşulları, hazırlık, gelir düzeyi, iş bulma imkanları, ilerleme durumu ve elde edilen olanaklar hakkında detaylı ve bilgilendirici açıklamalar bulunmaktadır (National Research Council, 2010). Başvurulan diğer mesleki bilgi kaynağını İşkur tarafından hazırlanan “Türk Meslekler Sözlüğü” (İşkur, [20.07.2018]), “Meslekleri Tanıyalım” (İşkur, [20.07.2018]) ve “Meslek Bilgi Bankası” (İşkur, [20.07.2018]) isimli kaynaklar oluşturmaktadır. Birbirini tamamlar nitelikteki bu üç kaynakta, farklı başlıklar ya da tek başlık altında; iş ve görevler, kullanılan araç ve gereçler, bireysel özellikler, çalışma ortamı ve koşulları, hazırlık, gelir düzeyi, iş bulma imkanları ve ilerleme durumu hakkında detaylı ve bilgilendirici açıklamalar bulunmaktadır. Mesleki bilgi kaynakları, hazırlandığı ülkenin mesleki koşullarını yansıttığı için (Kaya, 2012, 452) araştırmacı tarafından veri toplama sürecinde öncelikle Türkiye merkezli olan İşkur’a ait mesleki bilgi kaynaklarına başvurulmuştur. Bu sınıflama sisteminin yetersiz kaldığı noktalarda Amerika Birleşik Devletleri merkezli O*NET sisteminden faydalanılmıştır. Bu doğrultuda ilk aşamada; çocuk romanlarında

mesleklere yönelik, ilgili mesleki bilgi kaynaklarında mevcut olan herhangi bir bilginin sunulup sunulmadığı tespit edilmiştir. İkinci aşamada; sunulan mesleki bilginin, ilgili mesleğin en az bir özelliğini ayrıntılı bir şekilde ortaya koyma durumu, yani mesleğin tanıtılmasını sağlama durumu incelenmiştir.

İnceleme nesnesinde tespit edilen mesleklerin “Tanıtılan Meslekler” kategorisinde değerlendirilebilmesi için, ilgili meslek hakkında verilen bilginin, o mesleğin bir özelliğini ya da çeşitli özelliklerini (iş ve görevler, kullanılan araç ve gereçler, bireysel özellikler vb.) tanıtacak düzeyde ayrıntılı olması gerekmektedir. Daha önce belirtildiği üzere, bir mesleğin hangi özellikleriyle tanıtıldığı, araştırma kapsamında incelenmemiştir. Her bir mesleki özelliğe, yalnızca “bir mesleğin tanıtılma durumunu yansıtan ölçüt” olarak yaklaşmıştır. Bu doğrultuda, herhangi bir mesleki özellik kapsamında ayrıntılı bilgi verilmesi, ilgili mesleğin tanıtılması için yeterli görülmüştür. Meslekler hakkında sunulan bilginin ayrıntılı olup olmadığı incelenirken, katı bir ölçüt ya da ölçütler listesine bağlı kalınmamıştır. Bu esneklik doğrultusunda, mesleğin yalnızca bir özelliğine yönelik sunulan ayrıntılı bilginin, ilgili mesleği tanıttığı kabul edilmiştir. Benzer şekilde, bir mesleğin çeşitli özelliklerine yönelik bilgi sunulduğu durumlarda, her bir mesleki özellik kapsamında kısmen ayrıntılı bir nitelik gösteren bilginin de ilgili mesleği tanıttığı kabul edilmiştir. Çünkü bu kısmen ayrıntılı bilgi parçaları, bütüncül olarak ele alındığında ayrıntılı bir yapı sergilememektedir. Kısaca mesleklerin tanıtılma durumuna, bilginin sunulduğu bağlama göre karar verilmiştir. Bu sebeple, ayrıntılı olma düzeyleri farklılaşan mesleki bilgiler, ilişkili oldukları mesleklerin tanıtılmasında benzer yeterlilikler gösterebilmektedir. Tespit edilen mesleklerin inceleme sürecinde, sunulan bilginin niteliğine ölçüt olarak başvurulmuş, fakat niceliğine ölçüt olarak başvurulmamıştır. Nicelik unsuru, bir mesleğin tanıtılma ve tanıtılmama durumunu yansıtan bir gösterge olarak görülmüştür. Bu doğrultuda, tanıtılan bir mesleğe yönelik sunulan bilginin kapladığı alan, en az bir ya da birkaç paragraf şeklinde sınırlanmaktadır. Ayrıca bu tanıtıcı bilgi, bazı durumlarda ardışık sayfalara, bazı durumlarda kurgunun bir bölümüne, bazı durumlarda ise kurgunun tamamına yayılabilmektedir. Tanıtılmayan mesleklere yönelik ise bazı durumlarda hiçbir bilgi verilmezken, bazı durumlarda oldukça kısıtlı bilgi sunulabilmektedir. Buna göre tanıtılmayan meslekler, boyut olarak çoğunlukla birkaç kelime ve birkaç cümle ile sınırlanmaktadır.

İnceleme nesnesinden elde edilen verileri toplama ve analiz etme sürecinde, araştırmacı tarafından hangi durumlarda mesleklerin araştırma kapsamına alınmayacağına yönelik bir kategori listesi de oluşturulmuştur. Tablo 3'te maddeler halinde belirtilen kategori listesinin oluşturulma nedeni, bir mesleği işaret eden veri grubunun, o mesleği araştırmanın amaçları doğrultusunda tanımlamada yetersiz kalmasıdır.

Tablo 3: Araştırma Kapsamına Alınmayan Mesleki Durumlar

1. Mesleğin gerçekte var olmaması. Örnek: “Hayalet avcısı”
2. Mesleğin günümüzde var olmaması. Örnek: “Padişah, vezir”
3. Mesleğin yer ve konum bildirme niteliği göstermesi. Örnek: “Bakkal’ın sağındaki ev”
4. Mesleğin bir materyalin niteleyicisi olması. Örnek: “Avcı şapkası”
5. Mesleğin lakap ya da özel isim olarak kullanılması. Örnek: “Kediye muhtar ismi verilmesi”
6. Mesleğin romanın kurgusu dışında sunulması. Örnek: “Önsöz, sonsöz”
7. Mesleğin, mesleki bilgi kaynaklarında karşılığının olmaması. Örnek: “İstihbaratçı”
8. Mesleğin çocuk karakterler tarafından yapılması. Örnek: “İşportacı, mendilci”
9. Mesleğin, hangi meslek olduğunun anlaşılabileceği kadar bilgi verilmemesi. Örnek: “Görevli, Çalışan, Sorumlu”

Tablo 3'te belirtilen durumlar haricinde, inceleme nesnesinde karşılaşılan her meslek, araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri analizinin son aşamasında, çocuk romanlarında tespit edilen meslekler ve tanıtılan meslekler, tek bir metin belgesinde birleştirilmiştir. Bu metin belgesi, kelime sıklığı programı olan Simple Concordance 4.07 programı ile nicel bir yaklaşımla analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda, tespit edilen ve tanıtılan mesleklerin çocuk romanlarında bulunma sıklığına ve sırasına ulaşılmıştır.

2.1.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada, Lincoln ve Guba (2013, 104-105)'nın nitel araştırmalara yönelik ortaya koyduğu geçerlik ve güvenirlik yaklaşımı temel alınmıştır. Bu yaklaşım,

inanılabilirlik, aktarılabilirlik, sağlamlık ve onaylanabilirlik olarak sınıflandırılmaktadır.

Araştırmanın inanılabilirliğini sağlamak amacıyla çeşitleme (üçgenleme) stratejilerinden yöntemsel çeşitlemeye gidilmiştir. Yöntemsel çeşitlemede, farklı veri toplama teknikleriyle benzer ya da örtüşük bulgular elde edilir (Saban ve Ersoy, 2016, 132). Araştırmanın nitel boyutunda, doküman analizi aracılığıyla çocuk romanlarına yönelik çeşitli mesleki bulgulara ulaşılmıştır. Ulaşılan bu bulgular, araştırmanın nicel boyutunda ortaokul öğrencilerinden, anketler aracılığıyla çocuk romanı ve meslek bağlamında alınan görüşlerle desteklenmiştir. Bu durum yöntemsel çeşitliliği oluşturmaktadır.

Araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak amacıyla, öncelikle çocuk romanlarında tespit edilen ve tanıtılan mesleklerin hangi çocuk romanlarında bulunduğuna yönelik bilgilendirmelere (Ek 2) yer verilmiştir. Çünkü bir araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak için bulgulara yönelik olabildiğince fazla bilginin okuyucuya sunulması gerekmektedir (Pitney ve Parker, 2009, 68). Ayrıca aktarılabilirliği sağlamak amacıyla, araştırmanın bağlamına yönelik zengin detaylar sunan amaçlı örneklem seçiminde (Erlandson ve diğ., 1993, 33) hangi ölçütlere hangi amaçla dikkat edildiğine yönelik açıklamalar, araştırmanın inceleme nesnesi bölümünde sunulmuştur.

Araştırmanın sağlamlığını geliştirmek amacıyla araştırmacı denetlemesi stratejisine başvurulmuştur. Bu stratejide, bağımsız bir araştırmacı tarafından araştırmanın verileri ve belgeleri incelenmektedir (Kemparaj ve Chavan, 2013, 95). Bu strateji doğrultusunda, nitel desenli çalışmaları bulunan bir alan uzmanıyla, araştırmanın veri toplama ve analiz süreci, ham verileri ve bulguları paylaşılmıştır. Alan uzmanının dönütleri doğrultusunda gerekli yapılandırmalara gidilmiştir.

Araştırmanın onaylanabilirliğini sağlamak için denetleme süreci stratejisine başvurulmuştur. Denetleme sürecinde, çalışmanın nasıl yürütüldüğüne ve verilerin nasıl analiz edildiğine dair ayrıntılı açıklamalar yapılmaktadır (Merriam, 2009, 223). Bu strateji doğrultusunda araştırmanın inceleme nesnesi, veri toplama aracı, veri analizi ve veri analiz süreci bölümlerinde; inceleme nesnesinin nasıl seçildiği, veri toplama araçlarının nasıl oluşturulduğu, verilerin nasıl toplandığı ve analiz edildiği, araştırma boyunca nasıl kararlar verildiği adım adım açıklanmıştır.

2.2. Nicel Desen

Araştırmanın nicel boyutunu, tarama araştırması oluşturmaktadır. Tarama araştırması, bir grup insanın belirli bir konuya veya duruma yönelik görüşlerinin ortaya koyulduğu betimsel nitelikli bir çalışma (Fraenkel ve Wallen, 2006, 397) olduğu için tercih edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda Türk çocuk romanlarında bulunan mesleklerin tanıtılma durumuna yönelik elde edilen bulgular temel alınarak ve yöntemsel çeşitlilik oluşturularak araştırmanın nicel boyutu oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, ortaokul (5. 6. 7. 8. sınıf) öğrencilerinin çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşleri belirlenmiştir.

2.2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın nicel boyutunda örneklem, olasılık temelli tabakalı örneklem ile oluşturulmuştur. Tabakalı örneklemde; evren bazı özelliklerine göre alt gruplara ayrılır-katmanlaştırılır, ardından basit rastgele örneklem kullanılarak her bir alt gruptan örneklem oluşturulur (Creswell, 2012, 144). Bu örneklem çeşidinde, araştırmada yer verilmesi istenen alt grupların, örneklemde temsil edilmesi sağlanır. Bu doğrultuda araştırmanın örnekleme, ortaokul düzeyine göre katmanlaştırılmış ve 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Örneklem grubu oluşturulurken, grup içi dağılımın dengeli olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmanın nicel boyutunun evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim bahar yarıyılında, İstanbul ilinde bulunan devlet ortaokullarında okuyan 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Eğitim istatistiklerine göre İstanbul ilindeki devlet ortaokullarında, 666.731 öğrenci eğitim görmektedir (İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, [19.03.2018]). Büyüklüğü 75.000-1.000.000 kişiden oluşan evrenin temsil edilebilmesi için, ± 0.05 örnekleme hatasıyla en az 384 kişilik örneklem grubunun oluşturulması gerekmektedir (Krejcie ve Morgan, 1970, 608). Buna göre araştırmanın örneklem grubu, olasılık temelli seçilen 890 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklem grubunun ortaokullara ve sınıf düzeylerine göre dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Örneklem Grubunun Dağılımı

Okulun Adı	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	Toplam
Orgeneral Eşref Bitlis Ortaokulu	32	38	26	25	121
Cumhuriyet Ortaokulu	30	31	25	30	116
Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Ortaokulu	29	30	29	31	119
Hırkai Şerif Ortaokulu	25	29	26	24	104
Sancak-Soy Ortaokulu	26	27	30	30	113
Kurtdereli Mehmet Ortaokulu	33	26	17	24	100
Şemsettin Sami Ortaokulu	22	25	34	29	110
Hikmet Uluğbay Ortaokulu	26	21	30	30	107
Toplam	223	227	217	223	890

Tablo 4'e göre araştırmanın örneklemini oluşturan 890 öğrenci; Orgeneral Eşref Bitlis Ortaokulu (Bahçelievler, 121 öğrenci), Cumhuriyet Ortaokulu (Bakırköy, 116 öğrenci), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Ortaokulu (Küçükçekmece, 119 öğrenci), Hırkai Şerif Ortaokulu (Fatih, 104 öğrenci), Sancak-Soy Ortaokulu (Bayrampaşa, 113 öğrenci), Kurtdereli Mehmet Ortaokulu (Bağcılar, 100 öğrenci), Şemsettin Sami Ortaokulu (Zeytinburnu, 110 öğrenci), Hikmet Uluğbay Ortaokulu (Başakşehir, 107 öğrenci) olmak üzere İstanbul'un sekiz farklı ilçesindeki sekiz farklı ortaokuldan seçilmiştir. Örneklem grubundaki 223 öğrenci 5. sınıf, 227 öğrenci 6. sınıf, 217 öğrenci 7.sınıf ve 223 öğrenci 8.sınıf düzeyindedir.

2.2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın nicel boyutunda, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket, tümdengelimsel bir yaklaşımla teorik ya da uygulamalı bir araştırma problemi ile başlayan tarama sürecinde, veri analizinden önce birtakım değişkenlerin ölçümünün yapılmasını sağlayan bir araçtır (Neumann, 2006, 168). “Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Anket Formu” adıyla araştırmacı tarafından oluşturulan anketin geliştirilmesinde, araştırmanın kuramsal temelinden ve nitel bulgularından faydalanılmıştır. Geliştirilen anket, öncelikle uzman görüşüne sunulmuş, ardından pilot uygulamaya sokulmuştur. Uzman görüşü ve pilot uygulama doğrultusunda, anketin içeriğinde yapılandırılmalara gidilmiş ve ankette kullanılan dil gözden geçirilmiştir.

Tablo 5'te anket sorularının kısaltılmış hali verilmiştir.

Tablo 5: Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Anket Formu

1. Okuduğunuz romanların, meslekler hakkında bilgi sahibi olmanıza yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?
2. Okuduğunuz romanlarda, daha önce bilmediğiniz mesleklerle karşılaşıyor musunuz?
3. Okuduğunuz romanların, meslek seçiminize etki ettiğini düşünüyor musunuz?
4. Gelecekte sahip olmak istediğiniz mesleklerin bulunduğu romanları okumak, öncelikli seçiminiz olur mu?
5. Gelecekte sahip olmak istediğiniz meslekleri, tercih sıranıza göre aşağıya yazınız.

Geliştirilen anket formu (Ek 4) öğrencilerin sınıf düzeyine yönelik bilgilerin bulunduğu kişisel bilgi bölümünden, üçlü likert (evet, kısmen, hayır) tipinde dört sorudan (1-4. sorular) ve açık uçlu soru tipinde bir sorudan (5. soru) oluşmaktadır. Likert anket soruları aracılığıyla; bilgi edinme, keşfetme, etkilenme ve tercih etme noktasında, ortaokul öğrencilerinin çocuk romanlarına yönelik görüşlerinin mesleki bağlamda tespit edilmesi amaçlanmıştır. Açık uçlu anket sorusu aracılığıyla, çocuk romanlarının gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmaya durumunun ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Her bir likert anket sorusu aracılığıyla, çocuk romanları ile meslekler arasındaki ilişkinin farklı bir yönü incelenmektedir. Anket sorularının birbirinden bağımsız olmasından dolayı, anketin tamamına ya da incelenen herhangi bir ilişkiye yönelik toplam puan elde edilmemiştir. Bu sebeple öğrencilerin fikirlerinin gözlemlendiği ve genellikle gözlemsel yaklaşımın bir çeşidi olarak görülen bu ankette (Edmonds ve Kennedy, 2012, 133), istatistiksel olarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmamıştır. Nitekim belirli bir özelliğe ya da ilişkiye yönelik toplam puanın elde edilemediği anketlerde, “geçerlik ve güvenilirlik” terminolojisinin teknik anlamda uygun olmadığı belirtilmektedir (Erkuş, 2010, 74).

2.2.3. Veri Toplama Süreci

Anket uygulanmadan önce, örneklem bölümünde belirtilen ortaokulların yöneticileriyle iletişime geçilmiştir. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ilgili araştırma için verilen anket uygulama izni hakkında, okul yöneticilerine gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır (Ek 3). Sonraki aşamada ortaokul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda, anketin uygulanacağı uygun gün ve saat aralığı belirlenmiştir. Anket, katılmaya gönüllü olan ve kişisel bilgilerinin gizliliği gözetilen ortaokul öğrencilerine, ders öğretmenleri tarafından uygulanmıştır. Veri toplama süreci tamamlandıktan

sonra, yönergelere uygun bir şekilde cevaplanan anketlerin analiz edilme sürecine geçilmiştir.

2.2.4. Veri Analizi ve Veri Analiz Süreci

Araştırmanın nicel boyutunu oluşturan verilerin istatistiksel analizinde IBM SPSS 25 istatistik paket programı kullanılmıştır. “Evet”, “Kısmen”, “Hayır” şeklinde likert tipinde hazırlanan anket sorularından elde edilen verilerin analizinde, öncelikle betimsel analize (sıklık, yüzde) başvurulmuştur. Böylece ortaokul öğrencilerinin çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik ön plana çıkan ve arka planda kalan görüşleri tespit edilmiştir. Betimsel istatistiğe tabi tutulan anket verileri arasında ilişki kurma ve karşılaştırma yapma gibi tekniklere başvurulabilmektedir (Fink, 2003, 55). Buna göre likert tipinde hazırlanan anket sorularından elde edilen verilerin analizinin ikinci aşamasında, “iki kategorik değişken arasındaki ilişkinin incelendiği” (Özbay, 2009, 462) çapraz tablo analizi kullanılmıştır. Çapraz tablo aracılığıyla, çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşlerin, sınıf düzeyine (kategorik değişken) göre farklılaşma düzeyini ölçmek için (McHugh, 2013, 143) sıklık tabanlı bir istatistik tekniği olan ki-kare bağımsızlık testinden faydalanılmıştır. Ki-kare bağımsızlık testinde anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir. Anlamlılık düzeyi ($p < .05$) olduğu takdirde kategoriler/değişkenler arasındaki farklılıklar, anlamlı kabul edilmiştir. Ki-kare bağımsızlık testi sonucunda, çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik öğrenci görüşleri sınıf düzeyine göre farklılaştığı takdirde, düzeltilmiş artık analizi (standardised adjusted residuals) kullanılmıştır. Düzeltilmiş artık analizi, ilgili kategorik değişkenin (sınıf düzeyi) hangi alt grubunun (5. 6. 7. ve 8. sınıf düzeyleri) istatistiksel farklılığı oluşturduğunu göstermektedir. Buna göre düzeltilmiş artık analizi değeri -2 ile +2 aralığı dışında kalan alt grupların, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık oluşturduğu kabul edilmiştir (Sharpe, 2015, 3).

Açık uçlu soru tipinde hazırlanan anket sorusundan elde edilen veriler, analiz edilmeden önce incelemeye tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda “gerçek”, “günümüzde varlığı devam eden” ve “mesleki bilgi kaynaklarında karşılığı olan” mesleklerden oluşan mesleki tercihler araştırma kapsamına alınmıştır. Sonraki aşamada gelecekte sahip olunmak istenen meslekler, Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)’nin 130 grup ve 436 birim grubuna göre tümdengelimsel içerik analiziyle

sınıflandırılmıştır. Buna göre gelecekte sahip olunmak istenen meslekler, öncelikle birim gruplarda birleştirilmeye ve isimlendirilmeye çalışılmıştır. Birim gruplar oluşturulduktan sonra dışarıda kalan meslekler, daha genel bir kategori olan gruplarda birleştirilmeye ve isimlendirilmeye çalışılmıştır. Bu aşama da tamamlandıktan sonra herhangi iki gruba da dâhil edilemeyen meslekler, bağımsız bir şekilde bırakılmıştır. Bu meslek sınıflama stratejisinin kullanılmasının iki sebebi bulunmaktadır. İlk sebep, birbiriyle yakın ilişkisi olan ama farklı alt dallarda / branşlarda / unvanlarda bulunan mesleklerin, karakteristik özelliklerini kaybetmeden daha genel ve kapsamlı bir şekilde incelenebilmesidir. İkinci sebep ise, çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin de aynı meslek sınıflama stratejisi doğrultusunda kategorilendirilmesidir. Çünkü araştırma kapsamında, çocuk romanlarının gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmaya durumunun incelenmesi, her iki veri kaynağındaki mesleklerin sınıflanmasında aynı stratejinin kullanılmasını gerektirmektedir. Sınıflama işlemi tamamlandıktan sonra, gelecekte sahip olunmak istenen meslekler betimsel analize tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda mesleklerin tercih edilme sıklığı ve sırası, yani tercih edilme düzeyleri, Simple Concordance 4.07 programı aracılığıyla belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Türk çocuk romanlarının gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmaya durumu tespit edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, inceleme nesnesi ve örneklem grubundan elde edilen veriler doğrultusunda ulaşılan bulgulara ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Türk Çocuk Romanlarında Tespit Edilen ve Tanıtılan Meslekler

İncelenen doksan çocuk romanında 174 farklı meslek tespit edilmiştir. Bu 174 farklı mesleğin 106'sı ilgili çocuk romanlarında tanıtılmaktadır. Tespit edilen ve tanıtılan mesleklerin, her bir çocuk romanındaki dağılımına yönelik bulguların sıklığı ve yüzdesi Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Tespit Edilen ve Tanıtılan Meslekler Açısından Çocuk Romanları

Kitabın Yazarı	Kitabın Adı	Tespit Edilen Meslekler		Tanıtılan Meslekler	
		Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Handan Durgut	Kılçık Uçurtma	52	%30	10	%9
Nihat Ziyalan	Attım Kapağı Yurtdışına	49	%28	12	%10
Kemal Bilbaşar	Yonca Kız	43	%25	10	%9
Sevim Ak	Gökkuşağı Yazı	42	%24	6	%5
Hanzade Servi	Yo-Yo	41	%24	7	%6
Mehmet Güler	Ayrılıktan Çok Aşktan Fazla	41	%24	12	%10
Mina Tansel	Büyüyünce Ne Olacaksın?	41	%24	9	%8
Tolga Gümüşay	6 Yıl Tam Pansiyon	41	%24	7	%6
Seza Kutlar Aksoy	Aşk Kalır	40	%23	9	%8
Yiğit Bener	Yaramaz Babamla Beter Amcanın Maceraları	40	%23	5	%4
Sevin Okyay	İlk Romanım	38	%22	2	%2
Pelin Güneş	Fincan Teyzenin Kurabiyeleri	37	%21	9	%8
Tarık Dursun K.	Hoşça Kal Küçük	37	%21	7	%6
Osman Şahin	Kanatları Yamalı Kuş	36	%21	11	%9
Pakize Özcan	Üstüme Kar Yağıyor	36	%21	6	%5
Aytül Akal	Süper Gazeteciler -1	35	%20	7	%6
Çiğdem Sezer	Hayat Pastanesi	35	%20	5	%4

Tablo 6 - devam

Hüsnan Şeker	Ayrı Dünyalar	35	%20	5	%4
Gökhan Tok, Ülkü Çadırcı	Teneke Kaplı İvan	32	%18	9	%8
Gaye Boralıoğlu	İçimdeki Ses	31	%18	5	%4
Miyase Sertbarut	Sisin Sakladıkları	30	%17	7	%6
Dilek Yardımcı	Hayal Sözleşmesi	29	%17	7	%6
Leyla Ruhan Okyay	Leylek Havada	28	%16	8	%7
Bilgin Adalı	Atlantis'in Çocukları 1	27	%16	6	%5
Hacer Kılıcıoğlu	On Numara Çocuklar	27	%16	6	%5
Zeynep Cemali	Patenli Kız	27	%16	7	%6
Adnan Binyazar	Günışığına Yolculuk; Kaçış 1	26	%15	1	%1
Dilek Sever	Gerçeklerin Peşinde - 1 Büyük Yarış	25	%14	6	%5
İsmet Kür	Mutlu ve Zor Yıllar; Coşkun'un Serüvenleri 1	25	%14	5	%4
Ayşe Sarısayın	Köpeğimin Adı Erik	24	%14	4	%3
Yeşim Saygın Armutak	Baykuş Yemini	24	%14	5	%4
Şafak Okdemir	Cennetin Sahipleri	23	%13	3	%3
İsmet Bertan	Hızlı Tosbi	22	%13	14	%12
Mehmet Atilla	Parktaki Gergedanlar	22	%13	5	%4
Mine Soysal	Daralan	22	%13	3	%3
Ömer Açık	Menekşe İstasyonu	22	%13	11	%9
Suzan Geridönmez	Kolaysa Ağlama	22	%13	4	%3
Güldem Şahan	Yaz Kampı	21	%12	4	%3
Kadri Öztöpe	Saklıköy'ün Kuşçusu	21	%12	3	%3
Mavisel Yener	Mavi Zamanlar	21	%12	5	%4
Neslihan Önderoğlu	Bana Sesini Bırak	21	%12	6	%5
Turgay Fişekçi	Yeşil Tatil	21	%12	3	%3
Zeliha Akçagüner	Zaman Büyücüler	21	%12	6	%5
Aydın Özakin	Ateşsız ile Tarlakuşu	20	%11	6	%5
Fusun Çetinel	Ayasofya Konuştu	20	%11	6	%5
Ayla Çınaroğlu	Mago	19	%11	6	%5
Cemil Kavukçu	Yolun Başındakiler	19	%11	6	%5
Dursun Ege Göçmen	Bilmecenin İzinde Maceranın Peşinde	19	%11	4	%3
Figen Gülü	Amber'in Zaman Kapsülü	19	%11	6	%5
Raife Polat	Devin Şarkısı	19	%11	5	%4
Aşkın Güngör	Dedektif Bol Bel'in Serüvenleri -1 Sözcük Korsanı	18	%10	2	%2
Doğan Gündüz	Bisküvi Kutusundaki Martı	18	%10	5	%4
Habib Bektaş	Yoküzler -1 İkiz Gezegenler	18	%10	4	%3
Toprak Işık	Kime Göre, Neye Göre?	18	%10	3	%3
Tufan Aşcıoğlu	Düş Deposu	18	%10	7	%6

Tablo 6 - devam

Behiç Ak	Bulutlara Şiir Yazan Çocuk	17	%10	3	%3
Betül Avunç	İkiz Gezginler İstanbul'da	17	%10	4	%3
Delal Arya	Pera Günlükleri 1 Körler Ülkesi	17	%10	3	%3
Pürnur Soğangöz	Narin	17	%10	3	%3
Safter Korkmaz	Cankurtaran Şövalyeleri İstanbul Dehlizlerinde	17	%10	4	%3
Ekrem Güneş	Arada Kalanlar	16	%9	6	%5
Sevgi Saygı	Şimugula	16	%9	3	%3
Turgut Erbek	Tipi	16	%9	3	%3
Aslı Der	Darmadağın	15	%9	2	%2
Ayhan Bozfirat	Sokakta Tek Başına	15	%9	3	%3
Fadime Uslu	Çat Kapı Dayım	15	%9	3	%3
Ferda İzbudak	Üç Yapraklı Yonca	15	%9	2	%2
Akıncı					
Necati Tosuner	Kitabın Adı	15	%9	3	%3
Koray Avcı	Uyuyan Topaç	14	%8	4	%3
Çakman					
Muharrem	Uçamayan Kuş Baykuş	14	%8	2	%2
Buhara					
Seran Demiral	Parmak Uçları	14	%8	2	%2
Fakir Baykurt	Yandım Ali	13	%7	4	%3
Karin Karakaşlı	Dört Kozalak	13	%7	1	%1
Aslı Tohumcu	Üç Kişilik Ordu; Eksimus Serüvenleri 1	11	%6	5	%4
Gökçe Ateş	Maya'nın Ağacı	11	%6	5	%4
Aytuğ					
Zehra Tapunç	Sihirli Yüzük	11	%6	4	%3
Gülsevin Kırıl	Umut Sokağı Çocukları	10	%6	5	%4
Güzin Öztürk	Ben Bir Hayaletim	10	%6	3	%3
İrem Uşar	Lataşiba	10	%6	3	%3
Müge İplikçi	Kömür Karası Çocuk	10	%6	6	%5
Behçet Çelik	Sınıfın Yenisi	9	%5	1	%1
Çetin Öner	Gülibik	8	%5	4	%3
Göknil Genç	Böcek Orkestrasının Muhteşem Turnesi	7	%4	2	%2
Nermin Ferhan	Şekercini Patyos	7	%4	4	%3
Karamuti					
Nihan Temiz	Kanadımdaki Deniz	7	%4	3	%3
Süleyman Bulut	Palavracılar Kralı	5	%3	1	%1
Zeyyat Selimoğlu	Yavru Kayık	5	%3	1	%1
Erdoğan	Bıcır'ın Günlüğü	3	%2	1	%1
Kâhyaoğlu					
Kerem Işık	Özgür Çocuklar -1 Davetsiz Misafir	2	%1	2	%2
Selçuk Ceylan	Göğün Mavi Kabuğu	1	%1	0	%0
Toplam Farklı Meslek Sayısı		174	%100	106	%100

Tablo 6'ya göre doksan çocuk romanının tamamı en az 1 meslek içermektedir. İncelenen çocuk romanlarının her birinde ortalama 22 farklı meslek bulunmaktadır (tespit edilen mesleklerin %13'ü). Bu doğrultuda, on sekiz çocuk romanı 52-35 arası meslek (tespit edilen mesleklerin %30'u -%20'si), otuz iki çocuk romanı 32-19 arası meslek (tespit edilen mesleklerin %18'i-%11'i), kırk çocuk romanı 18-1 arası meslek (tespit edilen mesleklerin %10'u-%1'i) içermektedir. Görüldüğü üzere, içerdiği meslekler açısından çocuk romanlarının dağılımında belirgin farklılaşmalar oluşmaktadır. Bu farklılaşmaya göre, bir çocuk romanının içeriğinde 1 meslek bulunurken, başka bir çocuk romanının içeriğinde 52 meslek bulunabilmektedir. Diğer çocuk romanlarının içeriğinde bulunan meslek sayısı ise, çok küçük farklarla birlikte 1-52 meslek aralığına dağılmaktadır.

Tablo 6'ya göre doksan çocuk romanının seksen dokuzunda, en az 1 meslek tanıtılmaktadır. Bu çocuk romanlarının her birinde ortalama 5 farklı meslek tanıtılmaktadır (tanıtılan mesleklerin %5'i). Bu doğrultuda, seksen dokuz çocuk romanında 14-1 arası meslek (tanıtılan mesleklerin %13'ü-%1'i) tanıtılmaktadır. Görüldüğü üzere çocuk romanları, içerdiği tanıtılan meslekler açısından, birbirlerinden önemli derecede farklılaşmamaktadır. Fakat tespit edilen mesleklerle kıyaslandığında, çocuk romanlarında az sayıda meslek tanıtıldığı söylenebilir.

Daha önce belirtildiği üzere, incelenen doksan çocuk romanında, tanıtılan ve tanıtılmayan toplam 174 farklı meslek tespit edilmiştir. Bu mesleklerin, çocuk romanlarındaki sıklığı ise toplam 1961'dir. Tespit edilen bazı mesleklerin çocuk romanlarındaki sıklığı aynı olduğundan, bu meslekler sıklıklarına göre 39 farklı sıra oluşturmaktadır. Oluşan bu sıralama, çocuk romanlarında hangi mesleklerin ön plana çıktığını ve hangi mesleklerin arka planda kaldığını ortaya koymak amacıyla üç kategoriye ayrılmıştır. Birincil meslekler, sırası 1 ile 13 arasında olan, çocuk romanlarında yüksek düzeyde tespit edilen 18 mesleği içermektedir. İkincil meslekler, sırası 14 ile 26 arasında olan, çocuk romanlarında ortalama düzeyde tespit edilen 27 mesleği içermektedir. Üçüncül meslekler, sırası 27 ile 39 arasında olan, çocuk romanlarında düşük düzeyde tespit edilen 129 mesleği içermektedir.

Tablo 7'de tespit edilen mesleklerin, ait olduğu mesleki kategori, çocuk romanlarında tanıtılma durumu ve kaç adet çocuk romanında bulunduğuna yönelik sıklığı ve sırası verilmiştir.

Tablo 7: Çocuk Romanlarında Tespit Edilen Meslekler

Sıra	Tespit Edilen Meslekler	Sıklık	Tanıtlama Durumu
Birincil Meslekler			
1	Öğretmen	79	Tanıtlanan Meslek
2	Tıp Doktoru	59	Tanıtlanan Meslek
3	Perakende Ticaret ile İlgili Küçük İşyeri Sahibi	55	Tanıtlanan Meslek
4	Sürücü (Şoför)	49	Tanıtlanan Meslek
5	Polis	48	Tanıtlanan Meslek
5	Müzişyen, Şarkıcı, Besteci	48	Tanıtlanan Meslek
6	Sokak-Tezgâh-Pazar Satıcısı	46	Tanıtlanan Meslek
6	Aktör (Oyuncu)	46	Tanıtlanan Meslek
7	Yazar	44	Tanıtlanan Meslek
8	Eğitim Müdürü	39	Tanıtlanan Meslek
8	Temizlikçi ve Yardımcı	39	Tanıtlanan Meslek
8	Çiftçi-Bahçıvan	39	Tanıtlanan Meslek
9	Garson	35	Tanıtlanan Meslek
9	Güvenlik Görevlisi	35	Tanıtlanan Meslek
10	Hukukçu (Avukat, Savcı, Hâkim vb.)	32	Tanıtlanan Meslek
11	Gazeteci	31	Tanıtlanan Meslek
12	Atlet-Sporcu	30	Tanıtlanan Meslek
13	Görsel Sanatçı	29	Tanıtlanan Meslek
İkincil Meslekler			
14	Aşçı	28	Tanıtlanan Meslek
15	Asker (Subay)	26	Tanıtlanan Meslek
15	Üniversite ve Yükseköğretim Öğretim Elemanı	26	Tanıtlanan Meslek
16	Radyo, Televizyon ve Diğer Medya Sunucusu	25	Tanıtlanan Meslek
16	Asker (Subay Olmayan)	25	Tanıtlanan Meslek
17	Kanun Yapıcı	24	Tanıtlanan Meslek
18	Mimar	23	Tanıtlanan Meslek
19	Hayvan Yetiştiricisi	22	Tanıtlanan Meslek
19	Hemşire-Ebe	22	Tanıtlanan Meslek
20	Balıkçı	21	Tanıtlanan Meslek
21	Mühendis	19	Tanıtlanan Meslek
21	Palyaço, Sihirbaz, Akrobat vb. Sanatçı	19	Tanıtlanan Meslek
21	Bina Temizlik ve Bakım Sorumlusu	19	Tanıtlanan Meslek
21	Lokanta ve Restoran Müdürü	19	Tanıtlanan Meslek
22	Dedektif	18	Tanıtlanan Meslek
22	Genel Müdür-Başkan	18	Tanıtlanan Meslek
23	Fotoğrafçı	17	Tanıtlanan Meslek
24	Turist Rehberi	16	Tanıtlanan Meslek
24	Bankacı	16	Tanıtlanan Meslek
24	Veteriner	16	Tanıtlanan Meslek
25	Otel Müdürü	15	Tanıtlanan Meslek
25	Film, Sahne Yönetmeni ve Yapımcısı	15	Tanıtlanan Meslek
25	Mutfak Yardımcısı	15	Tanıtlanan Meslek
26	Postacı	14	Tanıtlanan Meslek
26	Kuaför-Güzellik Uzmanı	14	Tanıtlanan Meslek
26	Terzi	14	Tanıtlanan Meslek
26	Gemi Kaptanı	14	Tanıtlanan Meslek
Üçüncül Meslekler			
27	Dans Sanatçısı	13	Tanıtlanan Meslek
27	Fırıncı-Pastacı-Şekerlemeci	13	Tanıtlanan Meslek

Tablo 7 - devam

27	Bilim İnsanı	13	Tanıtilan Meslek
27	Ulaştırma ve Depolama Çalışanı	13	Tanıtilmayan Meslek
28	Nitelik Gerektirmeyen İşte Çalışan (Diğer)	12	Tanıtilan Meslek
28	Marangoz-Doğramacı	12	Tanıtilan Meslek
28	Sekreter	12	Tanıtilan Meslek
28	Üst Düzey Devlet Yöneticisi	12	Tanıtilan Meslek
28	Felsefeci-Tarihçi	12	Tanıtilmayan Meslek
29	Psikolog	11	Tanıtilan Meslek
29	Din Görevlisi-Din Adamı	11	Tanıtilmayan Meslek
29	Belediye Görevlisi	11	Tanıtilan Meslek
29	Pilot	11	Tanıtilmayan Meslek
29	Avcı-Tuzakçı	11	Tanıtilan Meslek
29	Mağaza, Dükkân vb. Yerlerde Çalışan Satış Elemanı	11	Tanıtilan Meslek
29	Kasap	11	Tanıtilan Meslek
29	Çocuk Bakıcısı	11	Tanıtilan Meslek
29	Sabit Tesis ve Makine Operatörü	11	Tanıtilmayan Meslek
30	Arkeolog	10	Tanıtilan Meslek
30	Eczacı	10	Tanıtilmayan Meslek
30	Otobüs Muavini-Kondüktör	10	Tanıtilan Meslek
30	Gemi Güverte Tayfası	10	Tanıtilmayan Meslek
30	Astronot	10	Tanıtilmayan Meslek
30	Muhtar	10	Tanıtilan Meslek
31	İnşaat Sanatkârı	9	Tanıtilmayan Meslek
31	Spor Antrenörü, Eğitici ve Hakemi	9	Tanıtilan Meslek
31	Kütüphaneci-Arşivci	9	Tanıtilmayan Meslek
31	Biyolog-Botanikçi-Zoolog	9	Tanıtilan Meslek
31	Astrolog-Falcı	9	Tanıtilan Meslek
32	Ulaştırma ile İlgili Büro Elemanı	8	Tanıtilan Meslek
32	Çevirmen-Tercüman	8	Tanıtilmayan Meslek
32	Politika ve Planlama Müdürü	8	Tanıtilan Meslek
32	Manken	8	Tanıtilan Meslek
32	Müşteri Danışma Elemanı	8	Tanıtilan Meslek
32	Özel Amaçlı Kuruluşun Üst Düzey Yöneticisi	8	Tanıtilan Meslek
33	El Sanatkârı	7	Tanıtilan Meslek
33	Ekonomist	7	Tanıtilmayan Meslek
33	Genel Büro Elemanı	7	Tanıtilan Meslek
33	Demirci	7	Tanıtilan Meslek
33	Finans Müdürü	7	Tanıtilan Meslek
33	Hastabakıcı-Hastane Hizmetlisi	7	Tanıtilan Meslek
33	Madencilik ve İnşaat Çalışanı	7	Tanıtilan Meslek
34	Madenci	6	Tanıtilan Meslek
34	Sanat Galerisi ve Müze Sorumlusu	6	Tanıtilan Meslek
34	İtfaiyeci	6	Tanıtilan Meslek
34	Diş Hekimi	6	Tanıtilan Meslek
34	İmalat Müdürü	6	Tanıtilmayan Meslek
34	Kasiyer-Bilet Satıcısı	6	Tanıtilan Meslek
34	Fizikçi-Astronom	6	Tanıtilan Meslek
34	İnşaat Müdürü	6	Tanıtilmayan Meslek
35	Kameraman	5	Tanıtilan Meslek
35	Hayvan Bakıcısı	5	Tanıtilan Meslek

Tablo 7 - devam

35	Gardiyan	5	Tanıtılan Meslek
35	Elektrikçi	5	Tanıtılmayan Meslek
35	Dikişçi-Nakışçı	5	Tanıtılan Meslek
35	Spor, Eğlence ve Dinlenme Müdürü	5	Tanıtılan Meslek
35	Kimyacı	5	Tanıtılan Meslek
35	Hostes-Kamarot	5	Tanıtılan Meslek
35	Cadde-Sokak Hizmet Çalışanı	5	Tanıtılmayan Meslek
35	Çöpçü	5	Tanıtılmayan Meslek
35	Yazılım ve Uygulama Geliştirici	5	Tanıtılmayan Meslek
36	Makine Bakım ve Onarımcısı	4	Tanıtılan Meslek
36	Çilingir (Anahtarcı)	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Ayakkabı Yapımcısı	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Tekstil İşçisi	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Zabıta	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Yönetmen ve Oyuncu Yardımcısı	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Satış Temsilcisi	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Bakırcı	4	Tanıtılmayan Meslek
36	Tarım İşçisi	4	Tanıtılan Meslek
37	Matematikçi	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Antikacı	3	Tanıtılan Meslek
37	Teknik Servis Elemanı	3	Tanıtılan Meslek
37	İmalat Ustası	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Elektronik Cihaz Tamircisi	3	Tanıtılan Meslek
37	Muhasebeci	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Reklamcı	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Balık Toptancısı-Meyve Sebze Toptancısı	3	Tanıtılan Meslek
37	Giysi Tasarımcısı	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Dalgıç	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Grafik ve Multimedya Tasarımcısı	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Çocuk Gelişim Uzmanı	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Ormancı	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Kalaycı-Bileyici	3	Tanıtılmayan Meslek
37	Cankurtaran	3	Tanıtılmayan Meslek
38	Metal Levha İşlemeci	2	Tanıtılan Meslek
38	Tren Makinisti	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Dondurmacı	2	Tanıtılmayan Meslek
38	İdari Konsolosluk Memuru	2	Tanıtılan Meslek
38	Ses Cihazları Operatörü	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Dilbilimci	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Baskıcı-Ciltçi	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Coğrafyacı	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Basınla İlişkiler Görevlisi	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Tiyatro Dekoratörü	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Üretim Müdürü (Tarım-Balıkçılık)	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Hareketli Tesis Operatörü	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Menajer	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Balık Üreticisi	2	Tanıtılan Meslek
38	Eczacı Kalfası	2	Tanıtılan Meslek
38	Çiftçilik, Ormancılık ve Su Ürünleri Danışmanı	2	Tanıtılmayan Meslek
38	Jeolog ve Jeofizikçi	2	Tanıtılan Meslek

Tablo 7 - devam

39	Galeri-Müze-Kütüphane Teknisyeni	1	Tanıtilan Meslek
39	Noter Kâtibi	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Gümrük Memuru	1	Tanıtilan Meslek
39	Şantiye Şefi	1	Tanıtilan Meslek
39	Sosyolog	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Müfettiş	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Tahsilatçı	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Ceza İnfaz Kurumu Müdürü	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Adli Tıp Teknikeri (Otopsi Yardımcısı)	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Diyetisyen	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Eğitim Danışmanı	1	Tanıtilan Meslek
39	Teknisyen	1	Tanıtilan Meslek
39	Tren Teşkil Memuru (Makasçı)	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Çevre Koruma Görevlisi	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Satış Müdürü	1	Tanıtilan Meslek
39	Saatçi	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Sosyal Hizmet Uzmanı	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Ürün Tasarımcısı	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Fuaye Elemanı	1	Tanıtilmayan Meslek
39	İcra Memuru	1	Tanıtilan Meslek
39	Tapu Teknisyeni	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Ahşap Kakmacı	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Organizasyon Sorumlusu	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Meteorolog	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Maden İşletme Müdürü	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Dağıtım Müdürü	1	Tanıtilmayan Meslek
39	Emanet Görevlisi	1	Tanıtilmayan Meslek
Toplam Sıklık		1961	

Tablo 7’ye göre tespit edilen mesleklerin %39’unu oluşturan 68 meslek, çocuk romanlarında tanıtılmamaktadır. Fakat 68 mesleğin tamamı, üçüncül meslek kategorisindedir. Bu nedenle, bu mesleklerin çocuk romanlarındaki sıklığı toplam 258’dir. Bu sıklık, tespit edilen mesleklerin çocuk romanlarındaki sıklığının %13’üne eşittir.

Tespit edilen mesleklerin %61’ini oluşturan 106 meslek ise, çocuk romanlarında tanıtılmaktadır. Tanıtılan mesleklerin çocuk romanlarındaki sıklığı 447’dir. Bu sıklık, tespit edilen mesleklerin çocuk romanlarındaki sıklığının %23’üne eşittir.

Tanıtilan bazı mesleklerin çocuk romanlarındaki sıklığı aynı olduğundan, bu meslekler sıklıklarına göre 17 farklı sıra oluşturmaktadır. Oluşan bu sıralama, çocuk romanlarında tanıtılan hangi mesleklerin ön plana çıktığını ve tanıtılan hangi

mesleklerin arka planda kaldığını ortaya koymak amacıyla üç kategoriye ayrılmıştır. Birincil meslekler, sırası 1 ile 6 arasında olan, çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılan 6 mesleği içermektedir. İkincil meslekler, sırası 7 ile 12 arasında olan, çocuk romanlarında ortalama düzeyde tanıtılan 14 mesleği içermektedir. Üçüncül meslekler, sırası 13 ile 17 arasında olan, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılan 86 mesleği içermektedir.

Tablo 8’de tanıtılan mesleklerin, ait olduğu mesleki kategori ve kaç adet çocuk romanında tanıtıldığına yönelik sıklığı ve sırası verilmiştir.

Tablo 8: Çocuk Romanlarında Tanıtılan Meslekler

Sıra	Meslek Adı	Sıklık
Birincil Meslekler		
1	Öğretmen	55
2	Polis	20
3	Perakende Ticaret ile İlgili Küçük İşyeri Sahibi	19
4	Tıp Doktoru	18
5	Eğitim Müdürü	16
6	Sürücü (Şoför)	13
İkincil Meslekler		
7	Çiftçi-Bahçıvan	11
8	Garson	10
9	Sokak-Tezgâh-Pazar Satıcısı	9
9	Gazeteci	9
10	Müzişyen, Şarkıcı, Besteci	8
10	Yazar	8
10	Balıkçı	8
10	Fırıncı-Pastacı- Şekerlemeci	8
11	Güvenlik Görevlisi	7
11	Hayvan Yetiştiricisi	7
11	Görsel Sanatçı	7
12	Aktör (Oyuncu)	6
12	Temizlikçi ve Yardımcı	6
12	Genel Müdür-Başkan	6
Üçüncül Meslekler		
13	Bina Temizlik ve Bakım Sorumlusu	5
13	Otel Müdürü	5
13	Arkeolog	5
13	Aşçı	5
13	Avcı-Tuzakçı	5
13	Çocuk Bakıcısı	5
13	Lokanta ve Restoran Müdürü	5
14	Radyo, Televizyon ve Diğer Medya Sunucusu	4
14	Palyaço, Sihirbaz, Akrobat vb. Sanatçı	4
14	Postacı	4
14	Kuaför-Güzellik Uzmanı	4

Tablo 8 - devam

14	Film, Sahne Yönetmeni ve Yapımcısı	4
14	Hemşire-Ebe	4
14	Belediye Görevlisi	4
14	Üniversite ve Yükseköğretim Öğretim Elemanı	4
14	Asker (Subay Olmayan)	4
14	Mimar	4
14	Veteriner	4
14	Mağaza, Dükkân vb. Yerlerde Çalışan Satış Elemanı	4
14	Politika ve Planlama Müdürü	4
14	Kanun Yapıcı	4
14	Biyolog-Botanikçi-Zoolog	4
15	Psikolog	3
15	Atlet-Sporcu	3
15	Fotoğrafçı	3
15	Terzi	3
15	Marangoz-Doğramacı	3
15	Hayvan Bakıcısı	3
15	Turist Rehberi	3
15	Otobüs Muavini-Kondüktör	3
15	El Sanatkârı	3
15	Ulaştırma ile İlgili Büro Elemanı	3
16	Mühendis	2
16	Hukukçu (Avukat, Savcı, Hâkim vb.)	2
16	Spor Antrenörü, Eğitici ve Hakemi	2
16	Makine Bakım ve Onarımcısı	2
16	Asker (Subay)	2
16	Gemi Kaptanı	2
16	Nitelik Gerektirmeyen İşte Çalışan (Diğer)	2
16	Diş Hekimi	2
16	Sekreter	2
16	Bilim İnsanı	2
16	Astrolog-Falcı	2
16	Fizikçi-Astronom	2
16	Finans Müdürü	2
16	Üst Düzey Devlet Yöneticisi	2
16	Kimyacı	2
16	Hostes-Kamarot	2
16	Müşteri Danışma Elemanı	2
17	Galeri-Müze-Kütüphane Teknisyeni	1
17	Madenci	1
17	Kameraman	1
17	Dans Sanatçısı	1
17	Metal Levha İşlemeci	1
17	Mutfak Yardımcısı	1
17	Sanat Galerisi ve Müze Sorumlusu	1
17	İtfaiyeci	1
17	Bankacı	1
17	Gümrük Memuru	1
17	Gardiyan	1
17	Şantiye Şefi	1
17	Dedektif	1

Tablo 8 - devam

17	Antikacı	1
17	Kasap	1
17	Teknik Servis Elemanı	1
17	Dikişçi-Nakışçı	1
17	Genel Büro Elemanı	1
17	Demirci	1
17	Eğitim Danışmanı	1
17	Kasiyer-Bilet Satıcısı	1
17	İdari Konsolosluk Memuru	1
17	Elektronik Cihaz Tamircisi	1
17	Balık Toptancısı-Meyve Sebze Toptancısı	1
17	Manken	1
17	Teknisyen	1
17	Satış Müdürü	1
17	Hastabakıcı-Hastane Hizmetlisi	1
17	Spor, Eğlence ve Dinlenme Müdürü	1
17	İcra Memuru	1
17	Balık Üreticisi	1
17	Eczacı Kalfası	1
17	Madencilik ve İnşaat Çalışanı	1
17	Tarım İşçisi	1
17	Muhtar	1
17	Özel Amaçlı Kuruluşun Üst Düzey Yöneticisi	1
17	Jeolog ve Jeofizikçi	1
	Toplam Sıklık	447

Çocuk romanlarında tespit edilen 173 mesleğin birleşiminden oluşan, genel ve kapsayıcı nitelik gösteren üst meslek gruplarına (10 meslek ana grubu ve 40 meslek ana alt grubu) yönelik elde edilen bulguların sıklığı, yüzdesi ve sırası Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Çocuk Romanlarında Tespit Edilen Mesleklerin Üst Grupları * **

Sıra	Meslek Ana Grupları ve Meslek Ana Alt Grupları	Sıklık	Yüzde
1	Profesyonel Meslek Mensupları		
	Hukuk, Sosyal ve Kültür ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	382	
	Sağlık ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	117	
	Eğitim ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	105	
	Bilim ve Mühendislik Alanlarındaki Profesyonel Meslek Mensupları	100	

* “Belediye Görevlisi” olarak tanımlanan mesleğin, Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)’nin meslek ana gruplarında ve meslek ana alt gruplarında birebir karşılığı bulunmadığı için, ilgili meslek araştırmanın bu bölümüne dâhil edilmemiştir.

** Meslek ana alt gruplarını ve meslek ana gruplarını oluşturan meslekler Ek 2’de verilmiştir.

Tablo 9 - devam

	İş ve Yönetim ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	9		
	Bilgi ve İletişim Teknolojisi ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	5		
	Toplam	718	%37	
2	Hizmet ve Satış Elemanları			
	Kişisel Hizmetler Veren Elemanlar	142		
	Satışlar ile İlgili Elemanları	126		
	Koruma Hizmetleri Veren Elemanlar	97		
	Kişisel Bakım Hizmetleri Veren Elemanlar	18		
	Toplam	383	%20	
3	Yöneticiler			
	Başkanlar, Üst Düzey Yöneticiler ve Kanun Yapıcılar	72		
	Üretim ve Uzmanlaşmış Hizmet Müdürleri	56		
	Ağırlama, Perakende ve Diğer Hizmet Müdürleri	42		
	Ticari ve İdari Müdürler	16		
	Toplam	186	%10	
4	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları			
	Hukuk, Sosyal, Kültür ve Benzeri Alanlar ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	65		
	İş ve İdare ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	36		
	Bilim ve Mühendislik ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	32		
	Bilgi ve İletişim Teknisyenleri	7		
	Sağlık ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3		
	Toplam	143	%7	
5	Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar			
	Gıda İşleme, Ağaç İşleri, Giyim Eşyası ve Diğer İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	56		
	Metal İşleme, Makine ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	24		
	İnşaat ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	21		
	El Sanatları ve Basım ile İlgili İşlerde Çalışanlar	10		
	Elektrik ve Elektronik İşlerde Çalışanlar	8		
	Toplam	119	%6	
6	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler			
	Temizlikçiler ve Yardımcılar	39		
	Madencilik, İnşaat, İmalat ve Ulaştırma Sektörlerinde Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar	20		
	Diğer Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar	17		
	Yiyecek Hazırlama Yardımcıları	15		
	Çöpçüler	5		
	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Sektörlerinde Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar	4		
	Toplam	100	%5	
7	Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları			
	Pazara Yönelik Nitelikli Tarım Çalışanları	61		
	Pazara Yönelik Nitelikli Ormancılık, Su Ürünleri ve Avcılık Çalışanları	37		
	Toplam	98	%5	

Tablo 9 - devam

8	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar			
	Sürücüler ve Hareketli Tesis Operatörleri	64		
	Sabit Tesis ve Makine Operatörleri	21		
	Toplam	85	%4	
9	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar			
	Müşteri Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	25		
	Genel Büro Elemanları ile Klavye Kullanan Büro Elemanları	19		
	Diğer Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	14		
	Sayısal İşlemler Yapan ve Malzeme Kayıtları Tutan Büro Elemanları	9		
	Toplam	67	%3	
10	Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler			
	Subaylar	26		
	Subay Olmayan Silahlı Kuvvetlerin Daimî Mensupları	25		
	Toplam	51	%3	
	Toplam Sıklık	1950	%100	

Çocuk romanlarında tanıtılan 105 mesleğin birleşiminden oluşan, genel ve kapsayıcı nitelik gösteren üst meslek gruplarına (10 meslek ana grubu ve 38 meslek ana alt grubu) yönelik elde edilen bulguların sıklığı, yüzdesi ve sırası Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Çocuk Romanlarında Tanıtılan Mesleklerin Üst Grupları* **

Sıra	Meslek Ana Grupları ve Meslek Ana Alt Grupları	Sıklık	Yüzde
1	Profesyonel Meslek Mensupları		
	Hukuk, Sosyal ve Kültür ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	62	
	Eğitim ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	59	
	Sağlık ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	28	
	Bilim ve Mühendislik Alanlarındaki Profesyonel Meslek Mensupları	17	
	İş ve Yönetim ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları	1	
	Toplam	167	%38
2	Hizmet ve Satış Elemanları		
	Kişisel Hizmetler Veren Elemanlar	37	
	Satışlar ile İlgili Elemanlar	34	
	Koruma Hizmetleri Veren Elemanlar	29	
	Kişisel Bakım Hizmetleri Veren Elemanlar	6	
	Toplam	106	%24

* “Belediye Görevlisi” olarak tanımlanan mesleğin, Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08)’nin meslek ana gruplarında ve meslek ana alt gruplarında birebir karşılığı bulunmadığı için, ilgili meslek araştırmanın bu bölümüne dâhil edilmemiştir.

** Meslek ana alt gruplarını ve meslek ana gruplarını oluşturan meslekler Ek 2’de verilmiştir.

Tablo 10 - devam

3	Yöneticiler		
	Üretim ve Uzmanlaşmış Hizmet Müdürleri	16	
	Başkanlar, Üst Düzey Yöneticiler ve Kanun Yapıcılar	14	
	Ağırlama, Perakende ve Diğer Hizmet Müdürleri	12	
	Ticari ve İdari Müdürler	7	
	Toplam	49	%11
4	Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları		
	Nitelikli Tarım Çalışanları	18	
	Nitelikli Ormancılık, Su Ürünleri ve Avcılık Çalışanları	14	
	Toplam	32	%7
5	Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar		
	Gıda İşleme, Ağaç İşleri, Giyim Eşyası ve Diğer İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	14	
	Metal İşleme, Makine ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	4	
	El Sanatları ve Basım ile İlgili İşlerde Çalışanlar	3	
	İnşaat ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	3	
	Elektrik ve Elektronik İşlerde Çalışanlar	1	
	Toplam	25	%6
6	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları		
	Hukuk, Sosyal, Kültür ve Benzeri Alanlar ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10	
	Bilim ve Mühendislik ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4	
	İş ve İdare ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4	
	Bilgi ve İletişim Teknisyenleri	1	
	Sağlık ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1	
	Toplam	20	%5
7	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar		
	Sürücüler ve Hareketli Tesis Operatörleri	13	
	Sabit Tesis ve Makine Operatörleri	1	
	Toplam	14	%3
8	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar		
	Diğer Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4	
	Genel Büro Elemanları ile Klavye Kullanan Büro Elemanları	3	
	Müşteri Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3	
	Sayısal İşlemler Yapan ve Malzeme Kayıtları Tutan Büro Elemanları	3	
	Toplam	13	%3
9	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler		
	Temizlikçiler ve Yardımcılar	6	
	Diğer Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar	2	
	Madencilik, İnşaat, İmalat ve Ulaştırma Sektörlerinde Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar	1	
	Yiyecek Hazırlama Yardımcıları	1	
	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Sektörlerinde Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar	1	
	Toplam	11	%2

Tablo 10 - devam

10	Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler		
	Subay Olmayan Silahlı Kuvvetlerin Daimî Mensupları	4	
	Subaylar	2	
	Toplam	6	%1
	Toplam Sıklık	443	100

Tablo 9 ve Tablo 10’a göre, çocuk romanlarında tespit edilen 10 meslek ana grubunun tamamı ve 40 meslek ana alt grubunun 38’i çocuk romanlarında tanıtılmaktadır. Tanıtılmayan meslek ana alt grupları, “Bilgi ve İletişim Teknolojisi ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları” ve “Çöpçüler” şeklindedir.

Tablo 9 ve Tablo 10’a göre, çocuk romanlarında tespit edilen ve tanıtılan 10 meslek ana grubunun tespit edilme ve tanıtılma sırası incelendiğinde, “Profesyonel Meslek Mensupları”, “Hizmet ve Satış Elemanları”, “Yöneticiler”, “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar”, “Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler” olmak üzere 5 meslek ana grubunun tespit edilme ve tanıtılma sırasının aynı olduğu görülmektedir. “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar”, “Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar” olmak üzere 2 meslek ana grubunun tespit edilme ve tanıtılma sırasında bir seviye farklılık bulunmaktadır. “Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” olmak üzere 1 meslek ana grubunda bu fark iki seviyeye çıkmaktadır. “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları”, “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” olmak üzere 2 meslek ana grubunda bu fark üç seviyeye çıkmaktadır. “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” tespit edilme sıklığıyla kıyaslandığında çocuk romanlarında önemli derecede az tanıtılmakta, “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları” ise tespit edilme sıklığıyla kıyaslandığında önemli derece çok tanıtılmaktadır. “Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” ise tespit edilme sıklığıyla kıyaslandığında, ortalama derecede az tanıtılmaktadır. Diğer 7 meslek ana grubunun tespit edilme ve tanıtılma sıklıkları arasında ise ya hiç farklılık bulunmamaktadır ya da küçük bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 9 ve Tablo 10’a göre, çocuk romanlarında tespit edilen ve tanıtılan 10 meslek ana grubunun tespit edilme ve tanıtılma yüzdesi incelendiğinde, tüm meslek ana gruplarının tespit edilme ve tanıtılma yüzdesinin birbirine eşit ya da çok yakın olduğu görülmektedir: “Profesyonel Meslek Mensupları (%37-%38), “Hizmet ve Satış Elemanları (%20-%24), “Yöneticiler (%10-%11), “Teknisyenler, Teknikerler ve

Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları (%7-%5)”, “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar (%6-%6)”, “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler (%5-%2)”, “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları (%5-%7)”, “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar (%4-%3)”, “Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar (%3-%3)”, “Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler (%3-%1)”.

Tablo 10’a göre çocuk romanlarında en çok “Profesyonel Meslek Mensupları (s=167)” tanıtılmaktadır. Ardından “Hizmet ve Satış Elemanları (s=106)”, “Yöneticiler (s=49)”, “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları (s= 32)”, “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar (s= 25)”, “Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları (s=20)”, “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar (s=14)”, “Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar (s=13)”, “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler (s=11)” gelmektedir. “Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler (s=6)” ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Profesyonel Meslek Mensupları” kapsamında en çok “Hukuk, Sosyal ve Kültür (s=62)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. Ardından “Eğitim (s=59)”, “Sağlık (s=28)” ve “Bilim ve Mühendislik (s=17)” ile ilgili meslekler gelmektedir. “İş ve Yönetim (s=1)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Hizmet ve Satış Elemanları” kapsamında en çok “Kişisel Hizmetler (s=37)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. Ardından “Satışlar (s=34)” ve “Koruma Hizmetleri (s=29)” ile ilgili meslekler gelmektedir. “Kişisel Bakım Hizmetleri (s=6)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Yöneticiler” kapsamında en çok “Üretim ve Uzmanlaşmış Hizmet Müdürlüğü (s=16)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. Ardından “Başkanlık, Üst Düzey Yöneticilik ve Kanun Yapıcılık (s=14)” ve “Ağırlama, Perakende ve Diğer Hizmet Müdürlüğü (s=12)” ile ilgili meslekler gelmektedir. “Ticari ve İdari Müdürlük (s=7)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları” kapsamında en çok “Nitelikli Tarım (s=18)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. “Nitelikli Ormancılık, Su Ürünleri ve Avcılık (s=14)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” kapsamında en çok “Gıda İşleme, Ağaç İşleri, Giyim Eşyası ve Diğer İlgili İşler (s=14)” ile ilgili meslekler

tanıtılmaktadır. Ardından “Metal İşleme, Makine ve İlgili İşler (s=4)”, “El Sanatları ve Basım (s=3)”, “İnşaat ve ilgili İşler (s=3)” ile ilgili meslekler gelmektedir. “Elektrik ve Elektronik (s=1)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları” kapsamında en çok “Hukuk, Sosyal, Kültür ve Benzeri Alanlar (s=10)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. Ardından “Bilim ve Mühendislik (s=4)”, “İş ve İdare (s=4)” ile ilgili meslekler gelmektedir. “Bilgi ve İletişim (s=1)” ve “Sağlık (s=1)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar” kapsamında en çok “Sürücülük ve Hareketli Tesis Operatörlüğü (s=13)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. “Sabit Tesis ve Makine Operatörlüğü (s=1)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar” kapsamında en çok “Diğer Büro Hizmetleri (s=4)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. “Genel Büro ile Klavye Kullanma Hizmetleri (s=3)”, “Müşteri Hizmetleri (s=3)”, “Sayısal İşlemler Yapma ve Malzeme Kayıtları Tutma Hizmetleri (s=3)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” kapsamında en çok “Temizlikçilik ve Yardımcılık (s=6)” ile ilgili meslekler tanıtılmaktadır. Ardından “Diğer Nitelik Gerektirmeyen İşler (s=2)” ile ilgili meslekler gelmektedir. “Madencilik, İnşaat, İmalat ve Ulaştırma (s=1)”, “Yiyecek Hazırlama Yardımcılığı (s=1)”, “Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık (s=1)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

Tablo 10’a göre “Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler” kapsamında en çok “Subaylık Harici (s=4)” meslekler tanıtılmaktadır. “Subaylık (s=2)” ile ilgili meslekler ise en az tanıtılan mesleklerdir.

3.2. Ortaokul Öğrencilerinin Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşleri

Geliştirilen dört anket sorusu aracılığıyla 890 ortaokul öğrencisinden, çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüş alınmıştır. Tablo 11’de öğrenci görüşlerinin betimsel (sıklık, yüzde) istatistiği yer almaktadır.

Tablo 11: Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşler

Anket Soruları		Evet	Kısmen	Hayır
1. Okuduğunuz romanların, meslekler hakkında bilgi sahibi olmanıza yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?	Sıklık	510	283	95
	Yüzde	%57	%32	%11
2. Okuduğunuz romanlarda, daha önce bilmediğiniz mesleklerle karşılaşılıyor musunuz?	Sıklık	407	294	189
	Yüzde	%46	%33	%21
3. Okuduğunuz romanların, meslek seçiminize etki ettiğini düşünüyor musunuz?	Sıklık	356	263	268
	Yüzde	%40	%30	%30
4. Gelecekte sahip olmak istediğiniz mesleklerin bulunduğu romanları okumak, öncelikli seçiminiz olur mu?	Sıklık	613	180	90
	Yüzde	%70	%20	%10

Tablo 11’e göre ortaokul öğrencilerinin %57’si çocuk romanlarının meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu, %32’si kısmen yardımcı olduğunu, %11’i yardımcı olmadığını ifade etmektedir. Bu doğrultuda ortaokul öğrencilerinin, çocuk romanlarının meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu düşündüğü söylenebilir.

Tablo 11’e göre ortaokul öğrencilerinin %46’sı çocuk romanlarında bilmediği mesleklerle karşılaştığını, %33’ü kısmen karşılaştığını, %21’i karşılaşmadığını ifade etmektedir. Bu doğrultuda ortaokul öğrencilerinin, çocuk romanlarında bilmediği mesleklerle karşılaştığı söylenebilir.

Tablo 11’e göre ortaokul öğrencilerinin %40’ı çocuk romanlarının meslek seçimini etkilediğini, %30 kısmen etkilediğini, %30’u etkilemediğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda ortaokul öğrencilerinin, çocuk romanlarının meslek seçimini etkilediğini düşündüğü söylenebilir.

Tablo 11’e göre ortaokul öğrencilerinin %70’i gelecekte sahip olmak istediği mesleklerin bulunduğu çocuk romanlarını okumaya öncelik verdiğini, %20’si kısmen öncelik verdiğini, %10’u öncelik vermediğini belirtmektedir. Bu doğrultuda ortaokul öğrencilerinin, gelecekte sahip olmak istediği mesleklerin bulunduğu çocuk romanlarını okumaya öncelik verdiği söylenebilir.

Tablo 11’e göre “Evet” ifadesi, tüm anket sorularında %40 ile %70 aralığındadır. Bu ifade, tüm anket sorularında en çok tercih edilen ifadedir. “Kısmen” ifadesi, tüm anket sorularında %20 ile %33 aralığındadır. Bu ifade, üç anket sorusunda ikinci sırada, bir anket sorusunda üçüncü sırada tercih edilmektedir. Bu sebeple

“Kısmen” çoğunlukla en çok tercih edilen ikinci ifadedir. “Hayır” ifadesi tüm anket sorularında %10 ile %30 aralığındadır. Bu ifade, bir anket sorusunda ikinci sırada, üç anket sorusunda üçüncü sırada tercih edilmektedir. Bu sebeple çoğunlukla en az tercih edilen ifadedir. “Evet”, “Kısmen” ve “Hayır” ifadelerinin bu dağılımı doğrultusunda, anket sorularının en yüksek olumlu görüş düzeyinden en düşük olumlu görüş düzeyine göre sıralaması aşağıda verilmiştir.

1. Dördüncü anket sorusu (Gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri içeren romanları tercih etme)
2. Birinci anket sorusu (Romanların meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu düşünme)
3. Üçüncü anket sorusu (Romanlarda bilinmeyen mesleklerle karşılaşma)
4. İkinci anket sorusu (Romanların meslek seçimine etki ettiğini düşünme)

Ortaokul öğrencilerinin çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik görüşleri, 5. 6. 7. ve 8. sınıf düzeyine göre incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Tablo 12’de bu karşılaştırmanın betimsel (sıklık, yüzde) istatistiği, ki-kare bağımsızlık testi sonucu ve düzeltilmiş artık değeri verilmiştir.

Tablo 12: Sınıf Düzeyine Göre Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşler

1. Okuduğunuz romanların, meslekler hakkında bilgi sahibi olmanıza yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?		Evet	Kısmen	Hayır	x^2	sd	p
5. Sınıf	Sıklık	144	65	13	$x^2=25,322$	sd=6	p<0,001*
	Yüzde	%65	%29	%6			
	Artık Değeri	2,6	-1	-2,7			
6.Sınıf	Sıklık	137	66	23			
	Yüzde	%61	%29	%10			
	Artık Değeri	1,1	-1	-0,3			
7. Sınıf	Sıklık	129	66	22			
	Yüzde	%59	%30	%10			
	Artık Değeri	0,7	-0,5	-0,3			
8.Sınıf	Sıklık	100	86	37			
	Yüzde	%45	%39	%17			
	Artık Değeri	-4,4	2,5	3,3			

Tablo 12 - devam

2. Okuduğunuz romanlarda, daha önce bilmediğiniz mesleklerle karşılaşır musunuz?							
		Evet	Kısmen	Hayır	x ²	sd	p
5. Sınıf	Sıklık	114	70	39	x ² =5,505	sd=6	p=0,481
	Yüzde	%51	%31	%18			
	Artık Değeri	1,9	-0,6	-1,6			
6.Sınıf	Sıklık	106	70	51			
	Yüzde	%47	%31	%23			
	Artık Değeri	0,3	-0,8	0,5			
7. Sınıf	Sıklık	93	76	48			
	Yüzde	%43	%35	%22			
	Artık Değeri	-1	0,7	0,4			
8.Sınıf	Sıklık	94	78	51			
	Yüzde	%42	%35	%23			
	Artık Değeri	-1,2	0,7	0,7			
3. Okuduğunuz romanların, meslek seçiminize etki ettiğini düşünüyor musunuz?							
		Evet	Kısmen	Hayır	x ²	sd	p
5. Sınıf	Sıklık	115	51	56	x ² =27,892	sd=6	p<0,001*
	Yüzde	%52	%23	%25			
	Artık Değeri	4,1	-2,5	-1,9			
6.Sınıf	Sıklık	94	66	65			
	Yüzde	%42	%29	%29			
	Artık Değeri	0,6	-0,1	-0,5			
7. Sınıf	Sıklık	70	63	84			
	Yüzde	%32	%29	%39			
	Artık Değeri	-2,7	-0,2	3,1			
8.Sınıf	Sıklık	77	83	63			
	Yüzde	%35	%37	%28			
	Artık Değeri	-2	2,9	0,7			
4. Gelecekte sahip olmak istediğiniz mesleklerin bulunduğu romanları okumak, öncelikli seçiminiz olur mu?							
		Evet	Kısmen	Hayır	x ²	sd	p
5. Sınıf	Sıklık	165	37	21	x ² =4,791	sd=6	p=0,571
	Yüzde	%74	%17	%9			
	Artık Değeri	1,7	-1,6	-0,4			
6.Sınıf	Sıklık	158	43	23			
	Yüzde	%71	%19	%10			
	Artık Değeri	0,4	-0,5	0,04			
7. Sınıf	Sıklık	144	48	24			
	Yüzde	%67	%22	%11			
	Artık Değeri	-1	0,8	0,5			
8.Sınıf	Sıklık	146	52	22			
	Yüzde	%66	%24	%10			
	Artık Değeri	-1,1	1,4	-0,1			
*p < 0,05 düzeyinde anlamlıdır							

Tablo 12'ye göre çocuk romanlarının meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu düşünme durumu, sınıf düzeyi açısından anlamlı bir şekilde

farklılaşmaktadır ($\chi^2=25,322$; $p<0,05$). Sınıf düzeylerine göre “Evet”, “Kısmen” ve “Hayır” ifadelerinin düzeltilmiş artık değeri incelendiğinde, bu anlamlı farklılığın 5. sınıf ile 8. sınıf düzeyinde oluştuğunu görmek mümkündür. Bu anlamlı farklılığa dayanarak 5. sınıf düzeyindeki öğrencilerin, çocuk romanlarının meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu, diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerden daha çok düşündüğü söylenebilir. Aynı zamanda 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin, çocuk romanlarının meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu, diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerden daha az düşündüğü söylenebilir.

Tablo 12’ye göre çocuk romanlarında bilinmeyen mesleklerle karşılaşma durumu, sınıf düzeyi açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($\chi^2=5,505$; $p>0,05$). Bu doğrultuda, farklı sınıf seviyelerindeki öğrencilerin çocuk romanlarında bilinmeyen mesleklerle karşılaşma durumunun, birbirine yakın/benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 12’ye göre çocuk romanlarının meslek seçimini etkileme durumu, sınıf düzeyi açısından anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($\chi^2=27,892$; $p<0,05$). Sınıf düzeylerine göre “Evet”, “Kısmen” ve “Hayır” ifadelerinin düzeltilmiş artık değeri incelendiğinde, bu anlamlı farklılığın 5. sınıf, 7. sınıf ve 8. sınıf düzeyinde oluştuğunu görmek mümkündür. Bu anlamlı farklılığa dayanarak 5. sınıf düzeyindeki öğrencilerin, çocuk romanlarının meslek seçimini etkilendiğini, diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerden daha çok düşündüğü söylenebilir. Aynı zamanda, öncelikle 7. sınıf ve ardından 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin, çocuk romanlarının meslek seçimini etkilediğini, diğer sınıf düzeyindeki öğrencilerden daha az düşündüğü söylenebilir.

Tablo 12’ye göre gelecekte sahip olunmak istenen mesleklerin bulunduğu çocuk romanlarını okumanın öncelikli seçim olma durumu, sınıf düzeyi açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2=4,791$; $p>0,05$). Bu doğrultuda, farklı sınıf seviyelerindeki öğrencilerin gelecekte sahip olunmak istenen mesleklerin bulunduğu çocuk romanlarını okumaya öncelik verme durumunun, birbirine yakın/benzer olduğu söylenebilir.

3.3. Türk Çocuk Romanlarının Gelecekte Sahip Olunmak İstenen Meslekleri Tanıtma Durumu

Ortaokul öğrencilerinin, gelecekte toplam 105 farklı mesleğe sahip olmak istediği tespit edilmiştir. Bu mesleklerin tekrar edilme sıklığı ise toplam 3778'dir. Bu durumda, görüş bildiren 890 ortaokul öğrencisinin her birinin ortalama 4 meslek tercihinde bulunduğu söylenebilir.

Tablo 13'te gelecekte sahip olunmak istenen mesleklerin, tercih edilme sıklığı ve sırası verilmiştir.

Tablo 13: Gelecekte Sahip Olunmak İstenen Meslekler

Sıra	Meslek Adı	Sıklık
Birincil Meslekler		
1	Öğretmen	528
2	Tıp Doktoru	487
3	Hukukçu (Avukat, Savcı, Hâkim vb.)	304
4	Mühendis	245
5	Mimar	240
6	Polis	233
7	Atlet-Sporcu	212
8	Yazılım ve Uygulama Geliştirici	156
9	Asker (Subay Olmayan)	132
10	Pilot	111
11	Hemşire-Ebe	87
12	Veteriner	79
13	Psikolog	73
İkincil Meslekler		
14	Aşçı	60
15	Yazar	49
16	Aktör (Oyuncu)	48
17	Bilim İnsanı	47
18	Görsel Sanatçı	42
18	Giysi Tasarımcısı	42
19	Müziyen, Şarkıcı, Besteci	36
20	Astronot	35
21	İtfaiyeci	26
21	Eczacı	26
22	Spor Antrenörü, Eğitici ve Hakemi	22
23	Radyo, Televizyon ve Diğer Medya Sunucusu	20
24	Arkeolog	19
24	Dış Hekimi	19
24	Hostes-Kamarot	19
25	Biyolog-Botanikçi-Zoolog	17
25	Kuaför-Güzellik Uzmanı	17
25	Elektroteknoloji Mühendisi	17

Tablo 13 - devam

26	Perakende Ticaret ile İlgili Küçük İşyeri Sahibi	16
Üçüncül Meslekler		
27	Fizikçi-Astronom	15
28	Asker (Subay)	14
28	Çevirmen-Tercüman	14
29	Kanun Yapıcı	12
30	Dedektif	11
30	Çocuk Gelişim Uzmanı	11
31	Gazeteci	10
32	Film, Sahne Yönetmeni ve Yapımcısı	9
32	Üniversite ve Yükseköğretim Öğretim Elemanı	9
32	Din Görevlisi-Din Adamı	9
32	Grafik ve Multimedya Tasarımcısı	9
33	Sürücü (Şoför)	8
33	Üst Düzey Devlet Yöneticisi	8
33	Özel Amaçlı Kuruluşun Üst Düzey Yöneticisi	8
33	Diyetisyen	8
34	Genel Müdür-Başkan	7
34	Fotoğrafçı	7
35	Kimyacı	6
35	Sekreter	6
35	Felsefeci-Tarihçi	6
35	İnşaat Müdürü	6
36	Gemi Kaptanı	5
36	Bankacı	5
36	Dans Sanatçısı	5
36	Manken	5
36	Muhasebeci	5
36	Acil Tıp Teknisyeni	5
37	Eğitim Müdürü	4
37	Makine Bakım ve Onarımcısı	4
37	Teknisyen	4
37	Matematikçi	4
37	Tren Makinisti	4
38	Çiftçi-Bahçıvan	3
38	Çocuk Bakıcısı	3
38	Lokanta ve Restoran Müdürü	3
38	Palyaço, Sihirbaz, Akrobat vb. Sanatçı	3
38	Postacı	3
38	Astrolog-Falcı	3
38	Müşteri Danışma Elemanı	3
38	Jeolog ve Jeofizikçi	3
38	Bilişim Uzmanı	3
38	Emlakçı	3
38	Fizyoterapist	3
38	Paleontolojist	3
38	Uçak Bakım Teknisyeni	3
39	Sokak-Tezgâh-Pazar Satıcısı	2
39	Genel Büro Elemanı	2
39	İmalat Müdürü	2
39	İnşaat Sanatkârı	2

Tablo 13 - devam

40	Güvenlik Görevlisi	1
40	Terzi	1
40	Turist Rehberi	1
40	Demirci	1
40	Kasiyer-Bilet Satıcısı	1
40	Metal Levha İşlemeci	1
40	Mutfak Yardımcısı	1
40	Baskıcı-Ciltçi	1
40	Dalgıç	1
40	Ekonomist	1
40	Elektrikçi	1
40	Gemi Güverte Tayfası	1
40	Meteorolog	1
40	Reklamcı	1
40	Ürün Tasarımcısı	1
40	Bilgisayar Teknisyeni	1
40	Giyim Modelisti	1
40	Halkla İlişkiler Uzmanı	1
40	Hava Trafik Kontrolörü	1
40	Kaynakçı	1
40	Müzik Yapımcısı	1
40	Otomasyon Teknisyeni	1
40	Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Meslek Elemanı	1
40	Uluslararası İlişkiler Uzmanı	1
Toplam Sıklık		3778

Gelecekte sahip olunmak istenen bazı mesleklerin tercih edilme sıklığı aynı olduğundan dolayı 40 farklı sıra oluşmuştur. Oluşan bu sıralama, gelecekte sahip olunmak istenen hangi mesleklerin ön plana çıktığını ve hangi mesleklerin arka planda kaldığını ortaya koymak amacıyla üç kategoriye ayrılmıştır. Birincil meslekler, sırası 1 ile 13 arasında olan, gelecekte yüksek düzeyde sahip olunmak istenen on üç mesleği içermektedir. İkincil meslekler, sırası 14 ile 26 arasında olan, gelecekte ortalama düzeyde sahip olunmak istenen on dokuz mesleği içermektedir. Üçüncül meslekler, sırası 27 ile 40 arasında olan, gelecekte düşük düzeyde sahip olunmak istenen yetmiş üç mesleği içermektedir.

Çocuk romanlarının gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri tanıtmaya durumuna yönelik elde edilen istatistiksel bulgular aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

- Gelecekte sahip olunmak istenen toplam 105 farklı mesleğin %61'ini oluşturan 64 farklı meslek, çocuk romanlarında tanıtılan meslekler arasında yer almaktadır.
- Çocuk romanlarında tanıtılan 106 farklı mesleğin %60'ını oluşturan 64 farklı meslek, gelecekte sahip olunmak istenmektedir. Bu 64 farklı mesleğin çocuk romanlardaki toplam sıklığı ise 338'dir. Buna göre çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin 447 olan toplam sıklığının %76'sı, gelecekte sahip olunmak istenen mesleklere aittir.
- Hem çocuk romanlarında tanıtılan hem de gelecekte sahip olunmak istenen 64 farklı mesleğin %59'unu oluşturan 38 farklı mesleğin çocuk romanlarında tanıtılma düzeyi ve gelecekte sahip olunmayı istenme düzeyi aynıdır. Buna göre çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılan ve gelecekte yüksek düzeyde sahip olunmak istenen 3 meslek, çocuk romanlarında ortalama düzeyde tanıtılan ve gelecekte ortalama düzeyde sahip olunmak istenen 4 meslek, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılan ve gelecekte düşük düzeyde sahip olunmak istenen 31 meslek bulunmaktadır. Geriye kalan %41'i oluşturan 26 farklı mesleğin 8'i çocuk romanlarında daha çok tanıtılmakta, 18'i ise gelecekte daha çok sahip olunmak istenmektedir. Buna göre çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılan ve gelecekte düşük düzeyde sahip olunmak istenen 2 mesleğin, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılan ve gelecekte yüksek düzeyde sahip olunmak istenen 8 mesleğin iki farklı veri kaynağında bulunma sıklığı arasında büyük farklılık bulunmaktadır. Çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılan ve gelecekte ortalama düzeyde tanıtılan 1 mesleğin, çocuk romanlarında ortalama düzeyde tanıtılan ve gelecekte düşük düzeyde sahip olunmak istenen 5 mesleğin, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılan ve gelecekte ortalama düzeyde sahip olunmak istenen 10 mesleğin iki farklı veri kaynağında bulunma sıklığı arasında daha küçük farklılık bulunmaktadır.
- Çocuk romanlarında tanıtılan ve gelecekte sahip olunmak istenmeyen 42 farklı mesleğin %12'sini oluşturan 5 meslek ortalama düzeyde, %88'ini oluşturan 37 meslek düşük düzeyde çocuk romanlarında tanıtılmaktadır. Gelecekte sahip olunmak istenen ve çocuk romanlarında tanıtılmayan 41 farklı mesleğin %5'ini oluşturan 2 meslek yüksek düzeyde, %10'unu oluşturan 4 meslek ortalama

düzeyde, %85'ini oluşturan 35 meslek düşük düzeyde gelecekte sahip olunmak istenmektedir.

Yukarıda verilen istatistiksel bulguları oluşturan meslekler aşağıda verilmiştir.

- Çocuk romanlarında tanıtılma ve gelecekte sahip olunmayı istenme düzeyi aynı olan meslekler:
 - “Öğretmen”, “tıp doktoru” ve “polis”ten oluşan meslekler, hem çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılmakta hem de ortaokul öğrencileri tarafından yüksek düzeyde tercih edilmektedir.
 - “Yazar”, “aktör (oyuncu)”, “görsel sanatçı” ve “müzisyen, şarkıcı, besteci”den oluşan meslekler, hem çocuk romanlarında ortalama düzeyde tanıtılmakta hem de ortaokul öğrencileri tarafından ortalama düzeyde tercih edilmektedir.
 - “Fizikçi-astronom”, “asker (subay)”, “kanun yapıcı”, “dedektif”, “film, sahne yönetmeni ve yapımcısı”, “üniversite ve yükseköğretim öğretim elemanı”, “üst düzey devlet yöneticisi”, “özel amaçlı kuruluşun üst düzey yöneticisi”, “fotoğrafçı”, “kimyacı”, “sekreter”, “gemi kaptanı”, “bankacı”, “dans sanatçısı”, “manken”, “makine bakım ve onarımcısı”, “teknisyen”, “çocuk bakıcısı”, “lokanta ve restoran müdürü”, “palyaço, sihirbaz, akrobat vb. sanatçı”, “postacı”, “astrolog-falcı”, “müşteri danışma elemanı”, “jeolog ve jeofizikçi”, “genel büro elemanı”, “terzi”, “turist rehberi”, “demirci”, “kasiyer-bilet satıcısı”, “metal levha işlemeci” ve “mutfak yardımcısı”ndan oluşan meslekler, hem çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılmakta hem de ortaokul öğrencileri tarafından düşük düzeyde tercih edilmektedir.
- Çocuk romanlarında tanıtılma ve gelecekte sahip olunmayı istenme düzeyi bir seviye farklılaşan meslekler:
 - “Perakende ticaret ile ilgili küçük işyeri sahipliği” çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılmakta iken, ortaokul öğrencileri tarafından ortalama düzeyde tercih edilmektedir.
 - “Aşçı”, “bilim insanı”, “itfaiyeci”, “spor antrenörü, eğitici ve hakemi”, “radyo, televizyon ve diğer medya sunucusu”, “arkeolog”,

“diş hekimi”, “hostes-kamarot”, “biyolog-botanikçi-zoolog” ve “kuaför-güzellik uzmanı”ndan oluşan meslekler, ortaokul öğrencileri tarafından ortalama düzeyde tercih edilmekte iken, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılmaktadır.

- “Çiftçi-bahçıvan”, “gazeteci”, “genel müdür-başkan”, “sokak-tezgâh-pazar satıcısı” ve “güvenlik görevlisi”nden oluşan meslekler, çocuk romanlarında ortalama düzeyde tanıtılmakta iken, ortaokul öğrencileri tarafından düşük düzeyde tercih edilmektedir.
- “Çevirmen-tercüman”, “çocuk gelişim uzmanı”, “din görevlisi-din adamı”, “grafik ve multimedya tasarımcısı”, “diyetisyen”, “felsefeci-tarihçi”, “inşaat müdürü”, “muhasebeci”, “acil tıp teknisyeni”, “matematikçi”, “tren makinisti”, “bilişim uzmanı”, “emlakçı”, “fizyoterapist”, “paleontolojist”, “uçak bakım teknisyeni”, “imalat müdürü”, “inşaat sanatkârı”, “baskıcı-ciltçi”, “dalgiç”, “ekonomist”, “elektrikçi”, “gemi güverte tayfası”, “meteorolog”, “reklamcı”, “ürün tasarımcısı”, “bilgisayar teknisyeni”, “giyim modelisti”, “halkla ilişkiler uzmanı”, “hava trafik kontrolörü”, “kaynakçı”, “müzik yapımcısı”, “otomasyon teknisyeni”, “sivil hava ulaştırma işletmeciliği meslek elemanı” ve “uluslararası ilişkiler uzmanı”ndan oluşan meslekler, ortaokul öğrencileri tarafından düşük düzeyde tercih edilmekte iken, çocuk romanlarında tanıtılmamaktadır.
- “Avcı-tuzakçı”, “bina temizlik ve bakım sorumlusu”, “otel müdürü”, “belediye görevlisi”, “mağaza, dükkân vb. yerlerde çalışan satış elemanı”, “politika ve planlama müdürü”, “el sanatkârı”, “hayvan bakıcısı”, “marangoz-doğramacı”, “otobüs muavini-kondüktör”, “ulaştırma ile ilgili büro elemanı”, “finans müdürü”, “nitelik gerektirmeyen işte çalışan (diğer)”, “antikacı”, “balık toptancısı-meyve sebze toptancısı”, “balık üreticisi”, “dikişçi-nakışçı”, “eczacı kalfası”, “eğitim danışmanı”, “elektronik cihaz tamircisi”, “galeri-müze-kütüphane teknisyeni”, “gardiyan”, “gümrük memuru”, “hastabakıcı-hastane hizmetlisi”, “icra memuru”, “idari konsolosluk memuru”, “kameraman”, “kasap”, “madenci”, “madencilik ve inşaat çalışanı (nitelik gerektirmeyen iş)”, “muhtar”, “sanat galerisi ve müze

sorumlusu”, “satış müdürü”, “spor, eğlence ve dinlenme müdürü”, “şantiye şefi”, “tarım işçisi (nitelik gerektirmeyen)”, ve “teknik servis elemanı”ndan oluşan meslekler, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılmakta iken, ortaokul öğrencileri tarafından tercih edilmemektedir.

- Çocuk romanlarında tanıtılma ve gelecekte sahip olunmayı istenme düzeyi iki seviye farklılaşan meslekler:
 - “Hukukçu (avukat, savcı, hâkim vb.)”, “mühendis”, “mimar”, “atlet-sporcu”, “asker (subay olmayan)”, “hemşire-ebe”, “veteriner” ve “psikolog”dan oluşan meslekler, ortaokul öğrencileri tarafından yüksek düzeyde tercih edilmekte iken, çocuk romanlarında düşük düzeyde tanıtılmaktadır.
 - “Giysi tasarımcısı”, “astronot”, “eczacı”, “elektroteknoloji mühendisi”nden oluşan meslekler, ortaokul öğrencileri tarafından ortalama düzeyde tercih edilmekte iken, çocuk romanlarında tanıtılmamaktadır.
 - “Garson”, “balıkçı”, “fırıncı-pastacı-şekerlemeci”, “hayvan yetiştiricisi” ve “temizlikçi ve yardımcı”dan oluşan meslekler, çocuk romanlarında ortalama düzeyde tanıtılmakta iken, ortaokul öğrencileri tarafından tercih edilmemektedir.
 - “Sürücü (Şoför)” ve “Eğitim Müdürü”nden oluşan meslekler, çocuk romanlarında yüksek düzeyde tanıtılmakta iken, ortaokul öğrencileri tarafından düşük düzeyde tercih edilmektedir.
- Çocuk romanlarında tanıtılma ve gelecekte sahip olunmayı istenme düzeyi üç seviye farklılaşan meslekler aşağıdaki gibidir:
 - “Yazılım ve uygulama geliştirici” ve “pilot”tan oluşan meslekler, ortaokul öğrencileri tarafından yüksek düzeyde tercih edilmekte iken, çocuk romanlarında tanıtılmamaktadır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar, tartışılarak değerlendirilmiştir.

4.1. Türk Çocuk Romanlarında Tespit Edilen ve Tanıtılan Meslekler

Çocuk romanlarında 10 farklı meslek ana grubunun, 40 farklı meslek ana alt grubunun ve 174 farklı mesleğin bulunması, çeşitli mesleki alanlardan birçok farklı mesleğin tanıtılmasına yönelik çocuk romanlarının önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Her bir çocuk romanında ortalama 22 mesleğin bulunması ise, sahip olunan bu genel potansiyelin istisnai durumlar haricinde her bir çocuk romanına önemli ölçüde yansıdığına işaret etmektedir.

Çocuk romanlarında 10 farklı meslek ana grubunun, 38 farklı meslek ana alt grubunun ve 106 farklı mesleğin tanıtılması, çocuk romanlarının meslekleri tanıtmaya potansiyelinin büyük ölçüde somutlaştığını ve çeşitli mesleki alanlardan birçok farklı mesleğin çocuk romanlarında tanıtıldığını göstermektedir. Fakat her bir çocuk romanında ortalama 5 mesleğin tanıtılmasının, tanıtılan mesleklerin her bir çocuk romanında nicel olarak temsil edilmesinde sınırlılık oluşturduğu söylenebilir. Diğer bir açıdan bakıldığında, ortalama olarak az sayıda meslek tanıtılması, her bir çocuk romanında diğer çocuk romanlarında tanıtılmayan ya da az tanıtılan mesleklerin tanıtılmasını sağlamaktadır. Bu durum, çocuk romanlarının birçoğunu, mesleklerin tanıtılması açısından özel kılmaktadır.

Çocuk romanlarında tanıtılan meslekler, tespit edilen mesleklerin gösterdiği niteliklere benzer nitelikler göstermektedir. Bu doğrultuda tespit edilen ve tanıtılan mesleklerin büyük bir bölümü sıklığı düşük mesleklerden, küçük bir bölümü sıklığı ortalama olan mesleklerden, daha da küçük bir bölümü sıklığı yüksek olan mesleklerden oluşmaktadır. Aradaki benzerlik, yalnızca bu dağılımın boyutlarıyla sınırlı kalmayıp dağılımı oluşturan mesleklerde de devam etmektedir. Öyle ki 5 meslek

ana grubunun, hem tespit edilme hem de tanıtılma sırası aynıyken, 2 meslek ana grubunda oldukça küçük bir farklılık bulunmaktadır. Geriye kalan 3 meslek ana grubunda oluşan farklılık ise nispeten daha yüksektir. Fakat sıralamada farklılık oluşsa bile, 10 meslek ana grubunun tespit edilme ve tanıtılma yüzdesi birbirine oldukça yakındır. Bu sebeple tanıtılan mesleklerin, tespit edilen meslekleri önemli ölçüde temsil ettiği ifade edilebilir.

Çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin %81'i düşük düzeyde, %13'ü ortalama düzeyde, %6'sı yüksek düzeyde tanıtılmaktadır. Mesleklerin tanıtılma düzeyindeki bu dağılım, meslek ana alt grupları ve meslek ana gruplarına da benzer şekilde yansımaktadır. Bu doğrultuda çocuk romanlarında birçok meslek tanıtılmasına rağmen, bu mesleklerin çocuk romanlarında tanıtılma sıklığının genel olarak düşük olduğu ve çocuk romanlarında bazı mesleklerin tanıtımı üzerine yoğunlaşıldığı ifade edilebilir. Çocuk romanlarında tanıtılması açısından hangi mesleklerin ön plana çıktığını söylemek güçtür. Benzer şekilde arka planda kalan meslekleri sınırlamak da güçtür. Çünkü her ne kadar araştırma kapsamında yüksek, ortalama ve düşük düzeyde tanıtılan meslekler şeklinde sınıflama yapılsa da sıralamadaki birçok mesleğin tanıtılma sıklıkları arasında fark bulunmamaktadır. Farkın bulunduğu durumlarda ise bu fark, sıklık açısından ikiye ve bire kadar düşmektedir. Bu nedenle hangi mesleklerin ön plana çıktığı ya da arka planda kaldığı, meslek ana alt gruplarında ve meslek ana gruplarında daha net görülebilmektedir.

Büyük bir bölümü “hukuk, sosyal, kültür, eğitim”; bir bölümü “sağlık, bilim, mühendislik”; çok az bir bölümü “iş, yönetim” ile ilgili mesleklerden oluşan “profesyonel meslekler” çocuk romanlarında en çok tanıtılan mesleklerdir. Bu mesleklerin ardından, büyük bir bölümü “kişisel hizmet, satış, koruma hizmeti”; çok az bir bölümü “kişisel bakım hizmeti” ile ilgili mesleklerden oluşan “hizmet ve satış meslekleri” gelmektedir. Bu iki ana gruptaki meslekler, tanıtılma sıklığı açısından, çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin büyük bir kısmını (%62) oluşturmaktadır.

Büyük bir bölümü “üretim, hizmet, başkanlık, üst düzey yöneticilik, kanun yapıcılık”; az bir bölümü “ticaret, idare” ile ilgili mesleklerden oluşan “yönetim meslekleri” çocuk romanlarında üçüncü sırada tanıtılan mesleklerdir. “Tarım, ormancılık, su ürünleri, avcılık” ile ilgili nitelikli meslekler dördüncü sırada tanıtılmaktadır. Bir bölümü “gıda işleme, ağaç işleri, giyim eşyası”; diğer bölümü “metal işleme, makine, el sanatları, basım, inşaat, elektrik, elektronik” ile ilgili

mesleklerden oluşan “sanaatkârlık meslekleri” beşinci sırada tanıtılmaktadır. Bir bölümü “hukuk, sosyal, kültür”; diğer bölümü “bilim, mühendislik, iş, idare, bilgi, iletişim, sağlık” ile ilgili mesleklerden oluşan “teknisyenlik meslekleri ve yardımcı profesyonel meslekler” altıncı sırada tanıtılmaktadır. Bu dört ana gruptaki meslekler, tanıtılma sıklığı açısından, çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin küçük bir kısmını (%28) oluşturmaktadır.

Büyük bir bölümü “sürücülük, hareketli tesis”; çok az bir bölümü “sabit tesis, makine” ile ilgili mesleklerden oluşan “tesis ve makine operatörlüğü ve montajcılık meslekleri” çocuk romanlarında, yedinci sırada tanıtılan mesleklerdir. “Genel ve diğer büro işleri, klavye kullanımı, müşteri hizmetleri, sayısal işlem, malzeme kaydı” ile ilgili mesleklerden oluşan “büro hizmetleri meslekleri” sekizinci sırada tanıtılan mesleklerdir. Bir bölümü “temizlik, yardım”; diğer bölümü “maden, inşaat, imalat, ulaştırma, yiyecek hazırlama yardımı, tarım, ormancılık, balıkçılık” ile ilgili mesleklerden oluşan “nitelik gerektirmeyen meslekler” dokuzuncu sırada tanıtılmaktadır. Büyük bir bölümü “subaylık harici”, küçük bir bölümü “subaylık” ile ilgili mesleklerden oluşan “silahlı kuvvetlerle ilgili meslekler” onuncu sırada tanıtılmaktadır. Bu dört ana gruptaki meslekler, tanıtılma sıklığı açısından, çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin çok küçük bir kısmını (%10) oluşturmaktadır.

4.2. Ortaokul Öğrencilerinin Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Görüşleri

Ortaokul öğrencileri; bilgi edinme, keşfetme, etkilenme ve tercih etme noktasında, çocuk romanlarına yönelik mesleki bağlamda olumlu görüş bildirmektedir. Buna göre ortaokul öğrencileri,

- Çocuk romanları aracılığıyla meslekler hakkında bilgi sahibi olmaktadır.
- Çocuk romanlarında bilmedikleri mesleklerle karşılaşmaktadır.
- Meslek seçimlerinde çocuk romanlarından etkilenmektedir.
- Gelecekte sahip olmak istedikleri mesleklerin bulunduğu çocuk romanlarını okumaya öncelik vermektedir.

Ortaokul öğrencilerinin olumlu görüş düzeylerinde, bazı mesleki durumlara göre farklılıklar oluşmaktadır. Buna göre “okuma tercihlerinde mesleki tercihlerin göz

önünde bulundurulması” en çok olumlu görüşün bildirildiği durumdur. Ardından “meslekler hakkında bilgi sahibi olma” ve “bilinmeyen mesleklerle karşılaşma” durumu gelmektedir. “Meslek seçiminin etkilenmesi” ise, en az olumlu görüşün bildirildiği durumdur.

Çocuk romanlarında mesleklerin bulunma durumuna yönelik ortaokul öğrencilerinin görüşlerinde, sınıf düzeyine göre farklılıklar ve benzerlikler bulunmaktadır. Bu farklılıklar ve benzerlikler aşağıda verilmiştir:

- 5. sınıf öğrencileri, çocuk romanlarının meslekler hakkında bilgi sahibi olmaya yardımcı olduğunu, diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerden anlamlı şekilde daha fazla düşünmektedir. 8. sınıf öğrencileri ise diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerden anlamlı şekilde daha az düşünmektedir. 5. sınıf öğrencileri, çocuk romanlarının meslek seçimini etkilediğini, diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerden anlamlı şekilde daha fazla düşünmektedir. 7. ve 8. sınıf öğrencileri ise diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilerden anlamlı şekilde daha az düşünmektedir. Bu doğrultuda ortaokul öğrencilerinin, sınıf düzeyi yükseldikçe çocuk romanlarından daha az mesleki bilgi edindiği ve meslek seçimlerinde çocuk romanlarından daha az etkilendiği ifade edilebilir.
- Gelecekte sahip olunmak istenen meslekleri içeren çocuk romanlarını tercih etme ve çocuk romanlarında bilinmeyen mesleklerle karşılaşma noktasında tüm sınıf düzeylerindeki öğrenciler, benzer-birbirine yakın seviyede olumlu görüş bildirdiği için, bu mesleki durumlara yönelik olumlu görüş seviyelerinde, sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır.

4.3. Türk Çocuk Romanlarının Gelecekte Sahip Olunmak İstenen Meslekleri Tanıtma Durumu

Mesleklerin çocuk romanlarında tanıtılma ve tanıtılmama durumu ile ortaokul öğrencileri tarafından tercih edilme ve tercih edilmeme durumu arasında önemli benzerlikler bulunduğu görülmektedir. Bu benzerlikler, mesleklerin ilgili veri kaynaklarındaki çeşitliliği ve sıklığı kapsamında oluşmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin gelecekte sahip olmak istediği mesleklerin yarısından fazlası (%61) çocuk romanlarında tanıtılmaktadır. Çocuk romanlarında tanıtılan mesleklerin yarısından fazlası da (%60) gelecekte sahip olunmak istenmektedir. Bu

doğrultuda çocuk romanlarının, ortaokul öğrencilerinin gelecekte sahip olmak istediği mesleklerin çoğunu tanıttığı ifade edilebilir. Ayrıca gelecekte sahip olunmak istenmeyen kayda değer sayıda mesleği tanıttığı için, çocuk romanlarının ortaokul öğrencilerinin mesleki geleceklerine yönelik alternatifler sunduğunu söylemek de mümkündür.

Çocuk romanlarında tanıtılan ve gelecekte sahip olunmak istenen mesleklerin yarısından fazlasının (%59) tercih edilme ve tanıtılma düzeyi aynıdır (yüksek-yüksek, ortalama-ortalama, düşük-düşük). Fakat küçük bir kısmının (%25) tercih edilme ve tanıtılma düzeyi arasında bir seviye (yüksek-ortalama, ortalama-düşük), daha küçük bir kısmının (%16) arasında iki seviye fark (yüksek-düşük) bulunmaktadır. Bu doğrultuda çocuk romanlarında, ortaokul öğrencilerinin mesleki tercihlerine uygun düzeyde meslek tanıtımı yapıldığı ifade edilebilir.

Çocuk romanlarında tanıtılan ve gelecekte sahip olunmak istenmeyen mesleklerin küçük bir kısmı (%12) ortalama düzeyde, oldukça büyük bir kısmı (%88) düşük düzeyde tanıtılmaktadır. Gelecekte sahip olunmak istenen ve çocuk romanlarında tanıtılmayan mesleklerin çok küçük bir kısmı (%5) yüksek düzeyde, küçük bir kısmı (%10) ortalama düzeyde, oldukça büyük bir kısmı (%85) düşük düzeyde gelecekte sahip olunmak istenmektedir. Bu doğrultuda çocuk romanlarında, gelecekte sahip olunmak istenmeyen mesleklerin çoğunlukla düşük düzeyde tanıtıldığı, buna karşılık ortaokul öğrencilerinin ise çocuk romanlarında tanıtılmayan meslekleri çoğunlukla düşük düzeyde tercih ettiği ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbayır, Sıddık, Şerife Şahin. 2005. Yaş Gruplarına Göre Çocuklar için Edebiyat. **Hece**. s. 104-105: 190-204.
- Akos, Patrick, Spencer G. Niles. Emily M. Miller, Bradley T. Erford. 2011. Promoting Educational Careers in Planning in Schools. **Transforming the School Counseling Profession**. ed. Bradley T. Erford. Boston, MA: Pearson: 202–221.
- Anderson, Nancy A. 2002. **Elementary Children’s Literature: The Basics for Teachers and Parents**. Boston: Allyn & Bacon.
- Appel, Markus, Tobias Richter. 2007. Persuasive Effects of Fictional Narratives Increase Over Time. **Media Psychology**. c. 10. s. 1: 113-134.
- Arıcı, Ali Fuat. 2016. **Çocuk Edebiyatı ve Kültürü**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Arıcı, Ali Fuat, Suat Ungan, Tacettin Şimşek. 2014. Çocuk Edebiyatı Türleri ve Çocuk Eğitimine Katkıları. **Çocuk Edebiyatı**. ed. Tacettin Şimşek. Ankara: Grafiker Yayınları: 217-322.
- Arrington, Kelly. 2000. Middle Grades Career Planning Programs. **Journal of Career Development**. c. 27. s. 2: 103-109.
- Bakırcıoğlu, Rasim. 2005. **İlköğretim, Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baş, Bayram. 2006. 1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- _____. 2010. Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. **Türklük Bilimi Araştırmaları**. c. 27: 137-159.
- _____. 2015. **Türkçe Öğretimi Açısından Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Bawden, David, Andrew Calvert, Lyn Robinson, Christine Urquhart, Colin Bray, John Amosford. 2009. Understanding Our Value; Assessing the Nature of the Impact of Library Services. **Library and Information Research**. c. 33 s. 105, 62-89.
- Blanchard, Asael Wayne. 1970. Significance of Occupational Information in the Junior High School Guidance Program. All Graduate Plan B and Other Reports. 952.
- Bodden, Jack L., Leonard E. James. 1976. Influence of Occupational Information Giving on Cognitive Complexity. **Journal of Counseling Psychology**. c. 23. s. 3: 280-282.
- Borgen, William A., Richard A. Young. 1982. Career Perceptions of Children and Adolescents. **Journal of Vocational Behavior**. c. 21. s. 1: 37-49.
- Bright, Jim E. H., Robert G. L. Pryor, Sharon Wilkenfeld, Joanna Earl. 2005. The Role of Social Context and Serendipitous Events in Career Decision Making. **International Journal for Educational and Vocational Guidance**. c. 5. s. 1: 19-36.
- Broussard, Ramona, Philip Doty. 2016. Toward an Understanding of Fiction and Information Behavior. **Proceedings of the Association for Information Science and Technology**. c. 53. s. 1: 1–10.
- Bucher, Katherine T., M. Lee Manning. 2006. **Young Adult Literature: Exploration, Evaluation, and Appreciation**. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Bush, Alan J., Craig A. Martin, Victoria D. Bush. 2004. Sports Celebrity Influence on the Behavioral Intentions of Generation Y. **Journal of Advertising Research**. c. 44. s. 1: 108-118.
- Butler, Andrew C., Nancy A. Dennis, Elizabeth J. Marsh. 2012. Inferring Facts from Fiction: Reading Correct and Incorrect Information Affects Memory for Related Information. **Memory**. c. 20. s. 5: 487-498.
- Campbell, Chari A., Carol A. Dahir. 1997. **The National Standards for School Counseling Programs**. Alexandria, VA.: American School Counselor Association.

- Celepoglu, A. 2007. Çocuk Edebiyatının Kaynakları. **Eğitim Fakülteleri için Çocuk Edebiyatı**. ed. Ömer Yılar, Lokman Turan. Ankara: Pegem-A Yayıncılık: 67-200.
- Creswell, John W. 2012. **Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research**. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- _____. 2016. **Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni**. çev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Curtis, J. Randall., Wenrich, Marjorie D. Wenrich, Jan D. Carline, Sarah E. Shannon, Donna M. Ambrozy, Paul G. Ramsey. 2001. Understanding Physicians' Skills at Providing End-Of-Life Care: Perspectives of Patients, Families, and Health Care Workers. **Journal of General Internal Medicine**. c. 16. s. 1: 41-49.
- Çılgin, Alev Sınar. 2007. **Çocuk Edebiyatı**. İstanbul: Morpa Yayınları.
- DeFleur, Lois B. 1966. Assessing Occupational Knowledge in Young Children. **Sociological Inquiry**. c. 36. s. 1: 98-115.
- Demiray, Kemal. 1977. **Açıklamalı Çocuk Edebiyatı Antolojisi**. İstanbul: İnkılâp ve Aka.
- Dykeman, Cass, Michael Ingram, Chris Wood, Sarah Charles, Meng-Yin Chen, Edwin L. Herr. 2001. **The Taxonomy of Career Development Interventions That Occur in America's Secondary Schools**. Columbus, Ohio: National Dissemination Center for Career and Technical Education The Ohio State University.
- Edmonds, W. Alex, Tom D. Kennedy. 2012. **An Applied Reference Guide to Research Designs: Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Edwards, Susan, Barbara Poston-Anderson. 1996. Information, Future Time Perspectives, and Young Adolescent Girls: Concerns About Education and Jobs. **Library & Information Science Research**. c. 18. s. 3: 207-223.
- Elo, Satu, Helvi Kyngäs. 2008. The Qualitative Content Analysis Process. **Journal of Advanced Nursing**. c. 62. s. 1: 107-115.

- Erdelez, Sandra. 1999. Information Encountering: It's More Than Just Bumping into Information. **Bulletin of the American Society for Information Science and Technology**. c. 25. s. 3: 25-29.
- Erkuş, Adnan. 2010. Psikometrik Terimlerin Türkçe Karşılıklarının Anlamları ile Yapılan İşlemlerin Uyuşmazlığı. **Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi**. c. 1. s. 2: 72-77.
- Erlandson, David A., Edward L. Harris, Barbara L. Skipper, Steve D. Allen. 1993. **Doing Naturalistic Inquiry: A Guide to Methods**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fink, Arlene. 2003. **The Survey Handbook**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fisher, Douglas, Nancy Frey, Diane Lapp. 2011. **Teaching Students to Read Like Detectives: Comprehending, Analysing, and Discussing Text**. Bloomington, IN: Solution Tree.
- Fraenkel, Jack R., Norman E. Wallen. 2006. **How to Design and Evaluate Research in Education**. New York: McGraw-Hill.
- Galda, Lee, Bernice E. Cullinan. 2006. **Literature and the Child**. Belmont, CA: Thomson Learning.
- Gareis, Elisabeth, Martine Allard, Jackie Saindon. 2009. The Novel as Textbook. **TESL Canada Journal**. c. 26. s. 2: 136-147.
- Gerrig, Richard J., Deborah A. Prentice. 1991. The Representation of Fictional Information. **Psychological Science**. c. 2. s. 5: 336-340.
- Gillespie, John T. 2008. **Historical Fiction for Young Readers (Grades 4-8): An Introduction**. Wesport: Greenwood.
- Ginzberg, Eli. 1952. Toward a Theory of Occupational Choice. **Occupations: The Vocational Guidance Journal**. c. 30. s. 7: 491-494.
- Gore, Paul A., Jorie L. Hitch 2005. Occupational Classification and Sources of Occupational Information. **Career Development and Counseling: Putting Theory and Research to Work**. ed. Steven D. Brown, Robert W. Lent. Hoboken. NJ: John Wiley: 382-413.

- Gottfredson, Linda S. 2002. Gottfredson's Theory of Conscription and Compromise. **Career Choice and Development**. ed. Duane Brown. San Francisco: Jossey-Bass: 85-148.
- Gökşen, Enver Naci. 1980. **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Grotevant, Harold D., Mary Ellen Durrett. 1980. Occupational Knowledge and Career Development in Adolescence. **Journal of Vocational Behavior**. c. 17. s. 2: 171-182.
- Güleç, Havise Çakmak, Hulusi Geçgel. 2006. **Çocuk Edebiyatı: Okul Öncesinde Edebiyat ve Kitap**. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Güleryüz, Hasan. 2006. **Yaratıcı Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Gysbers, Norman, Mary J. Heppner, Joseph A. Johnston. 1998. **Career Counseling: Process, Issues, and Techniques**. MA: Allyn ve Bacon.
- Haddon, Leslie. 2004. **Information and Communication Technologies in Everyday Life: A Concise Introduction and Research Guide**. Oxford: Berg.
- Halverson, Deborah. 2011. **Writing Young Adult Fiction for Dummies**. Indiana: Wiley Publishing.
- Hamamcı, Zeynep. 2011. Kariyer Eğitim Programları. **Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya**. ed. Binnur Yeşilyaprak. Ankara: Pegem-A Yayıncılık: 363-407.
- Harris, Roma Maria, Patricia Dewdney. 1994. **Barriers to Information: How Formal Help Systems Fail Battered Women**. Westport, CT: Greenwood Press.
- Hartung, Paul J., Erik J. Porfeli, Fred W. Vondracek. 2005. Child Vocational Development: A Review and Reconsideration. **Journal of Vocational Behavior**. c. 66. s. 3: 385-419.
- _____. 2008. Career Adaptability in Childhood. **Career Development Quarterly**. c. 57. s. 1: 63-74.
- Hayes, John. 1967. The Role of Occupational Information in Careers Guidance. **Educational Research**. c. 9. s. 3: 191-196.

- Helwig, Andrew A. 1998. Occupational Aspirations of a Longitudinal Sample from Second to Sixth Grade. **Journal of Career Development**. c. 24. s. 4: 247-265.
- Hopke, William E. 1966. Current Occupational Literature. **Vocational Guidance Quarterly**. c. 14. s. 4: 290-301.
- Hopkins, Emily J., Deena Skolnick Weisberg. 2017. The Youngest Readers' Dilemma: A Review of Children's Learning from Fictional Sources. **Developmental Review**. c. 43: 48-70.
- Huck, Charlotte S., Susan Hepler, Janet Hickman. 1987. **Children's Literature in the Elementary School**. NY: Holt, Rinehart and Winston.
- Huston, Aletha C., John C. Wright, Marguerite Fitch, Roberta Wroblewski, Suwatchara Piemyat. 1997. Effects of Documentary and Fictional Television Formats on Children's Acquisition of Schemata for Unfamiliar Occupations. **Journal of Applied Developmental Psychology**. c. 18. s. 4: 563-586.
- Imel, Susan, Sandra Kerka, Michael E. Wonacott. 2001. **Using Online Occupational Information for Career Development. Practitioner File**. Columbus: ERIC Clearinghouse on Adult, Career, and Vocational Education, the Ohio State University.
- International Labour Office. 2012. **International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): Structure, Group Definitions and Correspondence Tables**. Geneva: International Labour Office.
- İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü. [19.03.2018]. 2016 – 2017 İstatistik Verileri. <https://istanbul.meb.gov.tr/www/strateji-gelistirme-sube-mudurlugu/kategori/29>.
- Türkiye İş Kurumu (İşkur). [20.07.2018]. Meslek Bilgi Bankası. <http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/isgurkariyer/meslekbilgibankasi.aspx>
- _____. [20.07.2018]. Türk Meslekler Sözlüğü. <https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/meslek.aspx>
- _____. [20.07.2018]. Meslekleri Tanıyalım. <http://e-ogrenme.iskur.gov.tr/oyscontent/Courses/Course162>

- Jepsen, David. A. 1989. Adolescent Career Decision Processes as Coping Responses to the Social Environment. **Career Development: Preparing for the 21st Century**. ed. Robert Hanson. Knoxville, TN: University of Tennessee: 67-82.
- Julien, Heidi E. 1999. Barriers to Adolescents' Information Seeking for Career Decision Making. **Journal of the American Society for Information Science**. c. 50. s. 1: 38-48.
- Karaca, Rengin, Ebru İkiz. 2010. **Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Çağdaş bir Anlayış**. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaya, Alim. 2012. Kariyer Danışmanlığında Değerlendirme. **Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya**. ed. Binnur Yeşilyaprak. Ankara: Pegem-A Yayıncılık: 410-557
- Kemparaj, Umesh, Sangeeta Chavan. 2013. Qualitative Research: A Brief Description. **Indian Journal of Medical Sciences**. c. 67. s. 3: 89-98.
- Kıbrıs, İbrahim. 2016. **Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kıran, Ayşe, Zeynel Kıran. 2003. **Yazımsal Okuma Süreçleri**. Ankara: Seçkin.
- King, Michelle M., Karen D. Multon. 1996. The Effects of Television Role Models on the Career Aspirations of African American Junior High School Students. **Journal of Career Development**. c. 23. s. 2: 111-125.
- Kirszner, Laurie G., Stephen R. Mandell. 1994. **Fiction: Reading, Reacting, Writing**. New york: Harcourt Brace.
- Köksalan, Bahadır. 2007. Çocuk Edebiyatı ve Gelişimle İlgili Temel Kavramlar. **Çocuk Edebiyatı**. ed. Kemal Yüce, Mualla Murat Nuhoglu. İstanbul: Lisans Yayıncılık: 15-62.
- Krejcie, Robert V., Daryle W. Morgan. 1970. Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. c. 30. s. 3: 607-610.
- Krippendorff, Klaus. 2004. **Content Analysis: An Introduction to Its Methodology**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kulaksızoglu, Adnan. 2006. **Ergenlik Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Kuntz, James E., Eclyde T. Jetton. 1959. Use and Appraisal of Occupational Literature by Secondary School Counselors. **The Personnel and Guidance Journal**. c. 37. s. 6: 441-443.
- Kunze, Karl R. 1967. Industry Resources Available to Counselors. **Vocational Guidance Quarterly**. c. 16. s. 2: 137-142.
- Kuzgun, Yıldız. 1991. **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- _____. 2006. **Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş**. Ankara: Nobel Yayınevi.
- _____. 2009. **Meslek Gelişimi ve Danışmanlığı**. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Lincoln, Yvonna S., Egon G. Guba. 2013. **The Constructivist Credo**. Left Coast Press.
- Lukens, Rebecca J. 2007. **A Critical Handbook of Children's Literature**. New York: Pearson.
- Lynch-Brown, Carol M., Carl M. Tomlinson. 1999. **Essentials of Children's Literature**. Boston: Allyn & Bacon.
- Marsh, Elizabeth J., Lisa K. Fazio. 2007. Learning from Fictional Sources. **The Foundations of Remembering: Essays in Honor of Henry L. Roediger III**. ed. James S. Nairne. New York: Psychology Press: 397–413.
- Marsh, Elizabeth J., Andrew C. Butler, Sharda Umanath. 2012. Using Fictional Sources in the Classroom: Applications from Cognitive Psychology. **Educational Psychology Review**. c. 24. s. 3: 449-469.
- Marsh, Elizabeth J., Michelle L. Meade, Henry L. Roediger III. 2003. Learning Facts from Fiction. **Journal of Memory & Language**. c. 49. s. 4: 519 –536.
- Mau, Wei-Cheng J. 2011. Career Development Interventions in Schools. **Handbook of School Counseling**. ed. Hardin L. K. Coleman, Christine J. Yeh. New York: Taylor and Francis: 497-515.
- Mayring, Philipp. 2014. **Qualitative Content Analysis: Theoretical Foundation, Basic Procedures and Software Solution**. Klagenfurt: Institute of Psychology and Center for Evaluation and Research.

- McClure, Amy A., Abigail Garthwait, Janice V. Kristo. 2015. **Teaching Children's Literature in an Era of Standards**. Boston: Pearson.
- McCormac, Mary Elizabeth. 1989. Information Sources and Resources. **Journal of Career Development**. c. 16. s. 2: 129-138.
- McHugh, Mary L. 2013. The Chi-square Test of Independence. **Biochemia Medica**. c. 23. s. 2: 143-149.
- Merriam, Sharan B. 2009. **Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Merriam-Webster. 1995. **Merriam-Webster's Encyclopedia of Literature**. Massachusetts: Springfield.
- Millî Eğitim Bakanlığı. 2012. **Okul Öncesi Eğitimi Rehberlik Programı**. Ankara: MEB.
- _____. 2018. **Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3,4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)**. Ankara: MEB.
- Moyer, Jessica E. 2007. Learning from Leisure Reading: A Study of Adult Public Library Patrons. **Reference & User Services Quarterly**. c. 46. s. 4: 66-79.
- National Occupational Information Coordinating Committee. 1989. **The National Career Development Guidelines: Local Handbook for Postsecondary Institutions**. Washington, DC: Author.
- National Research Council. 2010. **A Database for a Changing Economy: Review of the Occupational Information Network (O*NET)**. Washington, DC: National Academies Press.
- National Vocational Guidance Association. 1980. Guidelines for the Preparation and Evaluation of Career Information Literature. **Vocational Guidance Quarterly**. c. 28. s. 4: 291-296.
- Neuendorf, Kimberly A. 2016. **The Content Analysis Guidebook**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Neumann, W. Lawrence. 2006. **Basics of Social Research: Qualitative and Quantitative Approaches**. Columbus, OH: Pearson
- Oğuzkan, A. Ferhan. 2001. **Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Ooi, Kamy, Chern Li Liew. 2011. Selecting Fiction as Part of Everyday Life Information Seeking. **Journal of Documentation**. c. 67. s. 5: 748-772.
- Özbay, Özden. 2009. Çapraz Tablo Analizi Nasıl Yapılır?: Pratik Bir Açıklama. **HÜTAD**. s. 9: 459-470.
- Özgüven, İbrahim Ethem. 2000. **Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Paolillo, Joseph G. P., Ralph W. Estes. 1982. An Empirical Analysis of Career Choice Factors among Accountants, Attorneys, Engineers, and Physicians. **Accounting Review**. c. 62. s. 4: 785-793.
- Parayno, Salud. M. 1997. **Children's Literature**. Quezon: Katha Publishing.
- Patton, Michael Quinn. 2014. **Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri**. çev. ed. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Peters, Herman J. 1963. The Riddle of Occupational Information. **Vocational Guidance Quarterly**. c. 11. s. 4: 253-258.
- Peterson, Norman G., Michael D. Mumford, Walter C. Borman, P. Richard Jeanneret, Edwin A. Fleishman, Kerry Y. Levin, Michael A. Campion, Melinda S. Mayfield, Frederick P. Morgeson, Kenneth Pearlman, Marilyn K. Gowing, Anita R. Lancaster, Marilyn B. Silver, Donna M. Dye. 2001. Understanding Work Using the Occupational Information Network (O*NET): Implications for Practice and Research. **Personnel Psychology**. s. 54: 451-492.
- Peterson, Norman G., Michael D. Mumford, Walter C. Borman, P. Richard Jeanneret, Edwin A. Fleishman. 1995. **Development of Prototype Occupational Information Network (O*NET) Content Model (Vols. I & II)**. Salt Lake City, UT: Utah Department of Workforce Services.
- Phipps, Barbara J. 1995. Career Dreams of Preadolescent Students. **Journal of Career Development**. c. 22. s. 1: 19-32.
- Pitney, William A., Jenny Parker. 2009. **Qualitative Research in Physical Activity and the Health Professions**. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Punch, Keith F. 2005. **Sosyal Araştırmalara Giriş: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar**. çev. Zeynep Akyüz, Dursun Bayrak, H. Bader Arslan. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Putt, Stephanie N. P. 2011. Using Science Fiction to Teach Science Facts. An Alternate Plan Paper, English Technical Communication Minnesota State University, Minnesota.
- Razon, Norma. 1983. Meslek Seçimi ve Mesleğe Yönelme. **Eğitim ve Bilim**. c. 8. s. 43: 23-31.
- Rich, Nancy S. 1979. Occupational Knowledge: To What Extent is Rural Youth Handicapped? **The Vocational Guidance Quarterly**. s. 27: 320-325.
- Rohlfing, Jessica E., Laura Nota, Lea Ferrari, Salvatore Soresi, Terence J. G. Tracey. 2012. Relation of Occupational Knowledge to Career Interests and Competence Perceptions in Italian Children. **Journal of Vocational Behavior**. c. 81. s. 3: 330-337.
- Saban, Ahmet, Ali Ersoy. 2016. **Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sampson, James P., Debra S. Osborn, Jaana Kettunen, Pei-Chun Hou, Adam K. Miller, Julia P. Makela. 2018. The Validity of Social Media–Based Career Information. **The Career Development Quarterly**. c. 66. s. 2: 121-134.
- Savickas, Mark L. 2001. A Developmental Perspective on Vocational Behaviour: Career Patterns, Salience, and Themes. **International Journal for Educational and Vocational Guidance**, s.1-2: 49-57.
- Schanzer, Rosalyn. 1996. **Evaluating and Selecting Literature for Children**. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Sever, Sedat. 2013. **Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü**. İzmir: Tudem Yayınları.
- _____. 2015. **Çocuk ve Edebiyat**. İzmir: Tudem Yayınları.
- Sharf, Richard S. 2016. **Applying Career Development Theory to Counselling**. Belmont, CA: Brooks Cole.
- Sharpe, Donald. 2015. Your Chi-square Test is Statistically Significant: Now What?. **Practical Assessment, Research ve Evaluation**. c. 20. s. 8: 1-10.
- Smith, John A. 1993. Content Learning: A Third Reason for Using Literature in Teaching Reading. **Reading, Research, and Instruction**. c. 32. s. 3: 64–71.

- Sönmez, Veysel, G. Füsun Alacapınar. 2014. **Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Splaver, Sarah. 1953. The Career Novel. **The Personnel and Guidance Journal**. c. 31. s. 6: 371-372.
- Şimşek, Tacettin. 2005. **Çocuk Edebiyatı**. Konya: Suna Yayınları.
- Şirin, Mustafa Ruhi. 2012. **Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Ders Notları**. Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü (2008-2012).
- Tan, Hasan, Mustafa Baloğlu. 2011. **Psikolojik Danışma ve Rehberlik: Teori ve Uygulama**. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Thomas, David R. 2006. A General Inductive Approach for Analyzing Qualitative Evaluation Data. **American Journal of Evaluation**. c. 27. s. 2: 237-246.
- Towey, Cathleen A. 2000. Flow: The Benefits of Pleasure Reading and Tapping Readers' Interests. **The Acquisitions Librarian**. c. 13. s. 25: 131-140.
- Tricot, André. 2002. Improving Occupational Information. Paper Prepared for an OECD Review of Policies for Information, Guidance and Counselling Services. Paris: OECD.
- Tuncer, Hüseyin, Mehmet Yardımcı. 2000. **Anadolu Öğretmen Liseleri için Çocuk Edebiyatı**. Ankara: MEB Yayınları.
- Tunnell, Michael O., James S. Jacobs. 2008. **Children's Literature, Briefly**. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Türk Dil Kurumu. 2015. **Güzel Yazılar Romanlar**. Ankara: TDK Yayınları.
- Usluer, Erdal. 2005. Meslek İnceleme Kılavuzu. **Rehberlik ve Psikolojik Danışmada Kullanılan Ölçme Araçları ve Programlar Dizisi: PDR'de Kullanılan Ölçekler**. ed. Yıldız. Kuzgun, Feride Bacanlı. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Üre, Ömer. 2012. Mesleki Rehberlik. **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. ed. Mehmet Engin Deniz, Atılğan Erözkan. Ankara: Maya Akademi Yayınevi: 197-217.
- Üstten, Aliye Uslu. 2014. **Gençlik Edebiyatı**. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Van Manen, Max. 1944. Phenomenology of the Novel, or How do Novels Teach?. **Phenomenology + Pedagogy**. c. 3. s. 3: 177-187.

- Walls, Richard T. 2000. Vocational Cognition: Accuracy of 3rd-, 6th-, 9th-, and 12th-Grade Students. **Journal of Vocational Behavior**. c. 56. s. 1: 137-144.
- Watson, Mark, Mary McMahon. 2005. Children's Career Development: A Research Review from a Learning Perspective. **Journal of Vocational Behavior**. c. 67. s. 2: 119-132.
- Wilhelm, Jeffrey. 2015. Let Them Read Trash! **English in Aotearoa**. s. 85: 16-22.
- Williamson, Kirsty. 1998. Discovered by Chance: The Role of Incidental Information Acquisition in an Ecological Model of Information Use. **Library & Information Science Research**. c. 20. s. 1: 23-40.
- Wiseman, Jennifer O., Jane A. Davis, Helene J. Polatajko. 2005. Occupational Development: Towards an Understanding of Children's Doing. **Journal of Occupational Science**. c. 12. s. 1: 26-35.
- Yardımcı, Mehmet, Hüseyin Tuncer. 2002. **Eğitim Fakülteleri için Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Ürün Yayınları.
- Yazıcı, Hikmet. 2006. Eğitsel ve Mesleki Rehberlik. **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. ed. Gürhan Can. Ankara: Pegem A Yayıncılık: 73-112
- Yeşilyaprak, Binnur. 2007. **İlköğretimde Gelişimsel Rehberlik**. Ankara: Morpa.
- _____. 2013. **21.Yüzyılda Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek. 2013. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yin, Robert K. 1994. Designing Single- and Multiple-Case Studies. **Improving Educational Management: Through Research and Consultancy**. ed. Nigel Bennett, Ron Glatter, Rosalind Levacic. London: Open University and Paul Chapman Publishing: 135-155
- _____. 2009. **Case Study Research: Design and Methods**. Thousand Oaks, CA: Sage.

EKLER

Ek 1. İncelenen Türk Çocuk Romanları

Araştırma kapsamında incelenen kaynakların künyesi ve kaynaklara atanan harf ve rakam şeklindeki kodlar aşağıda verilmiştir.

K1: Açık, Ö. (2015). *Menekşe istasyonu*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

K2: Adalı, B. (2017). *Atlantis'in çocukları 1*. İstanbul: Can Çocuk.

K3: Ak, B. (2017). *Bulutlara şiir yazan çocuk*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

K4: Ak, S. (2017). *Gökkuşuğu yazı*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

K5: Akal, A. (2017). *Süper gazeteciler 1*. İzmir: Tudem.

K6: Akçagüner, Z. (2009). *Zaman büyücüler*. İzmir: Tudem.

K7: Arya, D. (2017). *Pera günlükleri 1 Körler ülkesi*. İstanbul: Can Çocuk.

K8: Aşcıoğlu, T. (2017). *Düş deposu*. İstanbul: Can Çocuk.

K9: Atilla, M. (2017). *Parktaki gergedanlar*. İzmir: Tudem.

K10: Avcı Çakman, K. (2016). *Uyuyan topaç*. İstanbul: Can Çocuk.

K11: Avunç, B. (2016). *İkiz gezginler İstanbul'da*. İzmir: Tudem.

K12: Aytuğ, G. A. (2017). *Maya'nın ağacı*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

K13: Baykurt, F. (2017). *Yandım Ali*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

K14: Bektaş, H. (2018). *Yokyüzler -1 İkiz gezegenler*. İzmir: Tudem.

K15: Bener, Y. (2016). *Yaramaz babamla beter amcanın maceraları*. İstanbul: Can Çocuk.

K16: Bertan, İ. (2017). *Hızlı Tosbi*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

K17: Bilbaşar, K. (2018). *Yonca kız*. İstanbul: Can Çocuk.

K18: Binyazar, A. (2017). *Kaçış / Günışığına yolculuk 1*. İstanbul: Can Çocuk.

- K19:** Borahioğlu, G. (2017). *İçimdeki ses*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K20:** Bozırat, A. (2017). *Sokakta tek başına*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K21:** Buhara, M. (2018). *Uçamayan kuş baykuş*. İstanbul: Can Çocuk.
- K22:** Bulut, S. (2017). *Palavracılar kralı*. İstanbul: Can Çocuk.
- K23:** Cemali, Z. (2017). *Patenli kız*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K24:** Ceylan, S. (2016). *Göğün mavi kabuğu*. İstanbul: Can Çocuk.
- K25:** Çelik, B. (2015). *Sınıfın yenisi*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K26:** Çetinel, F. (2014) *Ayasofya konuştu*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K27:** Çınaroğlu, A. (2016). *Mago*. İzmir: Tudem.
- K28:** Demiral, S. (2017). *Parmak uçları*. İzmir: Tudem.
- K29:** Der, A. (2016). *Darmadağın*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K30:** Durgut, H. (2016). *Kılçık uçurtma*. İstanbul: Can Çocuk.
- K31:** Dursun K, T. (2017). *Hoşça kal küçük*. İstanbul: Can Çocuk.
- K32:** Erbek, T. (2016). *Tipi*. İstanbul: Can Çocuk.
- K33:** Fişekçi, T. (2016). *Yeşil tatil*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K34:** Genç, G. (2015). *Böcek orkestrasının muhteşem turnesi*. İstanbul: Can Çocuk.
- K35:** Geridönmez, S. (2017). *Kolaysa ağlama*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K36:** Göçmen, D. E. (2017). *Bilmecenin izinde maceranın peşinde*. İzmir: Tudem.
- K37:** Güler, M. (2007). *Ayrılıktan çok aşktan fazla*. İzmir: Tudem.
- K38:** Güllü, F. (2017). *Amber'in zaman kapsülü*. İzmir: Tudem.
- K39:** Gümüşay, T. (2017). *6 yıl tam pansiyon*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K40:** Gündüz, D. (2017). *Bisküvi kutusundaki martı*. İstanbul: Can Çocuk.
- K41:** Güneş, E. (2012). *Arada kalanlar*. İzmir: Tudem.
- K42:** Güneş, P. (2015). *Fincan teyzenin kurabiyeleri*. İzmir: Tudem.
- K43:** Güngör, A. (2016). *Dedektif Bol Bel'in serüvenleri -1 Sözcük korsanı*. İzmir: Tudem.

- K44:** Işık, K. (2017). *Özgür çocuklar-I Davetsiz misafir*. İzmir: Tudem.
- K45:** Işık, T. (2017). *Kime göre neye göre?*. İzmir: Tudem.
- K46:** İplikçi, M. (2017). *Kömür karası çocuk*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K47:** İzbudak Akıncı, F. (2016). *Üç yapraklı yonca*. İzmir: Tudem.
- K48:** Kâhyaoğlu, E. (2014). *Bıcır'ın günlüğü*. İstanbul: Can Çocuk.
- K49:** Karakaşlı, K. (2017). *Dört kozalak*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K50:** Karamuti, N. F. (2016). *Şekercini Patyos*. İstanbul: Can Çocuk.
- K51:** Kavukçu, C. (2017). *Yolun başındakiler*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K52:** Kılıcıoğlu, H. (2016). *On numara çocuklar*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K53:** Kıral, G. (2015). *Umut sokağı çocukları*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K54:** Korkmaz, S. (2010). *Cankurtaran şövalyeleri İstanbul dehlizlerinde*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K55:** Kutlar Aksoy, S. (2010). *Aşk kalır*. İzmir: Tudem.
- K56:** Kür, İ. (2017). *Mutlu ve Zor yıllar; Coşkun'un serüvenleri 1*. İstanbul: Can Çocuk.
- K57:** Okdemir, Ş. (2017). *Cennetin sahipleri*. İzmir: Tudem.
- K58:** Okyay Ruhan, L. (2014). *Leylek havada*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K59:** Okyay, S. (2016). *İlk romanım*. İstanbul: Can Çocuk.
- K60:** Önderoğlu, N. (2016). *Bana sesini bırak*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K61:** Öner, Ç. (2017). *Gülibik*. İstanbul: Can Çocuk.
- K62:** Özakın, A. (2012). *Ateşsız ile Tarlakuşu*. İstanbul: Can Çocuk.
- K63:** Özcan, P. (2016). *Üstüme kar yağıyor*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K64:** Öztopçu, K. (2014). *Saklıköy'ün kuşçusu*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K65:** Öztürk, G. (2017). *Ben bir hayaletim*. İzmir: Tudem.
- K66:** Polat, R. (2014). *Devin şarkısı*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K67:** Sarısayın, A. (2017). *Köpeğimin adı Erik*. İstanbul: Can Çocuk.
- K68:** Saygı, S. (2016). *Şimugula*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

- K69:** Saygın Armutak, Y. (2017). *Baykuş yemini*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K70:** Selimoğlu, Z. (2017). *Yavru kayak*. İstanbul: Can Çocuk.
- K71:** Sertbarut, M. (2017). *Sisin sakladıkları*. İzmir: Tudem.
- K72:** Servi, H. (2016). *Yo-Yo*. İzmir: Tudem.
- K73:** Sever, D. (2017). *Gerçeklerin peşinde - 1 Büyük yarış*. İzmir: Tudem.
- K74:** Sezer, Ç. (2017). *Hayat pastanesi*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K75:** Soğangöz, P. (2017). *Narin*. İstanbul: Can Çocuk.
- K76:** Soysal, M. (2017). *Daralan*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K77:** Şahan, G. (2011). *Yaz kampı*. İzmir: Tudem.
- K78:** Şahin, O. (2017). *Kanatları yamalı kuş*. İstanbul: Can Çocuk.
- K79:** Şeker, H. (2017). *Ayrı dünyalar*. İzmir: Tudem.
- K80:** Tansel, M. (2017). *Büyüyünce ne olacaksın?*. İstanbul: Can Çocuk.
- K81:** Tapunç, Z. (2016). *Sihirli yüzük*. İzmir: Tudem.
- K82:** Temiz, N. (2016). *Kanadımdaki deniz*. İstanbul: Can Çocuk.
- K83:** Tohumcu, A. (2017). *Üç kişilik ordu; Eksimus serüvenleri 1*. İstanbul: Can Çocuk.
- K84:** Tok, G. ve Çadırcı, Ü. (2008). *Teneke kaplı İvan*. İzmir: Tudem.
- K85:** Tosuner, N. (2017). *Kitabın adı*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K86:** Uslu, F. (2017). *Çat kapı dayım*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K87:** Uşar, İ. (2017). *Lataşiba: iki kentin arasında*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- K88:** Yardımcı, D. (2017). *Hayal sözleşmesi*. İzmir: Tudem.
- K89:** Yener, M. (2015). *Mavi zamanlar*. İzmir: Tudem.
- K90:** Ziyalan, N. (2015). *Attım kapağı yurtdışına*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.

Ek 2. Tespit Edilen ve Tanıtılan Mesleklerin Çocuk Romanlarındaki Detaylı Dağılımı

İncelenen çocuk romanlarında tespit edilen ve tanıtıldığı belirlenen meslekler, meslek ana grupları ve meslek ana alt grupları altında aşağıda verilmiştir. Her bir mesleğin karşısında, mesleğin tespit edildiği çocuk romanlarının harf ve rakam şeklindeki kodları verilmiştir. İlgili meslek, tespit edildiği çocuk romanında tanıtılıyorsa, kitap kodlarının (K) yanına mesleğin tanıtıldığına (T) dair kod eklenmiştir.

1. Profesyonel Meslek Mensupları

1.1. Hukuk, Sosyal ve Kültür ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları

Müzisyen, Şarkıcı, Besteci: (K76) (K27) (K29) (K68) (K69) (K19) (K4) (K64) (K74) (K63) (K49) (K37) (K42) (K41) (K79) (K88, T) (K38) (K9) (K5, T) (K72) (K84, T) (K82) (K40) (K70) (K8) (K25) (K3) (K58) (K46, T) (K21) (K80) (K62) (K15, T) (K66, T) (K90) (K73) (K28) (K43) (K34, T) (K23) (K30) (K85) (K47) (K59) (K52) (K35) (K75) (K55, T)

Aktör (Oyuncu): (K25) (KA3) (K52) (K19) (K90) (K49) (K16) (K55) (K57) (K41) (K83) (K58) (K29) (K37) (K42) (K81) (K88, T) (K80, T) (K69) (K28) (K38, T) (K47) (K84, T) (K59) (K18) (K30) (K86) (K46) (K33) (K4) (K74, T) (K63) (K85) (K54) (K77) (K9) (K71) (K72, T) (K8) (K31) (K15) (K7) (K23) (K73) (K5) (K6)

Yazar: (K3) (K60) (K1) (K90) (K74) (K49) (K73) (K11) (K6) (K56) (K31) (K30) (K86) (K87, T) (K68) (K33) (K23) (K32) (K19) (K64) (K39) (K63, T) (K35, T) (K85) (K89) (K55, T) (K37) (K28) (K79, T) (K88) (K43) (K47, T) (K45) (K9) (K5) (K72) (K80, T) (K59) (K75) (K15) (K67, T) (K7) (K42) (K84)

Hukukçu (Avukat, Savcı, Hâkim vb.): (K29) (K46, T) (K60) (K23, T) (K76) (K39) (K74) (K35) (K49) (K42) (K36) (K79) (K45) (K9) (K61) (K8) (K80) (K32) (K17) (K86) (K51) (K78) (K26) (K4) (K69) (K52) (K63) (K71) (K72) (K6) (K18) (K90)

Gazeteci: (K3) (K23) (K38, T) (K43) (K80, T) (K83) (K31) (K90) (K89) (K73, T) (K71, T) (K7) (K53, T) (K26) (K1, T) (K69) (K52) (K66, T) (K55) (K37) (K57) (K79) (K88) (K27) (K5) (K21) (K2, T) (K72, T) (K15) (K17) (K64)

Görsel Sanatçı (K3) (K87, T) (K1, T) (K68) (K69) (K90) (K16) (K37) (K65) (K42) (K28) (K11) (K41) (K38) (K43) (K9, T) (K5) (K72) (K80, T) (K59) (K31) (K15, T) (K30) (K36) (K77) (K89, T) (K75, T) (K6) (K26)

Radyo, Televizyon ve Diğer Medya Sunucusu: (K52) (K29) (K3) (K58) (K39) (K37) (K75) (K5) (K23, T) (K25) (K54, T) (K42, T) (K36) (K79) (K88) (K69) (K90) (K63) (K72) (K59) (K31) (K73, T) (K27) (K47) (K84)

Palyaço, Sihirbaz, Akrobat vb. Sanatçı: (K86) (K14) (K27, T) (K68) (K69) (K47) (K5) (K75) (K55) (K70) (K80) (K73) (K10) (K17, T) (K72) (K8) (K59) (K30, T) (K84, T)

Film, Sahne Yönetmeni ve Yapımcısı: (K88) (K86) (K52, T) (K55) (K47) (K15) (K77) (K42) (K72) (K31) (K27, T) (K84, T) (K34, T) (K80) (K59)

Dans Sanatçısı: (K23) (K4) (K63) (K73) (K17) (K51) (K58) (K59) (K62) (K15) (K7) (K70) (K30, T)

Felsefeci-Tarihçi: (K3) (K26) (K57) (K19) (K90) (K36) (K88) (K80) (K15) (K30) (K67) (K6)

Arkeolog: (K26, T) (K89, T) (K55, T) (K11) (K79) (K71) (K6) (K30, T) (K2) (K7, T)

Din Görevlisi-Din Adamı: (K26) (K45) (K9) (K80) (K51) (K63) (K85) (K88) (K59) (K32) (K30)

Psikolog: (K29) (K68) (K76) (K19) (K55) (K42) (K72) (K63) (K35, T) (K38, T) (K21, T)

Kütüphaneci-Arşivci: (K87) (K90) (K39) (K36) (K28) (K47) (K80) (K19) (K38)

Çevirmen-Tercüman: (K52) (K57) (K21) (K78) (K4) (K90) (K47) (K80)

Ekonomist: (K23) (K90) (K39) (K55) (K8) (K83) (K67)

Sanat Galerisi ve Müze Sorumlusu: (K26, T) (K55) (K77) (K11) (K71) (K69)

Coğrafyacı: (K3) (K30)

Dilbilimci: (K74) (K6)

Sosyal Hizmet Uzmanı: (K45)

Sosyolog: (K63)

1.2. Sağlık ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları

Tıp Doktoru: (K29) (K53) (K26) (K58) (K60, T) (K1) (K68) (K33) (K23, T) (K52, T) (K20) (K76) (K19) (K4, T) (K90) (K39) (K74) (K63) (K35) (K49) (K16, T) (K89) (K55) (K37) (K65, T) (K54) (K57) (K42) (K36) (K88) (K14) (K38) (K43) (K47) (K9, T) (K5) (K84) (K61) (K50) (K8, T) (K80) (K56, T) (K59, T) (K18) (K75) (K32) (K62) (K31, T) (K15) (K30) (K2) (K69, T) (K28, T) (K81, T) (K72, T) (K79, T) (K71) (K78, T) (K17, T)

Hemşire-Ebe: (K52) (K63) (K38, T) (K9, T) (K5) (K84) (K59) (K78) (K15) (K69) (K12) (K23) (K19) (K74, T) (K28) (K88) (K80) (K56) (K4, T) (K79) (K57) (K83)

Veteriner: (K60) (K4) (K35) (K89) (K14) (K27) (K9) (K48, T) (K40) (K8, T) (K21, T) (K80) (K56) (K10) (K30) (K67, T)

Eczacı: (K12) (K23) (K76) (K39) (K74) (K35) (K37) (K81) (K41) (K79)

Diş Hekimi: (K1, T) (K90) (K42, T) (K36) (K38) (K84)

Çocuk Gelişim Uzmanı: (K42) (K72) (K21)

Diyetisyen: (K72)

1.3. Eğitim ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları

Öğretmen: (K25, T) (K51, T) (K86) (K12, T) (K1) (K33, T) (K20, T) (K64) (K13) (K66) (K60) (K16, T) (K54) (K42, T) (K81, T) (K41) (K14) (K27, T) (K9) (K71) (K72) (K6, T) (K84) (K40, T) (K21) (K80, T) (K56, T) (K59) (K75) (K32, T) (K31, T) (K7) (K11, T) (K29, T) (K53, T) (K79, T) (K19, T) (K55, T) (K44, T) (K52, T) (K90, T) (K77, T) (K46, T) (K8, T) (K26, T) (K57) (K5, T) (K69, T) (K23, T) (K76, T) (K63, T) (K35, T) (K85, T) (K49, T) (K36, T) (K88, T) (K43, T) (K38, T) (K61, T) (K3, T) (K87, T) (K58, T) (K68, T) (K50, T) (K18) (K78) (K74) (K62, T) (K17, T) (K39, T) (K37, T) (K47, T) (K4) (K65, T) (K28, T) (K45, T) (K89) (K30) (K10, T)

Üniversite ve Yükseköğretim Öğretim Elemanı: (K55) (K42) (K11) (K45) (K15) (K7) (K4) (K80, T) (K26, T) (K69) (K52) (K76) (K66) (K39) (K79) (K6) (K8) (K21) (K83, T) (K59) (K75) (K65) (K71) (K78) (K14, T) (K67)

1.4. Bilim ve Mühendislik Alanlarındaki Profesyonel Meslek Mensupları

Mimar (K26) (K87) (K58) (K60, T) (K68) (K33) (K39) (K74) (K89) (K55) (K57) (K73) (K11) (K79) (K43) (K9, T) (K5) (K40) (K15, T) (K30) (K67, T) (K80) (K38)

Mühendis: (K55) (K39) (K37, T) (K28) (K79) (K88) (K14, T) (K43) (K45) (K59) (K31) (K30) (K2) (K58) (K23) (K42) (K60) (K72) (K17)

Bilim İnsanı: (K89) (K37) (K54) (K66) (K38) (K45) (K71) (K83, T) (K30) (K2, T) (K7) (K61) (K27)

Astronot: (K35) (K76) (K73) (K47) (K45) (K5) (K6) (K40) (K75) (K15)

Biyolog-Botanikçi-Zoolog: (K3) (K87) (K42, T) (K5) (K30) (K71, T) (K6, T) (K82, T) (K40)

Fizikçi-Astronom: (K3) (K89) (K45, T) (K6, T) (K80) (K15)

Kimyacı: (K3) (K49) (K16, T) (K42, T) (K80)

Giysi Tasarımcısı: (K86) (K66) (K5)

Grafik ve Multimedya Tasarımcısı: (K73) (K67) (K2)

Matematikçi: (K3) (K45) (K15)

Çiftçilik Ormancılık ve Su Ürünleri Danışmanı: (K37) (K33)

Jeolog ve Jeofizikçi: (K15) (K89, T)

Meteorolog: (K70)

Ürün Tasarımcısı: (K34)

1.5. İş ve Yönetim ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları

Muhasebeci: (K74) (K41) (K56)

Reklamcı: (K85) (K43) (K72)

Basınla İlişkiler Görevlisi: (K88) (K2)

Eğitim Danışmanı: (K90, T)

1.6. Bilgi ve İletişim Teknolojisi ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları

Yazılım ve Uygulama Geliştirici: (K42) (K74) (K88) (K9) (K72)

2. Hizmet ve Satış Elemanları

2.1. Kişisel Hizmetler Veren Elemanlar

Garson: (K53) (K58, T) (K60) (K33) (K69, T) (K52) (K19) (K4) (K90, T) (K39, T) (K35) (K89) (K55) (K37, T) (K9) (K57) (K73) (K36, T) (K28) (K77) (K11, T) (K79) (K38) (K71, T) (K5, T) (K84) (K34) (K40, T) (K80) (K59) (K31) (K17) (K7) (K81) (K74)

Aşçı: (K60) (K4, T) (K39) (K35) (K85) (K89, T) (K37) (K88) (K27, T) (K6) (K80) (K56) (K59) (K18) (K75) (K17) (K15) (K30) (K67) (K7, T) (K66) (K90, T) (K74) (K58) (K16) (K77) (K33) (K62)

Bina Temizlik ve Bakım Sorumlusu: (K12) (K52, T) (K4) (K39) (K49) (K37) (K81) (K5) (K62) (K31) (K17, T) (K79) (K40) (K8, T) (K67) (K56, T) (K83, T) (K19) (K59)

Turist Rehberi: (K26) (K33) (K19) (K39, T) (K55) (K37, T) (K42) (K77) (K11, T) (K6) (K40) (K78) (K15) (K30) (K67) (K7)

Kuaför-Güzellik Uzmanı: (K51, T) (K1, T) (K13, T) (K90) (K74) (K63) (K41, T) (K79) (K59) (K18) (K30) (K4) (K66) (K72)

Otobüs Muavini-Kondüktör: (K31) (K60) (K37) (K77) (K17) (K54) (K71) (K75, T) (K7, T) (K62, T)

Astrolog-Falcı: (K74) (K41, T) (K72) (K84) (K80) (K17) (K55, T) (K81) (K15)

Hayvan Bakıcısı: (K23) (K4, T) (K16, T) (K84, T) (K80)

Hostes-Kamarot (K90, T) (K55) (K77) (K31, T) (K1)

Fuaye Elemanı: (K72)

2.2. Satışlar ile İlgili Elemanları

Perakende Ticaret ile İlgili Küçük İşyeri Sahibi: (K32) (K64) (K3) (K86) (K58) (K20) (K36) (K5) (K8, T) (K78, T) (K51, T) (K53, T) (K89) (K37) (K88, T) (K75) (K81, T) (K60, T) (K55, T) (K68) (K33) (K69) (K23, T) (K52) (K4) (K49) (K67) (K42) (K72, T) (K19) (K30) (K90, T) (K39, T) (K62) (K79) (K74, T) (K54, T) (K84) (K63) (K73) (K31) (K11, T) (K82, T) (K38) (K40, T) (K15) (K50, T) (K17) (K56) (K10, T) (K18) (K29) (K46) (K85) (K76)

Sokak-Tezgâh-Pazar Satıcısı: (K69) (K52) (K76) (K63) (K85, T) (K16, T) (K37, T) (K54) (K84) (K61, T) (K17) (K26) (K39) (K73) (K41, T) (K40) (K30) (K1, T) (K35, T) (K27) (K51) (K58) (K23) (K20) (K64) (K90, T) (K74) (K55) (K57) (K11) (K79) (K88) (K43) (K5) (K82) (K59) (K18) (K75) (K78, T) (K15) (K60) (K33) (K4) (K62) (K31) (K9)

Mağaza Dükkân vb. Yerlerde Çalışan Satış Elemanı (K69) (K67, T) (K4) (K90) (K39, T) (K37) (K42, T) (K9) (K5, T) (K72) (K17)

Manken: (K4) (K90) (K63) (K35) (K16) (K55, T) (K79) (K5)

Kasiyer-Bilet Satıcısı: (K29) (K90) (K39) (K35) (K27) (K31, T)

2.3. Koruma Hizmetleri Veren Elemanlar

Polis: (K51) (K26) (K46, T) (K60) (K69, T) (K52) (K20) (K76, T) (K19, T) (K4) (K66) (K90, T) (K74) (K55) (K65, T) (K54) (K36) (K77) (K41) (K79) (K88) (K14) (K27) (K45) (K9) (K71, T) (K5, T) (K84) (K21) (K80) (K83) (K18) (K62) (K68, T) (K39) (K29, T) (K81, T) (K10, T) (K31, T) (K12, T) (K8, T) (K58, T) (K37, T) (K17, T) (K50, T) (K6, T) (K23) (K63)

Güvenlik Görevlisi: (K26, T) (K69) (K4) (K66, T) (K35) (K16, T) (K73) (K42) (K77, T) (K9) (K71) (K50) (K80) (K87) (K58, T) (K13) (K39) (K63) (K89) (K55) (K54) (K36) (K47) (K5) (K6) (K84, T) (K59) (K18) (K78) (K62) (K31, T) (K17) (K15) (K30) (K67)

İtfaiyeci: (K26) (K19) (K4) (K73, T) (K81) (K40)

Gardiyan: (K58) (K68) (K90) (K16, T) (K79)

Cankurtaran: (K37) (K73) (K72)

2.4. Kişisel Bakım Hizmetleri Veren Elemanlar

Çocuk Bakıcısı: (K23) (K19) (K4) (K55) (K38, T) (K80) (K56, T) (K59) (K75, T) (K62, T) (K31, T)

Hastabakıcı-Hastane Hizmetlisi: (K9, T) (K56) (K78) (K17) (K20) (K59) (K31)

3. Yöneticiler

3.1. Başkanlar, Üst Düzey Yöneticiler ve Kanun Yapıcılar

Kanun Yapıcı (K52) (K13) (K63) (K80, T) (K15) (K11) (K26) (K39) (K49) (K45) (K78, T) (K5) (K19) (K88) (K14) (K9) (K87) (K1, T) (K66) (K55) (K73) (K84) (K22) (K2, T)

Genel Müdür-Başkan: (K4) (K74) (K14) (K19) (K42) (K50, T) (K80) (K16, T) (K55) (K35) (K73, T) (K72, T) (K56) (K78) (K15) (K17) (K88, T) (K66, T)

Üst Düzey Devlet Yöneticisi: (K19) (K39) (K14) (K18) (K90) (K63) (K80) (K37) (K17) (K71, T) (K21) (K2, T)

Muhtar: (K1, T) (K23) (K74) (K37) (K71) (K72) (K56) (K32) (K78) (K31)

Özel Amaçlı Kuruluşun Üst Düzey Yöneticisi: (K57) (K78) (K2) (K80, T) (K79) (K45) (K71) (K39)

3.2. Üretim ve Uzmanlaşmış Hizmet Müdürleri

Eğitim Müdürü: (K25) (K86, T) (K12) (K26, T) (K87) (K58, T) (K46, T) (K68) (K52) (K20) (K76) (K19) (K63) (K35) (K89) (K37, T) (K65) (K54) (K57) (K36, T) (K44, T) (K88, T) (K27, T) (K43) (K47) (K45, T) (K5) (K59) (K32) (K78) (K31) (K7, T) (K51, T) (K39, T) (K85, T) (K28) (K41) (K79, T) (K80, T)

İmalat Müdürü: (K64) (K29) (K79) (K17) (K15) (K2)

İnşaat Müdürü: (K64) (K39) (K74) (K63) (K32) (K17)

Üretim Müdürü (Tarım-Bahkçılık): (K67) (K2)

Ceza İnfaz Kurumu Müdürü: (K16)

Dağıtım Müdürü: (K72)

Maden İşletme Müdürü: (K71)

3.3. Ağırlama, Perakende ve Diğer Hizmet Müdürleri

Lokanta ve Restoran Müdürü: (K53, T) (K58) (K60) (K19) (K4, T) (K90, T) (K39) (K74) (K63) (K54) (K57) (K36, T) (K40) (K18, T) (K17) (K72) (K84) (K67) (K33)

Otel Müdürü: (K53, T) (K58, T) (K33) (K64) (K37) (K57) (K41, T) (K38) (K84, T) (K80) (K78) (K17) (K2) (K7) (K77, T)

Spor, Eđence, Dinlenme ve Kltr Merkezi Mdr: (K16, T) (K4) (K73) (K79) (K72)

Balık Toptancısı-Meyve Sebze Toptancısı: (K16, T) (K56) (K63)

3.4. Ticari ve İdari Mdrler

Politika ve Planlama Mdr: (K16, T) (K74) (K55, T) (K37, T) (K77) (K78) (K15) (K54, T)

Finans Mdr: (K58) (K42) (K79, T) (K5, T) (K72) (K10) (K77)

Satış Mdr: (K42, T)

4. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları

4.1. Hukuk, Sosyal, Kltr ve Benzeri Alanlar ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları

Atlet-Sporcu: (K29) (K53) (K46) (K90) (K39) (K35) (K41) (K45) (K59) (K25) (K18) (K3) (K55) (K5) (K30, T) (K1) (K33) (K13) (K54) (K56) (K85) (K4) (K80) (K73, T) (K88, T) (K36) (K14) (K43) (K72) (K21)

Fotoğrafçı (K89) (K45) (K29) (K69) (K19) (K5) (K72, T) (K3, T) (K4) (K90) (K39) (K74) (K59) (K31) (K64) (K66, T) (K17)

Spor Antrenr, Eğitici ve Hakemi: (K25) (K19) (K4, T) (K73) (K36) (K88) (K77, T) (K30) (K67)

Ynetmen ve Oyuncu Yardımcısı: (K15) (K34) (K80) (K59)

Tiyatro Dekoratr: (K38) (K84)

Galeri-Mze-Ktphane Teknisyeni: (K15, T)

İcra Memuru: (K78, T)

Noter Ktibi: (K90)

4.2. İř ve İdare ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları

Dedektif: (K69) (K52) (K76) (K4) (K49) (K37) (K65) (K28) (K88) (K43, T) (K9) (K71) (K72) (K34) (K80) (K10) (K83) (K75)

Satış Temsilcisi: (K42) (K5) (K84) (K10)

Zabıta: (K37) (K40) (K78) (K2)

Antikacı: (K69, T) (K74) (K75)

İdari Konsolosluk Memuru: (K90, T) (K42)

Menajer: (K66) (K55)

Gümrük Memuru: (K58, T)

Müfettiş: (K52)

Organizasyon Sorumlusu: (K55)

4.3. Bilim ve Mühendislik ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları

Gemi Kaptanı: (K86, T) (K4) (K39) (K11) (K79) (K14) (K70, T) (K56) (K59) (K15) (K30) (K67) (K2) (K7)

Pilot: (K52) (K90) (K85) (K14) (K21) (K80) (K31) (K15) (K30) (K84) (K2)

İmalat Ustası: (K23) (K64) (K84)

Adli Tıp Teknikeri-Otopsi Yardımcısı: (K4)

Şantiye Şefi: (K60, T)

Tapu Teknisyeni: (K17)

Teknisyen: (K37, T)

4.4. Bilgi ve İletişim Teknisyenleri

Kameraman: (K25) (K88) (K38) (K71, T) (K77)

Ses Cihazları Operatörü: (K39) (K72)

4.5. Sağlık ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları

Eczacı Kalfası: (K76) (K37, T)

Çevre Koruma Görevlisi: (K57)

5. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar

5.1. Gıda İşleme, Ağaç İşleri, Giyim Eşyası ve Diğer İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar

Terzi: (K51, T) (K86, T) (K12, T) (K4) (K66) (K90) (K85) (K79) (K59) (K78) (K31) (K30) (K84) (K19)

Fırıncı-Pastacı- Şekerlemeci: (K12) (K90, T) (K63, T) (K42, T) (K15, T) (K67) (K20) (K60, T) (K4) (K57, T) (K84, T) (K74, T) (K18)

Kasap: (K46) (K23) (K74) (K63) (K55) (K84) (K8) (K59, T) (K78) (K31) (K15)

Dikişçi-Nakışçı: (K76) (K72, T) (K56) (K67) (K62)

Ayakkabı Yapımcısı: (K20) (K4) (K74) (K30)

Dalgıç: (K57) (K30) (K2)

Teknik Servis Elemanı: (K23) (K52) (K76, T)

Dondurmacı: (K59) (K30)

Ahşap Kakmacı: (K30)

5.2. Metal İşleme, Makine ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar

Demirci: (K51) (K13) (K90) (K63) (K78) (K30, T) (K17)

Bakırcı: (K51) (K13) (K84) (K30)

Çilingir (Anahtarcı): (K1) (K79) (K72) (K30)

Makine Bakım ve Onarımcısı: (K51) (K8, T) (K25) (K14, T)

Kalaycı-Bileyici: (K63) (K18) (K62)

Metal Levha İşlemeci: (K51) (K84, T)

5.3. İnşaat ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar

Marangoz-Doğramacı: (K51) (K87) (K23) (K20, T) (K19, T) (K57) (K28) (K88) (K78) (K10, T) (K31) (K30)

İnşaat Sanatkârı: (K29) (K60) (K39) (K78) (K30) (K2) (K64) (K76) (K17)

5.4. El Sanatları ve Basım ile İlgili İşlerde Çalışanlar

El Sanatkârı: (K60, T) (K6) (K78, T) (K62) (K17, T) (K30) (K13)

Baskıcı-Ciltçi: (K42) (K59)

Saatçi: (K38)

5.5. Elektrik ve Elektronik İşlerde Çalışanlar

Elektronik Cihaz Tamircisi: (K74, T) (K52) (K71)

Elektrikçi: (K20) (K90) (K18) (K79) (K89)

6. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler

6.1. Temizlikçiler ve Yardımcılar

Temizlikçi ve Yardımcı (Nitelik Gerektirmeyen İş): (K51) (K26) (K58) (K37) (K43) (K32) (K53) (K1) (K68, T) (K23, T) (K52, T) (K20, T) (K76) (K19) (K64) (K66) (K74) (K63) (K49) (K81) (K79) (K88) (K5) (K72) (K6) (K48) (K80) (K56) (K59) (K17, T) (K67) (K4) (K73) (K41, T) (K27) (K15) (K39) (K31) (K71)

6.2. Madencilik, İnşaat, İmalat ve Ulaştırma Sektörlerinde Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar

Ulaştırma ve Depolama Çalışanı (Nitelik Gerektirmeyen İş): (K58) (K20) (K39) (K55) (K37) (K43) (K18) (K31) (K69) (K90) (K15) (K67) (K10)

Madencilik ve İnşaat Çalışanı (Nitelik Gerektirmeyen İş) : (K60) (K17) (K67) (K33) (K76) (K64) (K78, T)

6.3. Diğer Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar

Nitelik Gerektirmeyen İşte Çalışan (Diğer): (K58) (K1) (K34) (K59) (K90) (K35) (K55) (K78, T) (K30) (K17) (K6) (K89, T)

Cadde-Sokak Hizmet Çalışanı: (K82) (K62) (K61) (K31) (K17)

6.4. Yiyecek Hazırlama Yardımcıları

Mutfak Yardımcısı: (K53) (K37) (K65) (K18) (K17, T) (K58) (K90) (K39) (K11) (K5) (K40) (K75) (K77) (K4) (K27)

6.5. Çöpçüler

Çöpçü: (K27) (K10) (K18) (K15) (K21)

6.6. Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Sektörlerinde Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar

Tarım İşçisi (Nitelik Gerektirmeyen) : (K63, T) (K18) (K17) (K30)

7. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları

7.1. Pazara Yönelik Nitelikli Tarım Çalışanları

Çiftçi-Bahçıvan: (K77) (K14) (K8) (K58) (K13, T) (K63, T) (K55) (K79) (K61, T) (K22) (K32) (K78, T) (K62, T) (K31) (K2) (K1, T) (K33, T) (K76) (K19) (K66) (K90) (K74) (K16) (K27, T) (K5) (K56) (K59) (K17) (K20) (K42, T) (K4) (K64, T) (K37) (K57) (K71) (K84) (K18) (K30, T) (K15)

Hayvan Yetiştiricisi: (K33) (K52) (K55) (K37) (K6) (K31) (K17) (K30) (K2) (K13, T) (K63, T) (K42) (K71) (K59) (K18) (K78, T) (K16) (K57, T) (K61, T) (K22) (K32, T) (K62, T)

7.2. Pazara Yönelik Nitelikli Ormancılık, Su Ürünleri ve Avcılık Çalışanları

Balıkçı: (K86) (K60) (K69) (K19) (K64, T) (K90) (K39, T) (K16, T) (K57) (K42) (K11) (K14, T) (K82, T) (K40, T) (K22) (K56, T) (K17) (K15) (K30, T) (K67) (K2)

Avcı-Tuzakçı: (K64) (K57) (K42) (K27) (K30, T) (K7) (K33, T) (K13, T) (K71) (K22, T) (K32, T)

Ormancı: (K10) (K30) (K78)

Balık Üreticisi: (K64, T) (K2)

8. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar

8.1. Sürücüler ve Hareketli Tesis Operatörleri

Sürücü (Şoför) : (K79) (K59) (K51, T) (K85) (K57, T) (K56) (K10) (K86) (K68) (K52, T) (K39) (K65) (K88) (K62, T) (K58, T) (K33) (K4) (K77) (K11) (K43) (K80) (K18) (K17, T) (K19, T) (K66) (K37, T) (K47) (K5, T) (K72) (K83, T) (K31) (K60) (K76) (K74) (K73) (K41) (K45) (K9) (K71) (K40, T) (K67) (K90) (K35) (K16, T) (K89) (K6, T) (K78) (K30) (K82)

Gemi Güverte Tayfası: (K86) (K69) (K64) (K15) (K2) (K90) (K39) (K56) (K78) (K30)

Hareketli Tesis Operatörü: (K2) (K12)

Tren Makinisti: (K1) (K30)

Tren Teşkil Memuru (Makasçı): (K54)

8.2. Sabit Tesis ve Makine Operatörleri

Sabit Tesis ve Makine Operatörü: (K64) (K28) (K33) (K90) (K72) (K42) (K50) (K32) (K17) (K30) (K1)

Madenci: (K29) (K1) (K54) (K84) (K56) (K30, T)

Tekstil İşçisi: (K19) (K79) (K14) (K42)

9. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar

9.1. Müşteri Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar

Bankacı: (K23) (K68) (K63) (K19, T) (K90) (K39) (K35) (K85) (K42) (K79) (K47) (K5) (K10) (K31) (K77) (K72)

Müşteri Danışma Elemanı: (K55, T) (K41, T) (K73) (K71) (K80) (K31) (K42) (K5)

Tahsilatçı: (K4)

9.2. Genel Büro Elemanları ile Klavye Kullanan Büro Elemanları

Sekreter: (K23) (K4) (K74) (K90) (K55) (K73, T) (K71, T) (K5) (K8) (K17) (K63) (K35)

Genel Büro Elemanı: (K64) (K37) (K65) (K12, T) (K7) (K72) (K36)

9.3. Diğer Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar

Postacı: (K37) (K78) (K3, T) (K58) (K1, T) (K23, T) (K66) (K88) (K43) (K48) (K21) (K83, T) (K18) (K31)

9.4. Sayısal İşlemler Yapan ve Malzeme Kayıtları Tutan Büro Elemanları

Ulaştırma ile İlgili Büro Elemanı: (K1, T) (K71) (K90, T) (K55) (K39) (K54, T) (K31) (K27)

Emanet Görevlisi: (K74)

10. Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler

10.1. Subaylar

Asker (Subay): (K51) (K26) (K49) (K58) (K68) (K52) (K20) (K4) (K13) (K16, T) (K37) (K42) (K36) (K24) (K8) (K59) (K18) (K32) (K78) (K17) (K15) (K30) (K2, T) (K55) (K9) (K80)

10.2. Subay Olmayan Silahlı Kuvvetlerin Daimî Mensupları

Asker (Subay Olmayan): (K8) (K36) (K86) (K39) (K13) (K11) (K14) (K40) (K18) (K15) (K30, T) (K2) (K90) (K63) (K16) (K43) (K62) (K17, T) (K51) (K71) (K37, T) (K56) (K59) (K32) (K78, T)

Meslek Ana Gruplarından ve Meslek Ana Alt Gruplarından Bağımsız

Belediye Görevlisi: (K1, T) (K33) (K63) (K72) (K84) (K12, T) (K46, T) (K56) (K2, T) (K76) (K89)

Ek 3. İstanbul İl Millî Müdürlüğü'nden Alınan Anket Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.7283346
Konu: Anket Araştırma İzni

10.04.2018

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

İlgi: a) 29.03.2018 tarih ve 1803290363 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 09.04.2018 tarih ve 7203503 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Osman TURHAN'ın "Türk Çocuk Romanlarında Meslekler Üzerine Bir Araştırma" konulu araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Berat SARIKAYA
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f4d1-d94e-38b2-9a4c-63a7 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 4. Çocuk Romanlarında Mesleklerin Bulunma Durumuna Yönelik Anket Formu

Sevgili Öğrenciler,

Çocuk romanlarında çeşitli meslekler bulunmaktadır. Bu çeşitliliği, roman karakterlerinin sahip olduğu meslekler ve romanda sözü edilen öteki meslekler oluşturmaktadır. Bu araştırma, çocuk romanlarında bulunan bu mesleklere yönelik düşüncelerinizi ortaya çıkarmak ve bu mesleklerin mesleki rehberlik açısından sizlere nasıl bir fırsat sunduğunu belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Araştırmanın doğru sonuçlar vermesi, soruları dikkatli bir şekilde okumanıza ve içtenlikle yanıtlamanıza bağlıdır.

Soruları yanıtlarken, uygun olduğunu düşündüğünüz kutucuğa (X) işareti koyunuz.

İlginiz ve katkınız için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Osman TURHAN

Sınıf Düzeyi: 5() 6() 7() 8()

1. Okuduğunuz romanların, meslekler hakkında bilgi sahibi olmanıza yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ()

Kısmen ()

Hayır ()

2. Okuduğunuz romanlarda, daha önce bilmediğiniz mesleklerle karşılaşıyor musunuz?

Evet ()

Kısmen ()

Hayır ()

3. Okuduğunuz romanların, meslek seçiminize etki ettiğini düşünüyor musunuz?

Evet ()

Kısmen ()

Hayır ()

4. Gelecekte sahip olmak istediğiniz mesleklerin bulunduğu romanları okumak, öncelikli seçiminiz olur mu?

Evet ()

Kısmen ()

Hayır ()

5. Gelecekte sahip olmak istediğiniz meslekleri, tercih sıranıza göre aşağıya yazınız.

1.Tercih: _____

2.Tercih: _____

3.Tercih: _____

4.Tercih: _____

5.Tercih: _____

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgi

Ad Soyad: Osman TURHAN

İletişim Adresi: Yıldız Teknik Üniversitesi, Davutpaşa Kampüsü, Eğitim Fakültesi, A-119.

İletişim Numarası: 0212 383 48 89

E-Mail: osmrhn@gmail.com / osmant@yildiz.edu.tr

Eğitim Bilgisi

2011-2015: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı.

Mesleki Deneyim

2016 – ... : Araştırma Görevlisi (Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı)